

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE

LETNO POROČILO 2015

UPRAVA ZA IZVRŠEVANJE
KAZENSKIH SANKCIJ

MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE
UPRAVA ZA IZVRŠEVANJE
KAZENSKIH SANKCIJ

LETNO POROČILO 2015

Ljubljana, april 2016

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE
UPRAVA ZA IZVRŠEVANJE KAZENSKIH SANKCIJ

LETNO POROČILO Uprave Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij

Enaindvajseto poročilo

ISSN 1581-632X

Spletna izdaja: ISSN 1581-6338.

Založila: Uprava Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij

Oblikovanje in tisk: Birografika Bori d.o.o., Ljubljana

Pri izdelavi letnega poročila so sodelovali:

Aleksander Kotnik

Božidar Peteh

Darinka Požar

Eva Salecl Božič

Gregor Koren

Jasmin Musić

Jože Podržaj

Lucija Božikov

Robert Friškovec

Slavi Novak

Slavica Skobir

Stojan Klančar

Suzana Peteh Volf

Tadeja Glavica

In številni drugi sodelavci in sodelavke Uprave Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij

Letno poročilo je objavljeno na spletnih straneh na naslovu:

http://www.mp.gov.si/si/o_ministrstvu/ursiks_organ_v_sestavi/dokumenti/letna_porocila/

PREDGOVOR

Z zadovoljstvom lahko ugotovimo, da je leto 2015, ki ga obravnava pričujoče letno poročilo, pomenilo pomembno spremembo v delovanju URSIKS.

Ustavljal se je trend naraščanja števila zaprtih oseb, tako da je bilo povprečno dnevno število zaprtih 1463 (v prejšnjem letu 1511), s čimer se je vsaj malo zmanjšala tudi kronična prezasedenost prostorskih zmogljivosti. Kljub temu ostaja prezasedenost eden ključnih in najbolj perečih problemov slovenskega zaporskega sistema.

Iz tega razloga toliko bolj veseli, da smo v sodelovanju z Ministrstvom za pravosodje začeli z vsemi potrebnimi aktivnostmi za pripravo projektne naloge zaporskega kompleksa, ki bo pomenil novo, nadomestno gradnjo za dva sedanja zapora: ZPKZ Ljubljana in ZPKZ Ig. Predvidena kapaciteta novih zaporov je takšna, da sedanje kapacitete bistveno povečuje, s čimer bo država končno rešila problem, ki poleg vseh ostalih težav in stroškov pomeni tudi razbremenitev z vidika tožb zaprtih oseb pred Evropskim sodiščem za človekove pravice.

Ob velikem razumevanju, podpori in aktivni vlogi ministrstva za pravosodje, nam je v letu 2015 uspelo pridobiti tudi soglasja in potrebna sredstva za 31 dodatnih zaposlitev. Kljub temu pa kadrovska podhranjenost ostaja aktualna težava. Zato imajo toliko večji pomen pripravljeni standardi in kadrovske normativi za delo v zaporskem sistemu, ki so trenutno še v usklajevanju, po našem mnenju pa pomenijo dobro osnovo za sistematičen, s strokovnimi argumenti podprt pristop k ustreznemu reševanju kadrovske problematike v bodoče.

Z zadovoljstvom lahko ugotovim, da so bile vse temeljne naloge URSIKS opravljene. S tem je bila zagotovljena tudi stabilna varnostna situacija v slovenskih zaporih. Poleg kvalitetno opravljene funkcije varovanja je izjemnega pomena tudi strokovno delo z zaprtimi osebami. Zavedamo se, da le primerna kombinacija varnosti in strokovne obravnave zaprtih zagotavlja ustrezne razmere za bivanje zaprtih in njihovo pripravo na življenje po odpustu iz zapora.

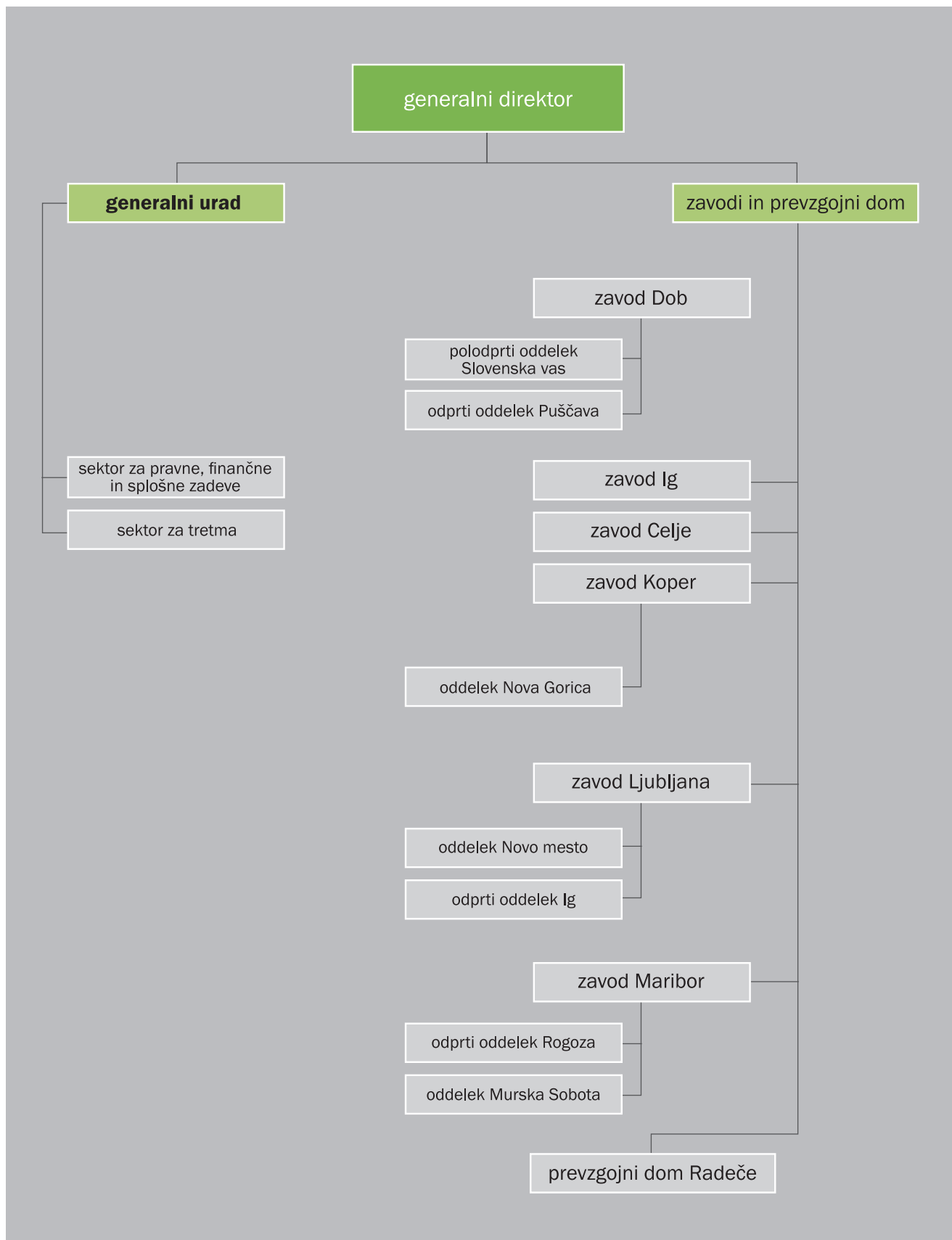
V obravnavanem letu so zaposleni v sistemu, kljub številnim objektivnim težavam in oteženim delovnim pogojem, svoje delo opravili z veliko mero pripadnosti, prizadevnosti, ne nazadnje tudi sposobnosti in znanja. Vsem, ne glede na področje dela in delovno mesto, velika in iskrena hvala!

17. marec 2016

Jože PODRŽAJ
generalni direktor

ORGANIZACIJSKA SHEMA UPRAVE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA IZVRŠEVANJE KAZENSKIH SANKCIJ

ZAVODI ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA

GENERALNI URAD, Jesenkova 3, 1000 Ljubljana

Vsi podatki o prostorski zmogljivosti na dan 31. 12. 2014

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA DOB

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci (moški)

Prostorska zmogljivost: 449 oseb

ZPKZ Dob, POLODPRTI ODDELEK SLOVENSKA VAS

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci

Prostorska zmogljivost: 70 oseb

ZPKZ Dob, ODPRTI ODDELEK PUŠČAVA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci
Prostorska zmogljivost: 21 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA IG

Kategorije zaprtih oseb: obsojenke, pripornice in mladoletnice, obsojene na mladoletniški zapor
Prostorska zmogljivost: 86 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE MLADOLETNIŠKEGA ZAPORA IN KAZNI ZAPORA CELJE

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki/ce in mladoletniki, obsojeni na mladoletniški zapor
Prostorska zmogljivost: 98 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA KOPER

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci in priporniki
 Prostorska zmogljivost: 110 oseb

ZPKZ Koper, ODDELEK NOVA GORICA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki
 Prostorska zmogljivost: 28 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA LJUBLJANA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki
 Prostorska zmogljivost: 135 oseb

ZPKZ Ljubljana, ODDELEK NOVO MESTO

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki
Prostorska zmogljivost: 35 oseb

ZPKZ Ljubljana, ODPRTI ODDELEK IG

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci
Prostorska zmogljivost: 27 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA MARIBOR

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki
Prostorska zmogljivost: 146 oseb

ZPKZ Maribor, ODPRTI ODDELEK ROGOZA

Kategorija zaprtih oseb: obsojenci
 Prostorska zmogljivost: 36 oseb

ZPKZ Maribor, ODDELEK MURSKA SOBOTA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki
 Prostorska zmogljivost: 34 oseb

PREVZGOJNI DOM RADEČE

Kategorije zaprtih oseb: mladoletniki/ce, ki jim je bil izrečen vzgojni ukrep oddaje v prevzgojni dom
 Prostorska zmogljivost: 47 oseb

1. PRIKAZ POMEMBNEJŠIH DEJAVNOSTI V LETU 2015

Uprava Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij (v nadaljnjem besedilu: uprava) je v tem letu izvajala naloge skladno z zakonskimi opredelitvami in strokovnimi zahtevami. Pri tem je največ pozornosti namenila doslednemu izvajanju Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij in podzakonskih predpisov v praksi ter skrbi za enotno, strokovno in zakonito obravnavo zaprtih oseb.

V tem letu je bila sprejeta novela Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij, zaradi katere še potekajo usklajevanja za spremembe in dopolnitve podzakonskih predpisov. Novi zakon je prinesel nekaj novosti, ki vplivajo tudi na drugačen način izvajanja procesnih aktivnosti izvrševanja kazni.

V zavodih za prestajanje kazni zapora je bila v tem letu vseskozi zagotovljena stabilna varnostna situacija, kljub velikemu številu zaprtih oseb in aktivnostim povezanih z njimi. V celotnem obdobju ne beležimo izrednih dogodkov ali kakšnega drugega dogajanja, s katerim bi se poslabšale stabilne varnostne razmere v zavodih. Pristojne službe Uprave so vse naloge, vezane na zagotavljanje varnosti, opravile korektno in profesionalno. Veliko je bilo dodatnih aktivnosti povezanih z varovanjem več kriminalnih združb, tako v času izvajanja pripora kot izvrševanja kazni zapora.

V obravnavanem obdobju smo bili izredno uspešni pri preprečevanju pobegov, saj letos ne beležimo pobega iz zaprtih delov zavoda, kar se je do sedaj zgodilo le še v letih 2006, 2009 in 2012. Prav tako tudi ne beležimo niti pobega med spremstvom. Prav tako je zaznaven upad pobegov iz odprtih in polodprtih oddelkov ter nevrnitev z zunanjih ugodnosti. V zavodu smo zabeležili tri smrti (vse tri so bile posledice samomora), za 10 primerov se je povečala uporaba prisilnih sredstev.

Uprava je v tem letu posebno skrb namenila spremljanju gibanja števila zaprtih oseb z namenom, da bi zmanjšala negativne posledice prenapolnjenosti zavodov ter bivalnih in drugih prostorov zaprtih oseb v nekaterih zavodih. Tekoče se je izvajalo premeščanje zaprtih oseb iz bolj zasedenih v manj zasedene zavode in oddelke, predvsem iz najbolj prenapolnjenega zavoda Ljubljana (upoštevanje dogovora, da ni presežena gornja dopustna meja števila zaprtih oseb) in v manjšem obsegu tudi pripornikov iz Oddelka Novo mesto.

V celotnem obdobju leta je bilo v povprečju zaprtih 1.463 oseb, kar je za 3,2 % manj kot v prejšnjem letu, ko je bilo v povprečju zaprtih 1.511 oseb. Letni trend gibanja števila zaprtih oseb kaže, da se je naraščanje povprečnega števila oseb umirilo. Vendar je potrebno vedeti, da je bilo v letu 2014 povprečno prisotnih dobrih 15 ukлонilno zaprtih oseb, ki pa jih v letu 2015 ni več in je zmanjšanje povprečnega števila delno tudi na ta račun. Bolj realna dolgoročna dinamika se bo prikazala šele v naslednjih letih.

Najbolj zasedeni so bili naslednji zavodi: Ljubljana, Dob, oddelek Novo mesto in Maribor. Najmanjša zasedenost je bila v Prevzgojnem domu Radeče, česar pa ni možno primerjati z drugimi zavodi in oddelki zaradi specifične populacije (mladoletniki s prevzgojnim ukrepom in ženske).

Na prestajanju kazni zapora ob koncu tedna so bile v povprečju 42,4 osebe, v hišnem zaporu pa 7,4.

Generalni urad je v tem letu v pritožbenem postopku obravnaval skupaj 51 pritožb, od tega 45 pritožb obsojencev, 2 pritožbi pripornikov, 1 pritožba mladoletnika na prestajanju vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom, v treh primerih pa je pritožbo vložila skupina obsojencev.

Število prejetih pritožb se je v primerjavi s preteklim letom zmanjšalo za 33,8 %.

V treh primerih je bilo ugotovljeno, da so bile pritožbene navedbe obsojencev utemeljene, in sicer glede vlage v sobi, izvajanja obiskov za stekleno pregrado brez pravne podlage ter nezadostne obrazložitve odločitve o zavrnitvi vloge obsojenca za omogočanje stikov z mediji.

V istem obdobju je uprava o ugotovitvah Varuha človekovih pravic ob nadzoru v večini zavodov pripravila odzivna poročila in jih posredovala Varuhu človekovih pravic.

Varuhu človekovih pravic so bila posredovana tudi poročila oziroma pojasnila vezana na pobude zaprtih oseb za začetek postopka za varstvo človekovih pravic.

Na področju vzgojnega dela smo skrbeli za poenotenje in dvigovanje kvalitete strokovnega dela po zavodih. V ta namen je bilo na tem področju skupaj pripravljenih in realiziranih več strokovnih aktivov in nadzornih srečanj. Veliko pozornosti smo namenili tudi iskanju novih možnosti za specifične programe dela z zaprtimi in povezovanju z zunanjimi organizacijami.

Skupaj z zunanjimi izvajalci smo izvedli dva strokovna posveta o komunikaciji. Prvi z naslovom »Kultura dela - kultura odnosov«, je potekal v mesecu maju, drugi z naslovom »Vrednost in izziv sodelovanja«, pa v mesecu oktobru. Obravnavane so bile različne vsebine s področja komunikacije.

Nadaljevali smo z usposabljanjem delavcev zavodov za prestajanje kazni zaporov za vodenje obravnave storilcev kaznivih dejanj z elementi nasilja in tistih, ki so nasilni. Koordinacija centrov za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog nam je potrdila prenovljen načrt obravnave zaprtih oseb s težavami zaradi uživanja drog in navodilo načina izvedbe postopka oddaje urina ter izvedbe kontrolnega preizkusa.

Obravnavanje zaprtih oseb z duševnimi motnjami, ki potrebujejo bolnišnično oskrbo, od leta 2012 poteka v okviru Univerzitetnega kliničnega centra Maribor, na Enoti za forenzično psihiatrijo. Zdravstveni del oskrbe, vključno z zdravniškim osebjem zagotavlja Enota za forenzično psihiatrijo, varovanje pa uprava. Trenutno razpolagajo s 45 posteljami, ki so namenjene tako pacientom, ki imajo izrečen ukrep obveznega psihiatričnega zdravljenja in varovanja, kot tudi osebam, ki prestajajo kazen zaporov in imajo odrejen pripor ter imajo določeno zdravljenje v bolnišnici.

Konec leta 2014 je bila imenovana nova projektna skupina za prenovu projektne naloge »Organizacija forenzične psihiatrije v Sloveniji« izdelane v letu 2011, z namenom ponovne proučitve strokovnih temeljev za delovanje Enote za forenzično psihiatrijo, ki je v letu 2015 zaključila s svojim delom in pripravila predlog prenovljene projektne naloge.

Uprava je izdelala letno poročilo o delu za leto 2014 in ga skupaj z aktualno problematiko predstavila javnosti. Sočasno so potekale aktivnosti v zvezi z razpisom in podelitvijo priznanj najzaslužnejšim delavcem, ki jih je podelil minister za pravosodje na slovesnosti ob dnevu Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij (april).

Na dan 31. 12. 2015 je bilo v Upravi zaposlenih 818 javnih uslužbencev.

V tem letu je bilo izplačanih 44.206 ur nadurnega dela, kar je sicer več kot v prejšnjem letu, a je hkrati omogočilo, da so bile izvedene vse nujne naloge.

Pripravili smo kadrovske standarde in normative za izvajanje strokovnega dela in dela pravosodnih policistov.

V letu 2015 je bilo zaradi domnevnih kršitev delovnih obveznosti obravnavanih 10 javnih uslužbencev.

Osmim javnim uslužbencem je bilo izdano pisno opozorilo pred redno odpovedjo pogodbe o zaposlitvi iz krivdnih razlogov. En javni uslužbenec je dobil redno odpoved, drugi pa izredno.

Na področju usposabljanja smo izvedli večino načrtovanih programov. Vsak mesec so potekali nadzori tudi o postopanju s samomorilno ogroženimi, obravnavi spolnih delinkventov, nadzori socialnih delavcev ter pedagogov ter nadzori za strokovne delavce s področja obravnave odvisnosti. Skupno se je različnih oblik usposabljanja udeležilo 340 pravosodnih policistov, 90 strokovnih delavcev, 37 inštruktorjev, 8 kuharjev in 32 drugih javnih uslužbencev.

Na področju mednarodnih aktivnosti smo sodelovali predvsem s Svetom Evrope, mednarodno organizacijo za zapore Europris, neformalno asociacijo generalnih direktorjev zaporskih uprav srednje Evrope MECR in drugimi organizacijami, ki delujejo na področju izvrševanja kazenskih sankcij. Sodelovali smo tudi s CEP, mednarodno organizacijo za alternativne sankcije, ki skupaj s Europris razvija skupne projekte. Izdelali smo nekaj mednarodnih primerjalnih analiz izvrševanja kazenskih sankcij v drugih evropskih državah, se udeležili mednarodnih konferenc in sprejeli nekaj obiskov iz tujine.

Za delo URSIKS smo porabili 35.657.259,24 proračunskih sredstev, kar je za 2.113.942,80 EUR ali 6,3 % več kot leta 2014. Povečanje porabe proračunskih sredstev v primerjavi z letom 2014 izhaja iz večjega finančnega načrta (veljavni proračun 2015 je za 2.016.215,94 EUR ali 6 % večji od veljavnega v letu 2014). Glede na načrt razvojnih programov ugotavljamo, da je bila realizacija uspešna v okviru razpoložljivih sredstev. V primerjavi z letom 2014 smo porabili več sredstev za investicije in za posebno varnostno opremo (v letu 2014 za ta namen sploh nismo imeli sredstev) ter za prenehanje delovanja javnega gospodarskega zavoda Pohorje. V primerjavi z letom 2014 smo 17 % manj porabili za izobraževanje delavcev (razpoložljiva sredstva v letu 2015 so znašala 100.000 EUR, a je bila realizacija zaradi sprejetih omejitev manjša). V finančnem načrtu 2015 smo zagotovili finančna sredstva namenjena zaposlovanju zaprtih oseb in izvajanju gospodarske javne službe v novoustanovljenem javnem gospodarskem zavodu Rinka. Za zdravstveno varstvo zaprtih oseb smo v letu 2015 porabili 3.411.730,50 EUR sredstev ali vsa razpoložljiva sredstva. Poravnali smo vse prevzete obveznosti za leto 2015.

Povprečni oskrbni dan v letu 2015 je znašal 62 EUR.

V letu 2015 se je Vlada Republike Slovenije seznanila z informacijo o potrebi po vzpostavitvi probacije kot dela sistema izvrševanja kazenskih sankcij, na podlagi katere je minister za pravosodje ustanovil medresorsko projektno skupino z nalogo, da do 31. 5. 2016 pripravi predlog gradiva vseh potrebnih institucionalnih in normativnih sprememb ter akcijski načrt ustanovitve probacijske službe v Republiki Sloveniji.

2. STATISTIČNI PODATKI

2. 1. PODATKI O GIBANJU SKUPNEGA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB V LETU 2015

V uvodu smo dolžni manjše metodološko pojasnilo, ki sicer velja že z lanskim letnim poročilom. Ključna novost je, da se kot nov nastop prikažejo tudi nastopi enotnih (združenih) kazni, do katerih pride v času prestajanja predhodne kazni. To je v primerih, ko obsojenec že prestaja kazen in prejme dokument o izreku enotne kazni.

Druga novost je, da naše letno poročilo postopoma posodabljammo in smo iz njega umaknili nekaj manj pomembnih tabel. Več teh in tudi drugih podatkov pa imamo na razpolago v elektronski obliki za potrebe raziskovalnega dela.

Na začetku statističnega dela poročila prikazujemo osnovne številčne podatke o vseh zaprtih osebah v tem letu. Povprečno število pomeni dnevno povprečje števila zaprtih oseb. V primerjavi s predhodnim letom se je dnevno povprečno število zaprtih oseb v zavodih občutno zmanjšalo, od 1511,1 na 1463, oziroma za 3,2 %. Del tega zmanjšanja gre tudi na račun ukinitve uklonilnega zapor, ki je zavode v poprečju obremenilo v prejšnjem letu s 15 osebami dnevno.

Gibanje števila zaprtih oseb po zavodih

¹

	Stanje 1.1.	Sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	Stanje 31.12.	Povprečno število	delež v %
DOB	525	393	918	26	332	104	508	530,1	36,2
SLOV. VAS	66	10	76	72	47	36	65	64,4	4,4
PUŠČAVA	18	3	21	22	21	3	19	18,4	1,3
IG	74	147	221	12	143	12	78	75,2	5,1
CELJE	112	222	334	15	242	8	99	97,8	6,7
KOPER	125	269	394	31	296	19	110	128,3	8,8
NOVA GORICA	25	65	90	17	85	1	21	22,6	1,5
LJUBLJANA	209	568	777	29	520	116	170	194,2	13,3
NOVO MESTO	43	232	275	13	235	16	37	41,8	2,9
ODP. ODD. IG	29	7	36	59	70	2	23	23,2	1,6
MARIBOR	177	531	708	26	473	91	170	172,5	11,8
MURSKA SOBOTA	37	88	125	32	117	8	32	37,5	2,6
MB ROGOZA	34	44	78	60	96	0	42	39,1	2,7
PD RADEČE	15	15	30	13	13	11	19	17,9	1,2
Skupaj	1489	2594	4083	427	2690	427	1393	1463,0	

Tabela prikazuje podatke o skupnem številu zaprtih oseb po posameznih zavodih in naslednjih kategorijah: sodno pridržane osebe, priporniki, obsojenci, mladoletni obsojenci, mladoletniki v prevzgojnem domu, vikend zaporniki in uklonilni zaporniki. V teh podatkih niso vključene osebe, ki so prestajale hišni zapor. Podatke o teh prikazujemo ločeno.

Iz stolpcev »priliv« in »odliv« lahko razberemo kakšna je bila fluktuacija zaprtih oseb med zavodi (premestitve, prekinitve, itd.). V stolpcu »sprejeti« so prikazane vse na novo sprejete zaprte osebe, kjer so združene osebe ki so prišle na novo ali pa jim je bila izrečena nova združena (enotna) kazen.

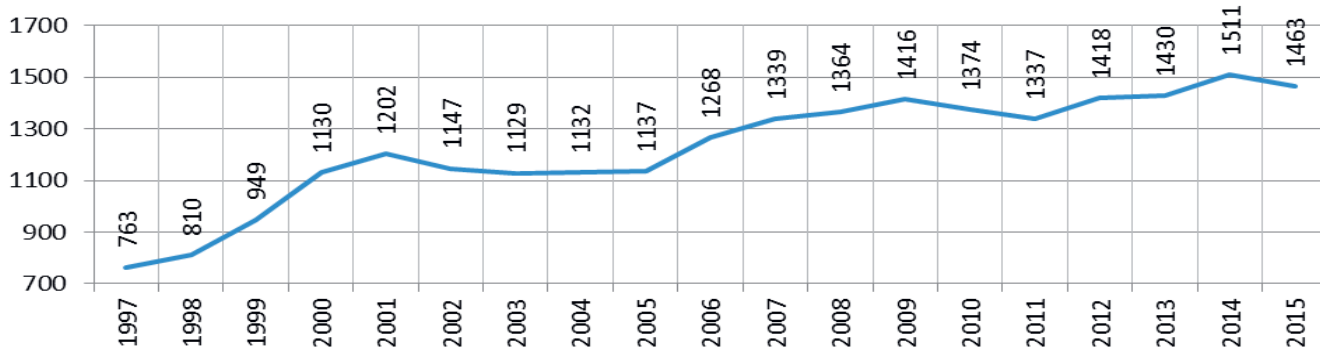
Stolpec »skupaj« nam pove koliko zaprtih oseb so v posameznem zavodu v tem letu dejansko obravnavali. To predstavlja podatek o administrativnih in vsebinskih obremenitvah, saj vsak prihod ali odhod zaprte osebe pomeni točno določen obseg opravil in procesnih dejanj in jih ni moč odložiti.

Podatki prikazujejo, da je bilo število obravnavanih zaprtih oseb največje v zavodih Dob, Ljubljana in Maribor.

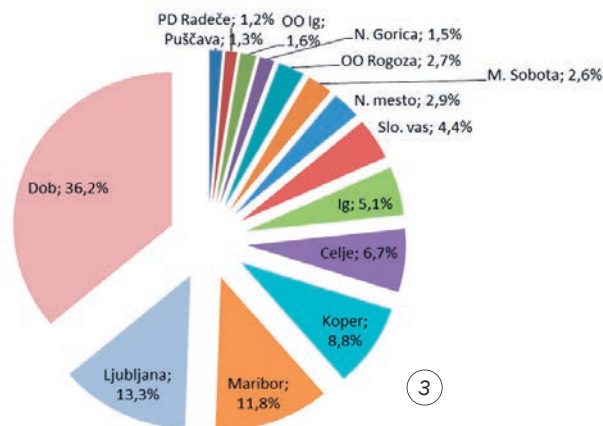
Letni trend gibanja števila zaprtih oseb kaže, da se je naraščanje povprečnega števila oseb umirilo. Vendar je potrebno vedeti, da je bilo v letu 2014 povprečno prisotnih dobrih 15 uklonilno zaprtih oseb, ki pa jih v letu 2015 ni več in je zmanjšanje povprečnega števila delno tudi na ta račun. Bolj realna dolgoročna dinamika se bo prikazala šele v naslednjih letih.

GIBANJE POVPREČNEGA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB (brez hišnega zavora)

2

Povprečno število zaprtih oseb po zavodih

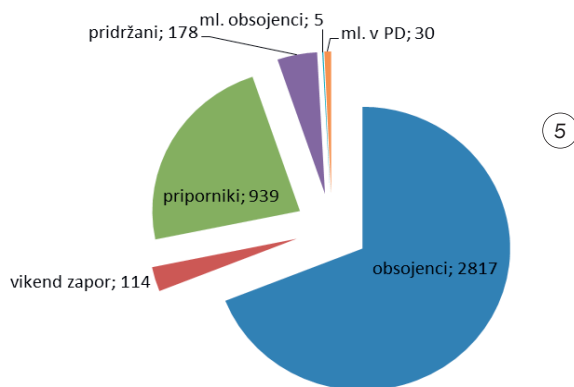
Gibanje skupnega števila zaprtih oseb po kategorijah

4

	Stanje 1.1.	Na novo sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	Stanje 31.12.	Povprečno število
Mladoletni obsojenec	3	2	5	0	2	0	3	2,1
Mladoletnik v PD	15	15	30	13	13	11	19	17,9
Obsojenec	1175	1642	2817	314	1693	317	1121	1179,7
Pripornik	253	686	939	51	738	50	202	220,3
Sodno pridržan	0	178	178	0	178	0	0	0,6
Vikend zapor	43	71	114	49	65	50	48	42,4
Skupaj	1489	2594	4083	427	2689	428	1393	1463,0

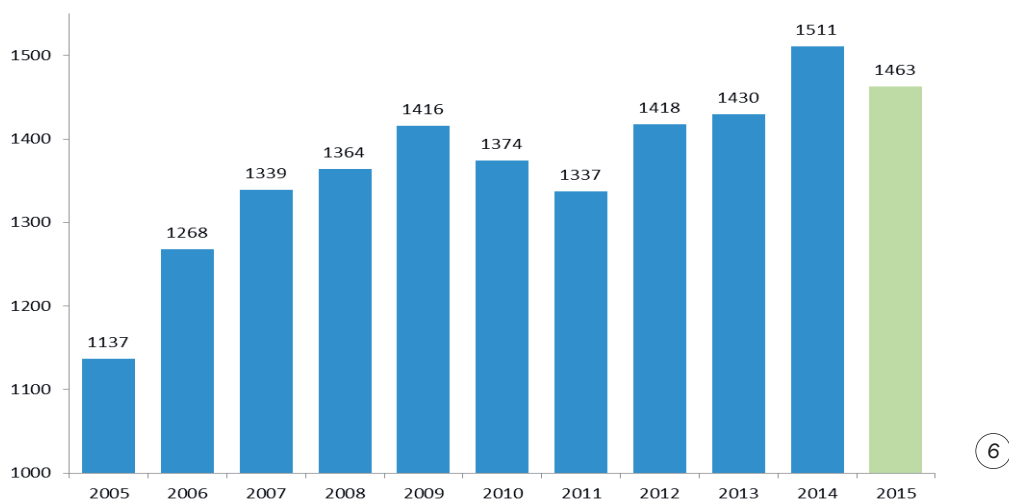
Tabela prikazuje gibanje števila zaprtih oseb po kategorijah, iz katere lahko razberemo, da smo v tem letu sprejeli največ obsojencev. Glede na prejšnje leto pri vseh kategorijah beležimo manjši upad (pri obsojencih od 1711 na 1642 in pri pripornikih od 841 na 686). V tem letu tudi ni bilo uklonilno zaprtih zaradi ustavitve izvajanja uklonilnega zapora na podlagi sodbe Ustavnega sodišča v zadnjem delu leta 2014.

Povprečno število posameznih kategorij zaprtih oseb

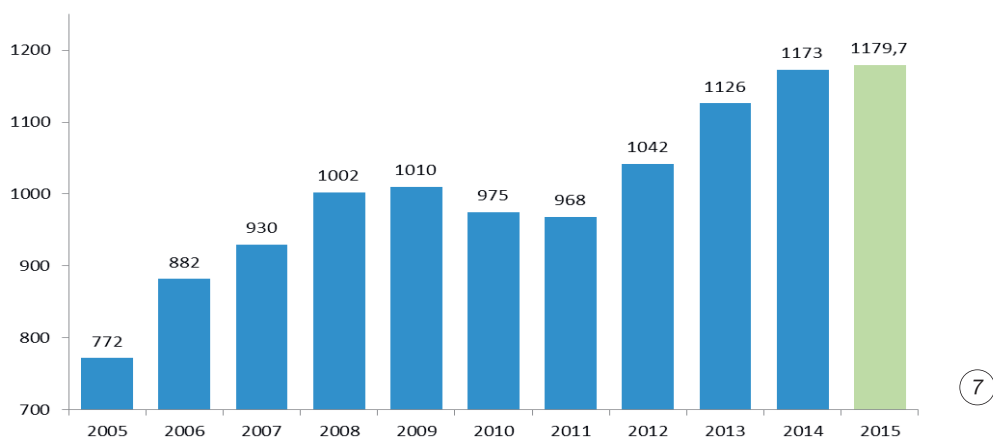

2. 2. PRIMERJAVA GIBANJA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB S PRETEKLIMI LETI

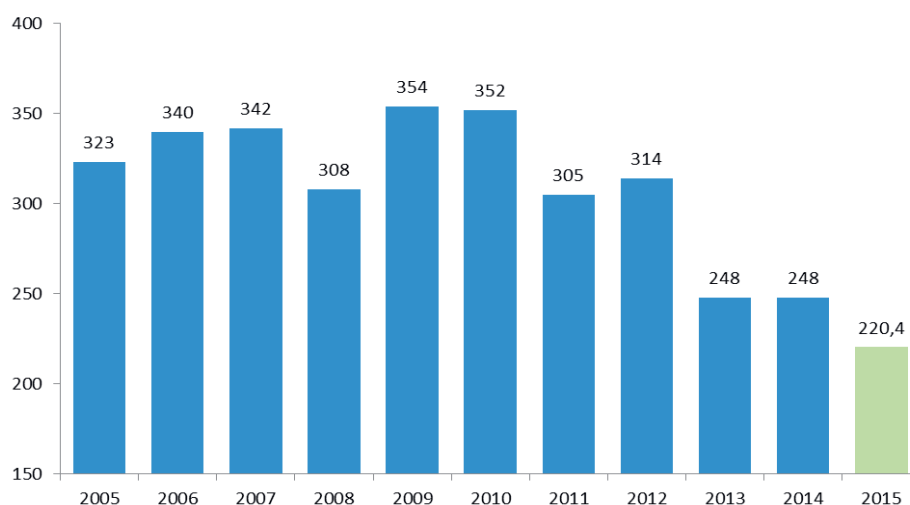
Povprečno število vseh zaprtih oseb v letih 2005 - 2015

Povprečno število obsojencev v letih 2005 - 2015

Povprečno število pripornikov v letih 2005 - 2015

8

2. 3. OBSOJENCI

2. 3. 1. Podatki o gibanju števila obsojencev

Gibanje števila obsojencev

9

	Stanje 1.1.	Sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	Stanje 31.12.	Povprečno število
DOB	524	374	898	26	331	85	508	529,8
SLOV. VAS	58	9	67	56	43	28	52	56,5
PUŠČAVA	13	1	14	14	12	3	13	10,5
IG	65	99	164	10	97	12	65	64,5
CELJE	73	99	172	9	114	5	62	64,4
KOPER	93	171	264	19	171	19	93	105,0
NOVA GORICA	16	41	57	11	55	1	12	14,9
LJUBLJANA	107	281	388	24	228	84	100	107,1
NOVO MESTO	20	128	148	8	133	4	19	21,5
ODP. ODD. IG	19	4	23	51	56	1	17	16,4
MARIBOR	140	363	503	18	321	70	130	138,7
MURSKA SOBOTA	18	40	58	21	51	4	24	21,7
MB ROGOZA	29	32	61	47	82	0	26	28,7
Skupaj	1175	1642	2817	314	1694	316	1121	1179,7

V tem letu je prestajalo zaporno kazen 2.817 obsojencev, kar je za 45 oseb več kot prejšnje leto, pri čemer od leta 2014 prikazujemo v tej tabeli samo osebe obsojene na klasični zapor, medtem ko so bile v prejšnjih letih v podatke o obsojencih vključene tudi osebe, ki so bile obsojene na kazen zavora ob koncu tedna – vikend zapor. Sedaj so ti podatki prikazani ločeno, saj gre za dve različni kategoriji, od katerih vikend zapor sodi bolj med alternativne oblike prestajanja kazni.

Med vsemi obsojenci, ki so v tem letu prestajali zaporno kazen, je bilo žensk 164, oziroma 5,8 %.

2. 3. 2. Nastop kazni in priliv obsojencev

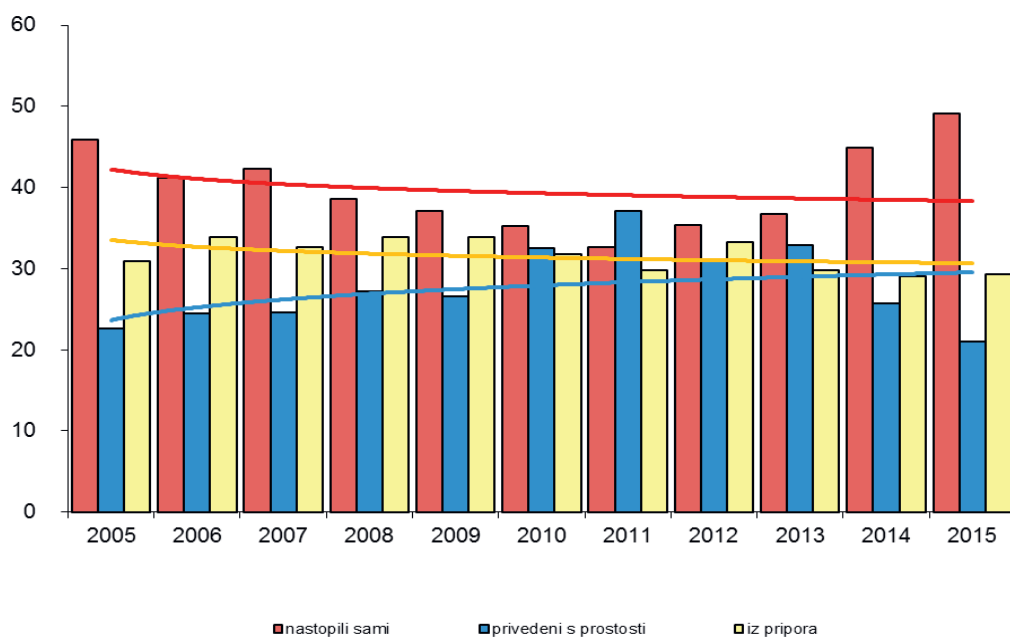
Struktura obsojencev po vrsti nastopa kazni in spolu

(10)

			Število		
			Moški	Ženske	Skupaj
na novo sprejeti	s prostosti	prišli sami	488	43	531
		privedeni	208	20	228
	iz pripora		307	11	318
	iz ZPKZ ali PD		3		3
	iz zavodov drugih držav		3		3
	nastop iz hišnega zavora		1	1	2
	izrek enotne kazni		514	22	536
premeščeni ali prerazporejeni			249		249
vrnjeni iz bega			13	2	15
vrnjeni po poteku prekinitve kazni			43	8	51
drugo			18	2	20
Skupaj			1847	109	1956

V tej tabeli je tudi podatek o izrekih enotnih kazni (536) - obsojencu je sodišče dve ali več kazni zavora združilo v enotno kazen. Oseba je ob tem res že bila na prestajanju kazni, vendar nastop nove enotne kazni pomeni tudi ponovno prevrednotenje več dejavnikov in vsebine dela z obsojencem, še posebej če je nova enotna kazen znatno višja od kazni ki jo je oseba prestajala pred tem.

Način nastopa kazni obsojencev v letih 2005 - 2015

(11)

V zadnjih letih je viden trend povečevanja števila obsojencev, ki nastopijo kazen sami in zmanjševanje števila obsojencev, ki so privedeni s prostosti. Morda je to tudi eden od pokazateljev za bolj pogumno odločanje za alternativne načine kaznovanja.

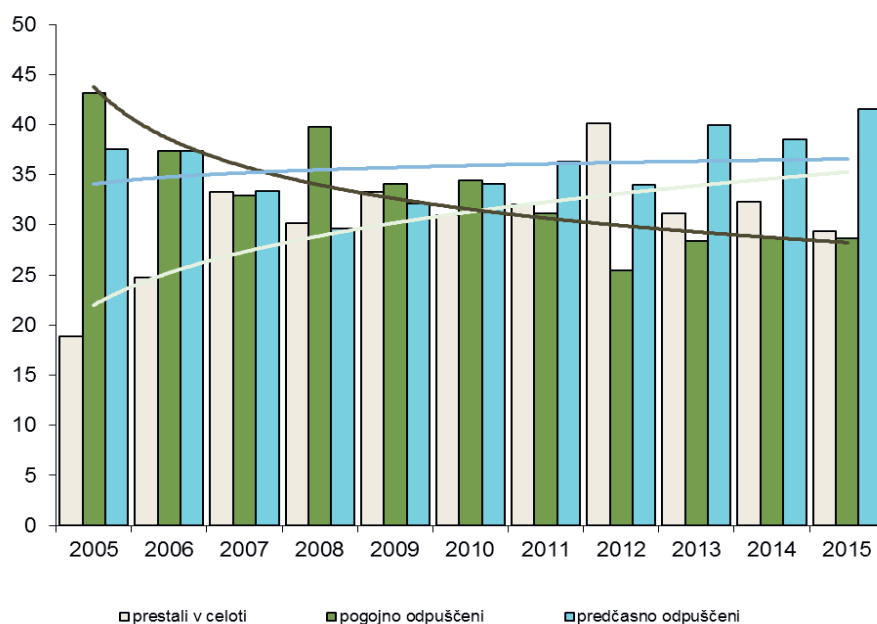
2. 3. 3. Odpust obsojencev in odliv s prestajanja kazni

Struktura obsojencev po vrsti odpusta in spolu

12

		Število		
		Moški	Ženske	Skupaj
odpuščeni	kazen prestal v celoti	293	19	312
	pogojno	294	11	305
	predčasno	403	39	442
	v druge države	2		2
	umrli	3	1	4
	izrek enotne kazni	510	22	532
	drugo	33	5	38
premeščeni ali prerazporejeni v drug zavod		250		250
prekinitev kazni		45	9	54
beg		12	3	15
ostalo		56		56
Skupaj		1901	109	2010

Struktura obsojencev po vrsti odpusta

13

Grafični prikaz primerjave dinamike načina odpusta obsojencev v zadnjih letih (kazen prestali v celoti, pogojno odpuščeni in predčasno odpuščeni) nakazuje nekatere trende. Število oseb ki prestane kazen v celoti in število predčasno odpuščenih nakazuje trend rasti, medtem ko trend pogojno odpuščenih nakazuje upadanje števila.

2. 3. 4. Struktura obsojencev po vrsti storjenih kaznivih dejanj*Kazniva dejanja obsojencev po posameznih poglavjih kazenskega zakonika¹*

14

	Stanje 1.1.		na novo sprejeti			
	M	Ž	M	Ž	Skupaj	delež v %
čast in dobro ime	0	0	1	0	1	0,04
človekove pravice in svoboščine	6	0	16	1	23	0,82
človekovo zdravje	180	5	183	6	374	13,28
delovno razmerje in soc. varnost	6	0	11	0	17	0,60
denarna kazen - izvršba	0	0	28	0	28	0,99
gospodarstvo	58	7	87	7	159	5,64
javni red in mir	48	1	70	3	122	4,33
okolje, prostor, naravne dobrine	0	0	2	0	2	0,07
pravni promet	7	1	18	2	28	0,99
pravosodje	3	0	6	0	9	0,32
premoženje	491	36	896	72	1495	53,07
splošno varnost	6	0	2	0	8	0,28
spolno nedotakljivost	94	4	54	3	155	5,50
ur. dolžnost in javna pooblastila	5	1	6	0	12	0,43
varnost javnega prometa	21	1	29	1	52	1,85
zakonsko zvezo, družino in ml.	36	1	69	3	109	3,87
življenje in telo	149	8	65	1	223	7,92
Skupaj	1110	65	1543	99	2817	

Struktura kaznivih dejanj je podobna strukturi v preteklih letih. Prevladujejo premoženjski delikti, sledijo kazniva dejanja zoper človekovo zdravje, zoper življenje in telo ter zoper spolno nedotakljivost.

¹ Upoštevano je kaznivo dejanje, zaradi katerega obsojenec ali obsojenka prestaja kazen. Če je kazen združena (več storjenih kaznivih dejanj), je upoštevano dejanje, ki ga je posameznik storil največkrat, če so kazniva dejanja različna, šteje težje kaznivo dejanje.

2. 3. 5. Struktura obsojencev po dolžini kazni

Struktura obsojencev po dolžini kazni in spolu

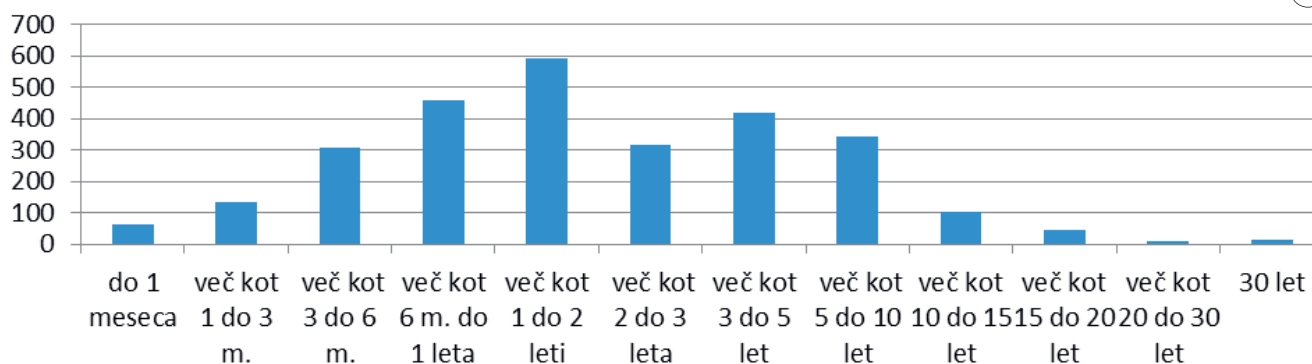
(15)

						Deleži v %				
	Stanje 1.1.		Novo sprejeti		VSI	VSI	Stanje 1.1.		na novo sprejeti	
	moški	ženske	moški	ženske		%	moški	ženske	moški	ženske
do 1 meseca	0	0	62	3	65	2,3%	0,0%	0,0%	4,0%	3,0%
več kot 1 do 3 m.	19	4	96	17	136	4,8%	1,7%	6,2%	6,2%	17,2%
več kot 3 do 6 m.	57	5	228	19	309	11,0%	5,1%	7,7%	14,8%	19,2%
več kot 6 m. do 1 leta	129	9	297	24	459	16,3%	11,6%	13,8%	19,2%	24,2%
več kot 1 do 2 leti	223	12	344	13	592	21,0%	20,1%	18,5%	22,3%	13,1%
več kot 2 do 3 leta	142	9	158	9	318	11,3%	12,8%	13,8%	10,2%	9,1%
več kot 3 do 5 let	202	13	193	10	418	14,8%	18,2%	20,0%	12,5%	10,1%
več kot 5 do 10 let	203	9	126	4	342	12,1%	18,3%	13,8%	8,2%	4,0%
več kot 10 do 15 let	76	3	26	0	105	3,7%	6,8%	4,6%	1,7%	0,0%
več kot 15 do 20 let	41	1	5	0	47	1,7%	3,7%	1,5%	0,3%	0,0%
več kot 20 do 30 let	3	0	7	0	10	0,4%	0,3%	0,0%	0,5%	0,0%
30 let	15	0	1	0	16	0,6%	1,4%	0,0%	0,1%	0,0%
Skupaj	1110	65	1543	99	2817					

V tem letu smo dodali novo kategorijo dolžine kazni in sicer »več kot 20 do 30 let«, sicer pa je razporeditev po dolžini kazni podobna kot prejšnja leta.

Struktura obsojencev po dolžini kazni

(16)

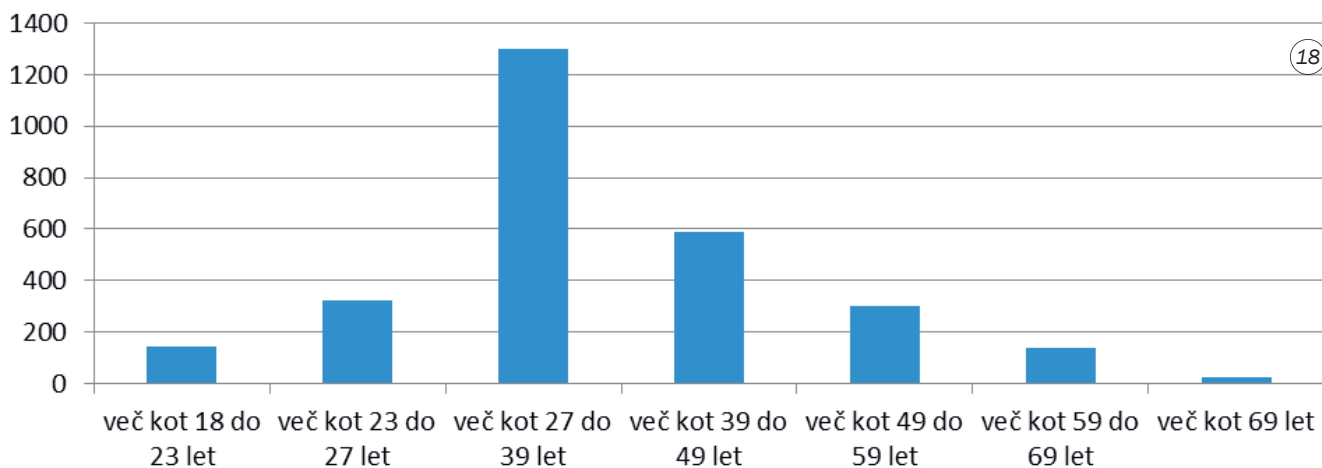
2. 3. 6. Struktura obsojencev po starosti

Struktura obsojencev po starosti in spolu

17

	Število					Delež v %				
	Stanje 1.1.		na novo sprejeti		VSI	Stanje 1.1.		na novo sprejeti		VSI
	moški	ženske	moški	ženske		moški	ženske	moški	ženske	vsi
več kot 18 do 23 let	48	2	91	2	143	4,3%	3,1%	5,9%	2,0%	5,1%
več kot 23 do 27 let	119	4	186	14	323	10,7%	6,2%	12,1%	14,1%	11,5%
več kot 27 do 39 let	483	20	763	35	1301	43,5%	30,8%	49,4%	35,4%	46,2%
več kot 39 do 49 let	248	14	299	29	590	22,3%	21,5%	19,4%	29,3%	20,9%
več kot 49 do 59 let	136	13	140	12	301	12,3%	20,0%	9,1%	12,1%	10,7%
več kot 59 do 69 let	65	10	56	6	137	5,9%	15,4%	3,6%	6,1%	4,9%
več kot 69 let	11	2	8	1	22	1,0%	3,1%	0,5%	1,0%	0,8%
Skupaj	1110	65	1543	99	2817	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Struktura obsojencev po starosti

18

2. 3. 7. Stranske kazni in varnostni ukrepi

Izrečene stranske kazni in varnostnimi ukrepi po spolu

(19)

		Število		Skupaj
		obsojenci	obsojenke	
Stanje 1.1.	Denarna kazen	90	10	100
	Izgon tujca iz države	3	0	3
	Obvezno psihiatrično zd. v zav.	2	0	2
	Obvezno zdravljenje alkoholiz.	2	0	2
	Obvezno zdravljenje narkoman.	4	0	4
	Odvzem predmetov	112	2	114
	Odvzem vozniškega dovoljenja	6	0	6
	Prepoved vožnje vozil	12	1	13
	Skupaj	231	13	244
Na novo sprejeti	Denarna kazen	80	4	84
	Obvezno psihiatrično zdr. v za	1	0	1
	Odvzem predmetov	62	1	63
	Odvzem vozniškega dovoljenja	11	1	12
	Prepoved vožnje vozil	9	0	9
	Skupaj	163	6	169
Skupaj v letu	Denarna kazen	170	14	184
	Izgon tujca iz države	3	0	3
	Obvezno psihiatrično zd. v zav.	3	0	3
	Obvezno zdravljenje alkoholiz.	2	0	2
	Obvezno zdravljenje narkoman.	4	0	4
	Odvzem predmetov	174	3	177
	Odvzem vozniškega dovoljenja	17	1	18
	Prepoved vožnje vozil	21	1	22
	Skupaj	394	19	413

V tem letu so imele zaprte osebe izrečenih skupaj 413 stranskih kazni in varnostnih ukrepov, kar je za 16 manj kot v prejšnjem letu.

Prikazane so samo tiste stranske kazni in ukrepi, ki so bili evidentirani v tem obdobju.

2. 3. 8. Prevzem izvršitve kazni zopora po mednarodnih pogodbah

Prevzem v drugo državo iz Slovenije:

V tem letu smo premestili v tujino dva obsojenca in sicer oba iz Doba. Enega na Hrvaško in drugega na Slovaško.

Prevzem iz tujine v Slovenijo:

Iz tujine pa smo sprejeli 8 obsojencev in sicer enega v Celju (prevzeta kazen iz Italije, kazen nastopil sam), enega v Mariboru (prevzet iz Hrvaške).

Šest obsojencev pa je prišlo iz tujine na Dob in sicer iz: Hrvaške, Srbije, Bosne, Švice, Nemčije in Italije

2. 3. 9. Zapor ob koncu tedna - vikend zapor in hišni zapor

Gibanje števila obsojenih na zapor ob koncu tedna

(20)

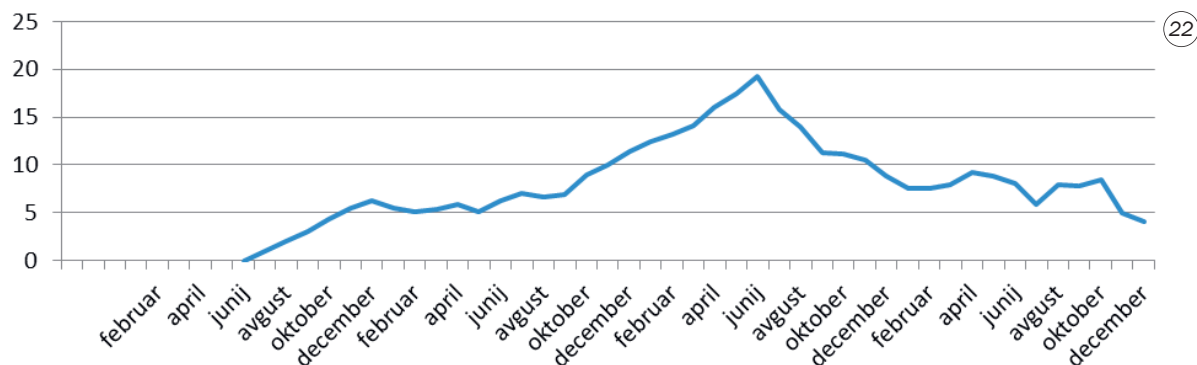
	Stanje 1.1.	Sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	Stanja 31.12.	Povprečno število
DOB	1	19	20	0	1	19	0	0,29
SLOV. VAS	8	1	9	16	4	8	13	7,96
PUŠČAVA	5	2	7	8	9	0	6	7,84
IG	3	2	5	0	4	0	1	2,11
CELJE	1	0	1	0	0	1	0	0,04
KOPER	3	1	4	0	4	0	0	1,26
NOVA GORICA	2	8	10	1	6	0	5	2,50
LJUBLJANA	0	7	7	0	1	6	0	0,40
NOVO MESTO	0	1	1	0	1	0	0	0,10
ODP. ODD. IG	10	3	13	8	14	1	6	6,82
MARIBOR	2	14	16	0	1	15	0	0,81
MURSKA SOBOTA	3	1	4	3	6	0	1	1,81
MB ROGOZA	5	12	17	13	14	0	16	10,43
SKUPAJ	43	71	114	49	65	50	48	42,38

Gibanje števila hišnega zopora po zavodih

(21)

	Stanje 1.1.	Sprejeti	Skupaj	Odpuščeni	Stanje 31.12.	Povprečno število
IG	1	7	8	7	1	2,0
KP NOVA GORICA	1	1	2	2	0	0,4
LJUBLJANA	4	3	7	6	1	2,3
LJ NOVO MESTO	0	1	1	1	0	0,2
MARIBOR	2	3	5	4	1	2,4
MB ROGOZA	1	0	1	1	0	0,1
Skupaj	9	15	24	21	3	7,4

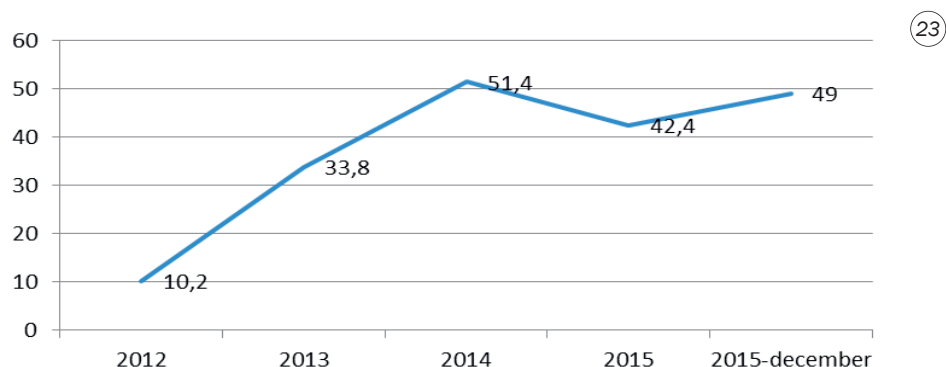
Dinamika povprečnega števila oseb v hišnem zaporu od julija 2012 do decembra 2015

Zanimivo predstavitev izvrševanja kazni hišnega zaporu predstavlja gornja grafična predstavitev gibanja povprečnega števila oseb v hišnem zaporu od prvih nastopov v juliju 2012 pa do konca leta 2015. V letih 2012, 2013 in prvi polovici 2014 ugotavljamo naraščanje števila (največ junija 2014 – 19,3 osebe), potem pa se je trend obrnil navzdol in dosegel decembra najnižjo točko povprečno 4,1 osebe. Trend kaže, da je po prvotnem zagonu število oseb v hišnem zaporu pričelo upadati, kar z vidika uporabe alternativnih kazni ni spodbuden podatek in bi veljalo razmisliti o vzrokih za takšen trend.

Bolj spodbuden pa je trend izvrševanja kazni zaporu ob koncu tedna - vikend zaporu, kjer je rahel padec zaznan šele v letu 2015, ki pa ni problematičen, saj se je proti koncu leta pričelo število oseb v tem načinu prestajanja zopet pričelo zviševati.

Dinamika gibanja povprečnega števila oseb v »Vikend zaporu«

2. 4. OBSOJENCI, OBSOJENI NA MLADOLETNIŠKI ZAPOR

2. 4. 1. Podatki o gibanju števila mladoletnikov

Gibanje števila mladoletnikov po zavodih

24

	Stanje 1.1.	Na novo sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	Stanje 31.12.	Povprečno število
05 CELJE	3	2	5	0	2	0	3	2,1
Skupaj	3	2	5	0	2	0	3	2,1

V tem letu je bilo na prestajanju mladoletniškega zaporu skupaj 5 mladoletnikov, pri čemer v zavodu Ig ni bilo nobene mladoletnice. Trend nizkega števila mladoletnih obsojencev se nadaljuje že več let.

2. 5. MLADOLETNIKI V PREVZGOJNEM DOMU

Gibanje števila mladoletnikov v prevzgojnem domu

(25)

	Stanje 1.1.	Na novo sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	Stanje 31.12.	Povprečno število
PD RADEČE	15	15	30	13	13	11	19	17,9
Skupaj	15	15	30	13	13	11	19	17,9

Kazniva dejanja mladoletnikov v prevzgojnem domu po posameznih poglavjih kazenskega zakonika

(26)

	Število				Delež v %		
	stanje 1.1.	ново sprejeti		Skupaj	stanje 1.1.	ново sprejeti	
	M	M	Ž		M	M	Ž
človekove pravice in svoboščine	1	0	0	1	7%	0%	0%
človekovo zdravje	2	1	0	3	13%	7%	0%
javni red in mir	0	1	0	1	0%	7%	0%
premoženje	10	11	1	22	67%	79%	100%
zakonsko zvezo, družino in ml.	1	1	0	2	7%	7%	0%
življenje in telo	1	0	0	1	7%	0%	0%
Skupaj	15	14	1	30	0%	0%	0%

Iz gornje tabele je razviden podatek, da je več kot polovica mladoletnikov storilcev kaznivega dejanja zoper premoženje. Ostale vrste kaznivih dejanj so zastopane v manjšem obsegu.

Dolžina prestanega vzgojnega ukrepa odpuščenih mladoletnikov iz prevzgojnega doma

(27)

Dolžina prestanega ukrepa	odpust	pogojni odpust po 82. čl. KZ	SKUPAJ
6 mesecev do 1 leta	7	0	7
1 do 2 leti	1	0	1
2 do 3 leta	3	0	3
3 leta	2	0	2
SKUPAJ	13	0	13

2. 6. PRIPORNIKI

2. 6. 1. Gibanje in struktura priprtih oseb

V tem letu je bilo v zavodih priprtih 1.101 oseb, kar je za 162 oseb manj kot v prejšnjem letu. Povprečno število priprtih oseb se je v primerjavi s predhodnim letom tudi zmanjšalo - od 248 na 220 oseb.

Gibanje števila vseh priprtih oseb po zavodih

(28)

	Stanje 1.1.	Na novo sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	stanje 31.12.	Povprečno število
IG	6	41	47	2	37	0	12	8,6
CELJE	35	63	98	6	68	2	34	31,1
KOPER	29	75	104	12	99	0	17	22,0
KP NOVA GORICA	7	15	22	5	23	0	4	5,1
LJUBLJANA	102	254	356	5	265	26	70	86,6
LJ NOVO MESTO	23	81	104	5	79	12	18	20,1
MARIBOR	35	111	146	8	108	6	40	32,9
MB MURSKA SOBOTA	16	46	62	8	59	4	7	13,9
Skupaj	253	686	939	51	738	50	202	220,3

Podrobna predstavitev po spolu in mladoletnih pripornikih:

(29)

	stanje 1.1.			Na novo sprejeti			Skupaj			Priliv			Odpuščeni			Odliv			Stanje 31.12.			Povprečno število		
	M	Ž	ML	M	Ž	ML	M	Ž	ML	M	Ž	ML	M	Ž	ML	M	Ž	ML	M	Ž	ML	M	Ž	ML
IG	0	6	0	0	41	0	0	47	0	0	2	0	0	37	0	0	0	0	12	0	0,0	8,6	0,0	
CELJE	27	8	0	46	16	1	73	24	1	4	0	2	51	15	2	0	2	0	26	7	1	23,5	7,1	0,4
KOPER	29	0	0	75	0	0	104	0	0	12	0	0	99	0	0	0	0	0	17	0	0	22,0	0,0	0,0
KP NOVA GORICA	7	0	0	15	0	0	22	0	0	5	0	0	23	0	0	0	0	0	4	0	0	5,1	0,0	0,0
LJUBLJANA	102	0	0	246	0	8	348	0	8	5	0	0	258	0	7	26	0	0	69	0	1	85,1	0,0	1,5
LJ NOVO MESTO	23	0	0	77	0	4	100	0	4	5	0	0	79	0	0	10	0	2	16	0	2	19,9	0,0	0,2
MARIBOR	34	0	1	111	0	0	145	0	1	8	0	0	107	0	1	6	0	0	40	0	0	32,7	0,0	0,2
MB MURSKA S.	16	0	0	46	0	0	62	0	0	8	0	0	59	0	0	4	0	0	7	0	0	13,9	0,0	0,0
Skupaj	238	14	1	616	57	13	854	71	14	47	2	2	676	52	10	46	2	2	179	19	4	202,2	15,8	2,3

Struktura sodno pridržanih oseb

(30)

	Pridržani		Odpuščeni		Odrejen pripor	
	M	Ž	M	Ž	M	Ž
IG	0	5	0	0	0	5
CELJE	45	13	7	2	38	11
KOPER	22	0	10	0	12	0
KP NOVA GORICA	1	0	0	0	1	0
LJUBLJANA	26	0	6	0	20	0
LJ NOVO MESTO	22	0	2	0	20	0
MARIBOR	43	0	1	0	42	0
MB MURSKA SOBOTA	1	0	0	0	1	0
Skupaj	160	18	26	2	134	16

V zavodih je bilo v tem letu sodno pridržanih 178 oseb, kar je za 3 več kot prejšnje leto (175).

Priliv in odliv iz pripora

(31)

		M	Ž	ML	Skupaj
stanje na 1.1.		238	14	1	253
priliv	sprejeti	446	37	10	493
	premeščeni iz drugega zavoda	47	2	2	51
	drugo	169	20	3	192
odliv	odpuščeni na prostost	1	0	0	1
	premeščeni v hišni pripor	15	1	0	16
	premeščeni v hišni zapor	2	0	0	2
	premeščeni v drug zavod	46	2	2	50
	umrli	2	0	0	2
	drugo	656	51	10	717
stanje na 31.12.		179	19	4	202

2. 7 TUJCI MED ZAPRTIMI OSEBAMI

2. 7. 1. Število tujcev med zaprtimi osebami

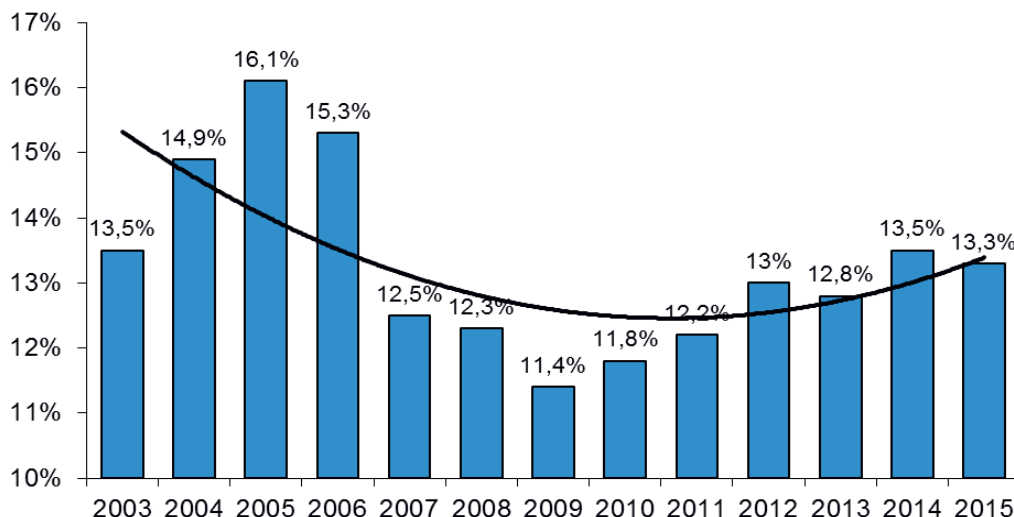
Število tujcev med zaprtimi osebami

32

	Število			Delež		
	obsojenci, mladoletniki	Priporniki	SKUPAJ	obsojenci, mladoletniki	Priporniki	Vseh
DOB	84	0	84	35%	0%	15,3%
SLOV. VAS	2	0	2	1%	0%	0,4%
IG	9	22	31	4%	7%	5,7%
CELJE	15	23	38	6%	7%	6,9%
KOPER	39	55	94	16%	18%	17,2%
NOVA GORICA	1	15	16	0%	5%	2,9%
LJUBLJANA	43	75	118	18%	24%	21,5%
NOVO MESTO	2	53	55	1%	17%	10,0%
ODP. ODD. IG	4	0	4	2%	0%	0,7%
MARIBOR	29	40	69	12%	13%	12,6%
MURSKA SOBOTA	10	24	34	4%	8%	6,2%
MB ROGOZA	1	0	1	0%	0%	0,2%
PD RADEČE	2	0	2	0%	0%	0,4%
Skupaj	241	307	548			

V tem letu je bilo med zaprtimi osebami 548 tujcev. Med njimi so bili v večjem delu priporniki (307). Največ tujcev je bilo v zavodu Ljubljana, veliko jih je bilo tudi na Dobu ter v Novem mestu in Kopru. V primerjavi s prejšnjim letom poprej se je število zaprtih tujcev zmanjšalo (653 v 2014)). Del zmanjšanja (40 oseb v letu 2014) gre tudi na račun tega da se več ne izvaja uklonilni zapor.

Delež tujcev v zadnjih letih

33

Struktura tujcev med obsojenci in mladoletniki po spolu in po posameznih državah

(34)

	Stanje 1.1.			Na novo sprejeti			SKUPAJ VSI	Delež v %
	M	Ž	ML	M	Ž	ML		
Afganistan	1	0	0	0	0	0	1	0,41%
Albanija	0	0	0	3	0	0	3	1,24%
Avstrija	1	0	0	0	0	0	1	0,41%
Bolgarija	0	0	0	8	0	0	8	3,32%
Bosna in Hercegovina	31	1	0	37	3	1	73	30,29%
Črna Gora	6	0	0	5	1	0	12	4,98%
Dominikanska republika	1	0	0	0	0	0	1	0,41%
Hrvaška	10	0	0	15	1	0	26	10,79%
Italija	0	0	0	5	0	0	5	2,07%
Kitajska	1	0	0	0	0	0	1	0,41%
Madžarska	0	0	0	6	0	0	6	2,49%
Makedonija	4	0	0	6	0	0	10	4,15%
Moldavija	1	0	0	1	0	0	2	0,83%
Nemška zvezna republika	0	0	0	1	0	0	1	0,41%
Neurejeno državljanstvo ali neznana država	1	0	0	0	0	0	1	0,41%
Nizozemska	0	0	0	2	0	0	2	0,83%
Pakistan	0	0	0	1	0	0	1	0,41%
Palestina	0	0	0	1	0	0	1	0,41%
Poljska	3	0	0	1	0	0	4	1,66%
Republika Kosovo	7	0	1	7	0	0	15	6,22%
Romunija	4	0	0	12	0	0	16	6,64%
Senegal	0	0	0	1	0	0	1	0,41%
Sirija	0	0	0	1	0	0	1	0,41%
Slovaška	1	1	0	1	1	0	4	1,66%
Somalija	0	0	0	1	0	0	1	0,41%
Srbija	16	1	0	24	0	0	41	17,01%
Srbija in Črna gora	0	0	0	1	0	0	1	0,41%
Tanzanija	1	0	0	0	0	0	1	0,41%
Zvezna republika Jugoslavija	0	0	0	1	0	0	1	0,41%
Skupaj	89	3	1	141	6	1	241	

3. OBRAVNAVA ZAPRTIH OSEB

3. 1. STROKOVNO DELO Z ZAPRTIMI OSEBAMI

3. 1. 1. Organizacija in oblike strokovnega dela v zavodih

Strokovno delo v zavodih temelji na interdisciplinarnem pristopu, skupinskih in individualnih metodah dela v skladu s sodobnimi spoznanji penološke stroke. Usmerjeno je v sodelovanje z zunanjim okoljem v najširšem smislu. Izvajajo ga delavci različnih strokovnih profilov kot so: socialni pedagogi, pedagogi, socialni delavci, psihologi, zdravstveni delavci. Organizirani so v strokovne time, ki jih vodijo vodje vzgojnih služb. Člani strokovnih timov so tudi predstavniki pravosodnih policistov in inštruktorjev.

Vodje strokovnih timov, vodje drugih služb in direktorji v zavodih so se dnevno sestajali na kratkih posvetih o aktualnih dogodkih, tedensko pa so se odvijali sestanki strokovnih služb, kjer so obravnavali vsebine, povezane s sprejemi, prestajanjem kazni in z odpusti zaprtih oseb.

Delavci vzgojnih služb so se sestajali tudi po posameznih strokovnih področjih (vodje vzgojnih služb, pedagogi, socialni delavci, strokovni delavci za obravnavo odvisnosti, zdravstveni delavci in psihologi), ki so jih vodili delavci vzgojne službe pri Generalnem uradu.

Strokovna obravnava obsojencev in mladoletnikov je potekala po individualnih, skupinskih in skupnostnih programih, njen cilj pa je bil usposabljanje zaprtih oseb za življenje po odpustu in reintegracijo v družbo. Strokovna obravnava pripornikov in uklonilno zaprtih je potekala individualno.

Na podlagi podatkov in individualnih razgovorov članov strokovnega tima s posameznikom v sprejemnem obdobju so bili izdelani osebni načrti z opredeljenimi kratkoročnimi in dolgoročnimi cilji obravnave, bivanje in dejavnosti zaprtih oseb v procesu prestajanja kazni in rehabilitacije. Osebni načrti za vsakega posameznika so se med letom dopolnjevali in spreminjali glede na potrebe, možnosti in spremenjene razmere.

V osebni načrtu so v zavodih za vsako zaprto osebo opredelili namestitev v oddelek (režim), vrsto obravnave, delo, stike s svojci, stike s strokovnimi delavci zunanjih ustanov in prostovoljci, ugodnosti, izobraževanje in poklicno usposabljanje, način preživljanja prostega časa, odnos do kaznivega dejanja, načrtovali pa so tudi odpust s prestajanja kazni.

Programi skupinske obravnave so bili izvedeni v obliki malih skupin in velikih skupin (sestanki domske skupnosti).

V vseh zavodih in oddelkih so obravnave v obliki malih skupin potekale redno, to je enkrat tedensko. Vodili so jih strokovni delavci, po poklicu pedagogi, socialni delavci in psihologi z znanji s področja skupinske dinamike, uporabljali so tudi elemente realitetne terapije, transakcijske analize, družinske terapije, likovne terapije, itd. Male skupine so bile sestavljene heterogeno in odprto, vanje so bile vključene zaprte osebe ne glede na starost, predkaznovanost, vrsto kaznivega dejanja, osebnostno strukturo in družbeni status. Cilji obravnave v malih skupinah so bili, da se preko interakcije z drugimi člani skupine posamezniku omogoči vpogled v lastno vedenje, spodbuja želeno in preprečuje neželeno vedenje, omogoči pridobivanje novih socialnih veščin, ponudi načine razreševanja konfliktov in težav ter obvešča člane skupine.

Sestanki domskih skupnosti so se odvijali enkrat tedensko do enkrat mesečno. Vodili so jih direktorji zavodov ali v njihovi odsotnosti vodje vzgojnih služb, v oddelkih pa vodje oddelkov ali pooblaščen strokovni delavci. Cilji sestanka domske skupnosti so bili usmerjeni v iskanje zamisli, pobud in izkušenj za reševanje problemov in konfliktov ter informiranje.

Na strokovnem področju smo skrbeli za izvajanje uveljavljenih strokovnih metod dela, posebno pozornost smo namenili programom izobraževanja zaprtih oseb, obravnave odvisnih od drog in alkohola, preprečevanja samomorov in samopoškodb, obravnave storilcev spolnih deliktov in zdravstvenemu varstvu zaprtih oseb.

Veliko pozornosti smo namenili tudi iskanju novih možnosti za specifične programe dela z zaprtimi in povezovanju z zunanjimi organizacijami. Mesečno so potekale supervizije o postopanju s samomorilno ogroženimi, obravnavi spolnih delinkventov, supervizije socialnih delavcev ter pedagogov in supervizije za strokovne delavce s področja obravnave odvisnosti. Koordinacija centrov za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog nam je potrdila nov predlog načrta obravnave zaprtih oseb s težavami zaradi uživanja drog in navodilo načina izvedbe postopka oddaje urina ter izvedbe kontrolnega preizkusa.

Delovna skupina strokovnih delavcev zavodov za prestajanje kazni zapora je skupaj z Generalnim uradom in Društvom za nenasilno komunikacijo pripravila strokovne smernice na področju obravnave s storilci nasilja.

Pregledali in ažurirali smo tudi smernice izvajanja socialnega dela v zavodih za prestajanje kazni zapora in sodelovanje s centri za socialno delo.

Skupaj z zunanjimi izvajalci smo izvedli dva strokovna posveta o komunikaciji. Prvi z naslovom »Kultura dela-kultura odnosov«, je potekal v mesecu maju in drugi z naslovom »Vrednost in izziv sodelovanja«, v mesecu oktobru. Obravnavane so bile vsebine s področja komunikacije: vloga učinkovitega komunikatorja; timske vloge, vloge v tako imenovanem »dramskem trikotniku«; vloge v razbremenilnem razgovoru ipd..

Celje, gledališčna predstava

Celje, snemanje video spota skupine LastDayHere in nastop za zaprte osebe

3. 1. 2. Nameščanje obsojencev in mladoletnikov v režime oziroma oddelke prestajanja kazni

V zavodih obstajajo trije režimi oz. oddelki prestajanja kazni: odprti, polodprti in zaprti. Med seboj se razlikujejo predvsem po stopnji omejevanja svobode. Med prestajanjem kazni se režim obsojencem in mladoletnikom spreminja glede na njihovo uresničevanje osebnega načrta in varnostni vidik.

Od 1.236 obsojencev in mladoletnikov, ki so bili v zavodih na dan 1. 1. 2015, jih je 3,48 % prestajalo vikend zapor, 69,42 % je prestajalo kazen v zaprtem režimu, 19,74 % jih je bilo nameščenih v polodprti režim in 7,36 % v odprti režim.

Razporeditev obsojencev in mladoletnikov v režime na dan 1. 1. 2015

(35)

Zavod	Vikend zapor	odprti	polodprti	zaprti	skupaj
OBSOJENCI					
Dob	1			524	525
Slov. vas	8		58		66
OO Puščava	5	13			18
Celje	1	2	17	54	74
Koper	3	7	37	49	96
N. Gorica	2	5	6	5	18
Ljubljana			12	95	107
N. mesto		1	10	9	20
OO Ig	10	19			29
Maribor	2		62	78	142
M. Sobota	3		6	12	21
Rogoza	5	29			34
skupaj	40	76	208	826	1150
OBSOJENKE					
Ig	3	14	22	29	68
skupaj	3	14	22	29	68
MLADOLETNIKI					
Celje			3		3
Radeče		1	11	3	15
skupajkupaj		1	14	3	18
Skupaj	43	91	244	858	1236
Delež	3,48%	7,36%	19,74%	69,42%	

V prostore s strožjim režimom (98.a člen ZIKS-1) je bilo v letu 2015 nameščenih 113 obsojencev oz. 21,5 %, več kot v letu poprej. Obsojenci so bili v prostore s strožjim režimom nameščeni zato, ker so s svojim vedenjem hudo motili druge (73), ker so se čutili ogrožene (25) ali so bili izrazito begosumni (15). Predvsem se je povečal delež obsojencev, ki so s svojim vedenjem motile druge.

Razporeditev obsojencev v prostore s strožjim režimom po zavodih v letu 2015

(36)

Zavod	begosumnost	motenje drugih	ogroženost	skupaj
Dob	14	49	11	74
Ljubljana				
Maribor	1	12	9	22
Koper				
Celje		7	5	12
Ig		3		3
Murska Sobota		2		2
Skupaj	15	73	25	113

195. člen zakona določa, da se mladoletnika, ki se ni sposoben prilagajati delu in življenju po programu vzgojne skupine, v katero je bil napoten, lahko premesti v posebno vzgojno skupino z intenzivnejšim postopkom. V letu 2015 je bilo 16 mladoletnikov (od tega je bil en mladoletnik nameščen dvakrat, eden pa tri krat) začasno nameščenih v posebno vzgojno skupino. Pet jih je bilo iz razlogov begosumnosti in 11 iz razlogov ker so s svojim vedenjem motili druge

3. 1. 3. Alternativni načini izvršitve kazni zapora v skladu s 86. členom Kazenskega zakonika

V skladu s 3. odstavkom 86. člena Kazenskega zakonika (KZ-1B) v zvezi z 12. členom Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij, je zapor ob koncu tedna v letu 2015 prestajalo 71 na novo sprejetih obsojencev, oziroma 114 vseh obsojencev. Na dan 1. 1. 2014 je vikend kazen prestajalo 43 obsojencev. Eden obsojenec se je v času zapora ob koncu tedna redno izobraževal, vsi preostali so bili redno zaposleni in niso prekinili delovnega razmerja. Ohranjanje zaposlitve med prestajanjem kazni jim je tako omogočilo ohranjanje osnovne materialne eksistence in socialno varnost ali nadaljevanje začetega izobraževanja. Kazen zapora so v glavnem prestajali na odprtih oddelkih ali v regionalnih zavodih. Proste dneve (konec tedna, praznike, dopust) so preživljali v zavodu.

V času prestajanja kazni zapora je 23 obsojencev podalo predlog, da se izvrševanje kazni zapora izvrši v zapor ob koncu tedna. Po predhodnem mnenju direktorjev zavodov za prestajanje kazni zapora je sodišče tovrstnim predlogom ugodilo v 8 primerih.

V letu 2015 so bile zabeležene 3 zlorabe prestajanja zapora ob koncu tedna.

Skladno s 4. odstavkom 86. člena Kazenskega zakonika v zvezi z 12.a členom Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij, je pristojno sodišče ugodilo izvrševanje kazni zapora – hišni zapor za 29 obsojencev.

Skladno s 7. odstavkom 86. člena Kazenskega zakonika v zvezi s 13. členom Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij, je bilo v letu 2014 na nadomestno kazen dela v splošno korist napotenih 6 obsojencev.

V primerjavi z letom 2014 se je število prestajanj zapora ob koncu tedna zmanjšalo, medtem ko se je število primerov hišnega zapora in nadomestne kazni dela v splošno korist povečalo.

Zavodi za prestajanje kazni zapora se pri izvrševanju kazenske sankcije zapora ob koncu tedna soočajo predvsem s težavo nadzorov pri obsojencih, ki so samozaposleni, pri obsojencih, ki samostojno opravljajo kmetijsko dejavnost ter pri obsojencih, ki svoje delo opravljajo v tujini pri tujem delodajalcu. V zadnjem letu zavodi ugotavljajo, da je zapor ob koncu tedna omogočen nekaterim obsojencem, ki ne ustrezajo kriteriju osebnostne urejenosti, zato tudi posledično prihaja do večjega števila zlorab.

3. 2. IZOBRAŽEVANJE OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV

Zviševanje ravni temeljnega znanja in usposobljenosti zaprtih oseb je pomemben dejavnik terciarne prevencije, zato je bila tudi v letu 2015 pozornost strokovnih delavcev namenjena spodbujanju zaprtih oseb k vključevanju v izobraževalne programe.

3. 2. 1 Izobrazbena struktura

Šolska in poklicna izobrazba obsojencev in mladoletnikov na dan 1. 1. 2015 in na novo sprejetih

(37)

Šolska izobrazba	na dan 1. 1.				na novo sprejeti				skupaj
	m	ž	ml	skupaj	m	ž	ml	skupaj	
ne znajo pisati, brati, računati	16	5	1	22	24	11	1	36	58
nedokončana OŠ	123	7	5	135	164	12	6	182	317
OŠ	233	9	0	242	240	18	0	258	500
nedokon. pokl., sred. ali gimnazija	76	6	10	92	81	7	9	97	189
nižja poklicna šola	52	8	2	62	111	4	1	116	178
srednja poklicna šola	238	10	0	248	178	12	0	190	438
srednja strok. šola ali gimnazija	141	15	0	156	122	24	0	146	302
nedok. višja, visoka oz. fakulteta	4	3	0	7	3	6	0	9	16
višja šola	10	0	0	10	11	0	0	11	21
visoka šola oz. fakulteta	24	5	0	29	19	5	0	24	53
SKUPAJ	917	68	18	1003	0	99	17	1069	2072

Od vseh obsojencev in mladoletnikov v letu 2015 jih je imelo 616 (29,7 %) nižjo oz. srednjo poklicno šolo, 500 (24,1 %) osnovno šolo, 302 (14,6 %) srednjo strokovno šolo ali gimnazijo, 74 (3,6%) pa jih je imelo višjo, visoko šolo oz. fakulteto.

Med vsemi obsojenci oz. mladoletniki je bilo 189 (9,1 %) takih, ki so imeli nedokončano poklicno, srednjo šolo ali gimnazijo, ter 16 (0,8 %) takih, ki so imeli nedokončano višjo, visoko šolo ali fakulteto.

375 (18,1%) obsojencev oz. mladoletnikov je bilo brez šolske izobrazbe, med njimi 58 brez znanja pisanja, branja in poznavanja osnovnih računskih operacij.

Raven formalne izobrazbe zaprtih oseb je ugotovljena na osnovi njihovih izjav o doseženi stopnji izobrazbe ob nastopu kazni, dokazilo o izobrazbi so predložili le vključeni v izobraževanje.

Celje, predavanje obsojencem o motivaciji

Celje, dan odprtih vrat za sorodnike zaprtih oseb

3. 2. 2. Vključenost v izobraževalne programe

Po kategorijah zaprtih oseb so se v formalne oblike izobraževanja v letu 2015 vključevali obsojenci in mladoletniki. Izobraževalne programe so obiskovali tako znotraj kot zunaj zavodov, izobraževali so se v izobraževalnih programih za odrasle kot tudi v programih za mladino.

Število v posamezne oblike izobraževanja vključenih obsojencev in mladoletnikov v letu 2015

(38)

Izobraževalne oblike	vpisani				od teh								
					prekinili			končali			nadaljujejo		
	m	ž	ml	skupaj	m	ž	ml	m	ž	ml	m	ž	ml
opismenjevanje	30	0	4	34	15	0	0	0	0	1	15	0	3
osnovna šola	67	0	8	75	22	0	2	11	0	0	34	0	6
nižja poklicna šola	0	0	8	8	0	0	1	0	0	0	0	0	7
srednja poklicna šola	172	2	7	181	57	0	1	1	0	0	114	2	6
poklic. tečaj, mojsterski, del. Izpit	76	0	1	77	22	0	0	54	0	1	0	0	0
srednja strok. šola, gimnazija	36	0	2	38	14	0	1	0	0	0	22	0	1
višja šola	7	0	0	7	6	0	0	0	0	0	1	0	0
visoka šola oz. fakulteta	18	1	0	19	7	0	0	0	0	0	11	1	0
SKUPAJ	406	3	30	439	143	0	5	66	0	2	197	3	23

V letu 2015 je bilo v izobraževanje vključenih 15,4 % vseh obsojencev, obsojenk in mladoletnikov. Samo mladoletnikov je bilo v izobraževanje vključenih 85,7 %. 143 obsojencev in 5 mladoletnikov je izobraževanje predčasno prekinilo. Nimamo natančnih podatkov o tem ali zaradi izteka kazni in ali so s šolanjem nadaljevali. Od pogostejših razlogov za prekinitev je tudi pomanjkanje motivacije, predvsem zaradi težav z odvisnostjo in specifičnih učnih težav.

Največ zaprtih oseb je obiskovalo program srednje poklicne šole.

Število v posamezne oblike izobraževanja vključenih obsojencev in mladoletnikov v zavodu in izven zavoda v letu 2015.

(39)

Izobraževalne oblike	v zavodu				izven zavoda			
	m	ž	ml	skupaj	m	ž	ml	skupaj
opismenjevanje	29	0	4	33	0	0	0	0
osnovna šola	60	0	8	68	7	0	0	7
nižja poklicna šola	0	0	8	8	0	0	0	0
srednja poklicna šola	154	0	7	161	17	2	0	19
poklic. tečaj, mojst., del. Izpit	55	0	1	56	21	0	0	21
srednja strok. šola, gimnazija	33	0	1	34	4	0	1	5
višja šola	6	0	0	6	2	0	0	2
visoka šola oz. fakulteta	2	0	0	2	16	1	0	17
SKUPAJ	339	0	29	368	67	3	1	71

3. 2. 3. Oblike izobraževanj v zavodih

83,8 % vključenih v izobraževanje v letu 2015 je obiskovalo programe formalnega izobraževanja v zavodih. V letu 2015 so zaprti obiskovali programe za pridobitev izobrazbe v zavodih Dob (250), Celje (42), Koper in Nova Gorica (13), oddelki Novo mesto, Murska Sobota, Rogoza, Ig (63), Slovenska vas in Puščava (35), ter v Prevezgojnem domu Radeče (28).

V zavodu Dob so obsojenci obiskovali program osnovne šole od 1.-4.razreda (opismenjevanje) in program osnovne šole od 5.-9. razreda. Izobraževanje izvaja CIK Trebnje. Gre za stalno obliko sodelovanja. V letu 2015

se je predavanj opismenjevanja in osnovne šole udeleževalo skupaj 44 obsojencev. Programe srednjega poklicnega izobraževanja – gastronom-hotelir, izvaja Center za permanentno izobraževanje Cene Štupar iz Ljubljane. V letu 2015 se je predavanj udeleževalo 141 obsojencev. Cene Štupar je izvajal tudi program poklicnega tehničnega izobraževanja-gastronomija. V letu 2015 se je predavanj udeleževalo 30 obsojencev.

CIK Trebnje je izvajal tudi tri programe NPK (nacionalna poklicna kvalifikacija). Program -Čistilec prostorov je uspešno zaključilo 11 obsojencev, Dietni kuhar 10 obsojencev, 6 obsojencev pa je uspešno zaključilo program PEK-izdelovalec kruha, potic, peciva in testenin na tradicionalen način.

Izobraževalni center Euridio iz Ljubljane je v minulem šolskem letu poskrbel za konzultacije in izpite za 4 obsojence. Na polodprtem oddelku Slovenska vas in odprtem oddelku Puščava so obsojenci obiskovali poklicne tečaje, mojstrske izpite (8), srednje poklicne šole (11) ter višje, visoke šole oziroma fakultete (11).

V letu 2015 so bili v ZPKZ Koper preko dopisne oblike izobraževanja v formalni izobraževalni program vključeni 3 obsojenci. V letu 2015 je Ljudska univerza Koper izvajala osnovnošolsko izobraževanje. Vključenih je bilo 6 obsojencev.

V ženskem zavodu IG so imele obsojenke možnost vključitve v neformalne oblike izobraževanja in sicer se je izvajal projekt v sodelovanju s CDI Univerzum in Zavodom MIT »Competent to do«. V izobraževalni proces je bila vključena stalna skupina obsojenk. Ob zaključku projekta so opravljale test znanja in tistim obsojenkam, ki so bile najbolj uspešne, je organizacija subvencionirala nadaljevanje formalnega šolanja. Druge oblike izobraževanja pa so bile; usposabljanje za uporabo zavodskih računalnikov v obliki delavnic ki spodbujajo razvoj kognitivnih sposobnosti

V oddelku Novo mesto se je v letu 2015 ponovno izvajal program osnovne šole, v katerega se je vključilo 15 obsojencev. Skozi celo leto je bila organizirana neformalna oblika izobraževanja »Vseživljensko učenje-Most do izobrazbe« v katerega je bilo vključenih večina obsojencev. Program je izvajal Razvojno izobraževalni center Novo mesto. Ista organizacija je izvajala tudi program »Svetovanje za odrasle«, katerega namen je opolnomočenje ranljivih ciljnih skupin in jih vključiti v izobraževanje ali pa jim pomagati na poti do pridobivanja zaposlitve.

PD Radeče, tudi tu je bilo veliko zanimanje za dan odprtih vrat

Maribor, V novembru je bila organizirana glasbena prireditev »Čuza fešt«, ki so jo popestrili glasbeniki Jernej Mažgon in pevka Bilbi (Maja Pihler Stermecki)

V Prevzgojnem domu Radeče se je 28 mladoletnikov v letu 2015, vključevalo v že vzpostavljeno mrežo formalnih izobraževalnih programov: obdelovalec lesa, pomočnik v tehnoloških procesih, ličar, kuhar, mizar, zidar, trgovec, inštalater strojnih instalacij, natakar, avtoserviser, slikopleskar, gradbinec, bolničar-negovalec, gastronom-hotelir, turistični tehnik, pomočnik v biotehničnih procesih, mehatronik operater, osnovna šola za odrasle, OŠ s prilagojenim programom, NPK- varilec, NPK – izvajalec zidanja in ometavanja, NPK-pomočnik kuharja. Sodelovali so z več izobraževalnimi inštitucijami in zavodi (vzpostavljena mreža obsega že okoli 25 izobraževalnih inštitucij).

V ZPKZ Maribor je kot oblika neformalnega izobraževanja v minulem letu potekal program »Neaktivni«. Namenjen in prilagojen je za dolgotrajno brezposelne osebe. Izvajalec je Academia d.o.o. skupaj z Zavodom RS za zaposlovanje. Vključenih je bilo 26 obsojencev. Društvo Kairos je izvajal tečaj iz tujega jezika in sicer španskega.

3. 2. 4 Oblike izobraževanj izven zavodov

Največ obsojencev, ki so se izobraževali v formalnih programih zunaj zavodov, je obiskovalo srednje poklicne šole in srednje strokovne šole (24), 17 jih je obiskovalo visoko šolo oz. fakulteto, 7 jih je obiskovalo osnovno šolo, 21 pa jih je obiskovalo poklicni tečaj oz. mojstrski oz. delovodski izpit.

V zunanjih izobraževalnih institucijah se je izobraževalo največ obsojencev in mladoletnikov iz zavoda Celje. V tem zavodu izjemno veliko pozornosti namenjajo motivaciji za vključitev in vztrajanje v učnem procesu – študijski dopusti, skrajšan delovni čas, status učenca, učna pomoč, izposoja učbenikov, finančna pomoč.

Zavod Celje ima utečeno sodelovanje z izobraževalnimi ustanovami: Ljudska univerza Celje, srednja šola za gostinstvo in turizem Celje, Poslovno-komercialna šola Celje, Šolski center Celje in Srednja ekonomska šola Celje. V letu 2015 se je obsojenec izobraževal tudi na Gea College v Ljubljani.

Zunaj zavoda so se izobraževali tudi obsojenci iz vseh ostalih zavodov. Srednje strokovne šole, Euro šola, CPI-Cene Štupar, Andragoški zavod, Ljudske univerze, Fakultete itd. Udeleževali so se tudi najrazličnejših tečajnih oblik – TGM, varno delo s traktorjem, poklicni tečaji (mizar, keramičar), voznik motornih vozil, tečaj za viličarista, avtomehanik, jezikovni tečaji, računalništvo, itd.

3.2.5. Financiranje izobraževanja

Približno 80% obsojencev in mladoletnikov, ki so se izobraževali v letu 2015, je imelo izobraževalne programe plačane, bodisi iz državnega proračuna ali sredstev ESS. Brezplačno šolanje je bilo tako omogočeno vsem, ki so se vključili v osnovnošolsko izobraževanje, v programe rednega izobraževanja, v programe srednjega poklicnega izobraževanja na Dobu (za programe srednje poklicne ter program srednje strokovne šole sredstva zagotavlja zavod, obsojenci so plačali le simbolično vpisnino v višini 50,00 eur. V novem šolskem letu 2015/2016 morajo obsojenci skladno s pogodbo o izvajanju izobraževanja sofinancirati opravljanje določenega števila izpitov. V Zavodu Celje imajo vsi obsojenci, ki so vključeni v izobraževanje na LU Celje, izobraževanje zastoj (opismenjevanje, OŠ), v ostalih programih, v nekaterih primerih, delno krije stroške CSD, delno zavod, ostali pa so samoplačniki. Za mladoletnike v prevzgojnem domu je bilo izobraževanje v celoti brezplačno in so za udeležbo nagrajeni. Sredstva so zagotavljali; Prevzgojni dom, JGZ in Ministrstvo za šolstvo in šport, za osnovno šolo s prilagojenim programom za romsko populacijo.

Petina obsojencev (20 %) je izobraževanje plačala sama oz. so jim ga plačali svojci.

3. 2. 6. Uspehi

Podatki kažejo da se zavodi trudijo, dvigujejo trende in sistemsko stremijo k nadaljnjemu razvoju, motivaciji in vzpodbujanju izobraževalne dejavnosti, saj gre za področje, kjer pozitivni trendi vedno pomenijo še kvalitetnejše prestajanje zaporne kazni, ter lajšanje vključevalnih procesov v življenje po prestani kazni. Zavodi so kljub temu izpostavili še veliko predlogov in idej, saj različnih izobraževalnih programov nikoli ni dovolj in število vanje vključenih, nikoli preveč.

Spodbujanje zaprtih oseb k vključevanju v izobraževalne programe se je tudi v letu 2015 pričelo že ob nastopu kazni. Strokovni delavci so skupaj z zaprto osebo sestavili načrt izobraževanja, spodbujali so jih, da so vztrajali v izobraževalnem procesu, v nekaterih primerih so jim nudili učno pomoč, poseben prostor za učenje, zaposlenim pa so skrajšali oz. prilagodili delovni čas.

Posebna skrb na področju izobraževanja je bila namenjena mladoletnikom. Tako so se vsi mladoletniki v prevzgojnem domu vključevali v neko obliko izobraževanja. Veliko spodbud in pomoči na tem področju so bili deležni tudi mladoletniki in obsojenci v zavodu Celje.

Sodelovanje z izobraževalnimi inštitucijami je uspešno in se iz leta v leto utrjuje, uvajajo se prenovljeni programi, uveljavlja se sodelovanje v projektih.

Maribor, obisk nogometaša Marcos Tavares-a pri tečajnikih španskega jezika

Celje, obisk krščanskih skavtov

3. 3. PEDAGOŠKO DELO, PROSTOČASNE DEJAVNOSTI OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV

3. 3. 1. Delo pedagogov

Strokovni delavci – pedagogi, pripravijo celoten načrt prestajanja kazni za vsako zaprto osebo ter usmerjajo zaprto osebo v tisto obliko obravnave, ki jo potrebuje. Sodelujejo v strokovnem timu, ki odloča o obravnavi vsake zaprte osebe posebej. Pedagog oblikuje osebni načrt obravnave, ga spremlja, po potrebi dopolnjuje, ocenjuje in koordinira obsojenčevo prestajanje kazni. Pedagog piše vso potrebno dokumentacijo kot so odločbe, ki se izdajajo zaprtim osebam, poročila in mnenja za sodišča in druge organe, redno vodi zapise o vseh opravljenih razgovorih (uvodni, informativni, razbremenilni, svetovalni,...), redno vodi vse potrebne evidece (obiski, telefoniranje, dopisovanje, ...), z ostalimi strokovnimi delavci piše redno letno poročilo, piše zapisnike sestankov strokovnih skupin, vodi strokovni spis za obsojence, koordinira sodelovanje z ostalimi strokovnimi delavci za vsako zaprto osebo posebej, definira potrebe in cilje prestajanja kazni, ipd. Pri svojem delu uporablja individualne in skupinske metode dela. Skupinsko delo naj bi potekalo v malih skupinah (8-12 oseb po strokovnih standardih).

Razbremenilni razgovori, ki jih strokovni delavci izvajajo, bistveno prispevajo k ugodnejši klimi v zavodu in preprečujejo morebitne ekscese. Pedagogi izvajajo razbremenilne razgovore predvsem glede stisk v zvezi s kaznivim dejanjem in prestajanjem kazni.

Vrste aktivnosti/skupinske

(40)

s Število seans	obsojeniške			mladoletniške			skupaj
	ž	m	vsi	ž	m	vsi	
sestanki malih skupin.	103	1071	1174	0	1113	1113	2287
sestanki oddelčnih/domskih skupnosti	12	127	139	0	0	0	139
ostale oblike	0	483	483	0	157	157	640
SKUPAJ	115	1681	1796	0	1270	1270	3066

Ig, na knjižnih policah v zavodu se najde precej zanimivega branja

V letu 2015 so pedagogi v vseh zavodih in pre-vzgojnem domu, opravili skupno 3066 skupin-skih aktivnosti. Največ je bilo sestankov malih skupin 2287 (74,6%), 139 (4,5 %) je bilo se-stankov oddelčnih ozi-roma domskih skupno-sti, veliko pa je bilo tudi ostalih oblik skupinske-ga dela, 640 (20,9%).

Ig, nastop glasbene skupine Triola

Ig, za obiske otrok je urejeno bolj prijetno okolje

Sestanki malih skupin na vseh lokacijah potekajo praviloma enkrat tedensko, vsak pedagog vodi skupine med 10 in 12 obsojencev, sestanki oddelčnih /domskih skupnosti pa se odvijajo enkrat mesečno, kjer so poleg pedagogov prisotni še drugi strokovni delavci, vodstvo zavoda ali oddelka, ter predstavniki oddelka za varnost. Ostale oblike skupinskega dela, ki ga izvajajo pedagogi, pa predstavljajo razne skupinske dogodke, ki pa nimajo vedno značaj kontinuiranega dela in se kaže v oblikah pristočasnih dejavnosti (predavanja, tečaji, ustvarjalne delavnice, razni športni, kulturni dogodki, itd).

Število aktivnosti/individualne

(41)

Število seans	priporniki			obsojenci			madoletniki			skupaj
	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	
uvodni razgovori	43	490	533	65	1660	1725	0	15	15	2273
svetovalni razgovori	135	380	515	603	10380	10983	0	528	528	12026
informativni razgovori	67	605	672	1055	29242	30297	0	157	157	31126
intervencije/ razbremenilni razgovori	55	304	359	321	2478	2799	0	17	17	3175
učna pomoč	0	0	0	14	178	192	0	28	28	220
ostalo	0	0	0	0	247	247	0	0	0	247
SKUPAJ	300	1779	2079	2058	44185	46243	0	745	745	49067

Individualno obliko obravnave, za pedagoga, v največji meri predstavljajo različne oblike razgovorov, intervencij in ostalih pomoči. Zaprte osebe se lahko na razgovore prijavljajo pisno preko priglasnic, ustno, neposredno pri pedagogu, prav tako se individualne oblike obravnav izvajajo tudi na pobudo pedagoga. Zaradi narave dela pedagogov je težko točno številčno in vsebinsko ovrednotiti vse aktivnosti, kljub temu pa so v tabeli zabeleženi tisti dogodki, ki so imeli pomemben vpliv na nadaljnje usmerjanje in način prestajanja kazni posameznika.

V letu 2015, so pedagogi skupaj opravili 49067 zabeleženih seans, od tega 46243 z obsojenci. Daleč največ je bilo svetovalnih in informativnih razgovorov, 43152 (88%), intervencij ali razbremenilnih razgovorov, ki se izvajajo večinoma ob raznih izrednih dogodkih ali stiskah zaprtih oseb je bilo 3175 (6,5 %), uvodnih razgovorov s pedagogom, ki so jih deležne vse zaprte osebe ob nastopu kazni pa je bilo vseh skupaj 2273 (4,6%).

Pedagogi v nekaterih zavodih nudijo tudi učno pomoč, teh dogodkov je bilo 220 (0,4%), 247 (0,5 %) pa je bilo ostalih, neopredeljenih srečanj.

V prevzgojnem domu, zaradi narave dela, saj so pedagogi v svojem procesu vseskozi prisotni v bivalnih enotah, pri izobraževanju in pri prostočasnih dejavnostih, teh evidenc niso vodili, zato se podatki v tabeli, ki so navedeni, nanašajo le na mladoletne obsojence iz Zavoda Celje.

Število razgovorov s svojci in sodelovanje z zunanjimi inštitucijami

(42)

Število	priporniki			obsojenci			mladoletniki			skupaj
	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	
svojci/ostali	3	31	34	28	1802	1830	0	57	57	1921
zun. inštitucije	7	94	101	231	2581	2812	0	35	35	2948
ostalo	0	0	0	0	352	352	0	29	29	381
SKUPAJ	10	125	135	259	4735	4994	0	121	121	5250

Sodelovanje s svojci in zunanjimi institucijami je potekalo zaradi urejanja skrbništva oziroma varstva za mladoletne obsojence, priprave osebnega načrta, načrtovanja ugodnosti, posredovanja in pridobivanja informacij za kvalitetno pripravo na pogojni odpust ter priprave na življenje po prestani kazni,...

Tudi tu je bilo zaradi številčnosti in potreb največ aktivnosti namenjenih obsojencem. Od vseh 5250 dogodkov, je bilo največ sodelovanja, 2948 (56,1%), z zunanjimi inštitucijami, nekoliko manj pa s svojci in sicer 1921 (36,6 %). Pomembno je, da pedagogi usklajujejo tovrstne aktivnosti tudi z drugimi strokovnimi delavci. Z zunanjimi institucijami se sodeluje osebno ob obiskih v zavodih, preko pisne dokumentacije, preko telefonskih pogovorov ali preko elektronske pošte. Zelo pogosto se sodeluje s Centri za socialno delo, z zavodi za zaposlovanje, upravnimi enotami, sodišči, zdravstvenimi institucijami, izobraževalnimi institucijami, agencijami, različnimi društvi, nevladnimi organizacijami, itd.

Priprava zahtevnih besedil

(43)

vrsta dokumenta	priporniki			obsojenci			mladoletniki			skupaj
	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	
Osebni načrt, / dopolnitve ON	0	0	0	912	10757	11669	12	483	495	12164
poročila/mnenja	8	123	131	331	2998	3329	1	125	126	3586
odločbe/sklepi	0	7	7	244	4274	4518	0	62	62	4587
ostalo	3	144	147	187	7443	7630	1	70	71	7848
SKUPAJ	11	274	285	1674	25472	27146	14	740	754	28185

Delovno mesto pedagoga je hkrati tudi uradniško delovno mesto, zato so procesi prestajanja kazni zapora podvrženi velikemu številu priprav zahtevnejših besedil. Poslovanje mora potekati po ZUP-u ter ostalih zakonskih in podzakonskih predpisih.

Vsem obsojencem, novo sprejetim in premeščenim, pedagog pripravi osebni načrt obravnave. Med samim prestajanjem kazni se obsojence spremlja, dogodki in napredovanja pa se obravnavajo na t.i. spremljevalnih konferencah, katere vplivajo na spremembe osebnih načrtov. Teh dokumentov je bilo v minulem letu 12164.

Koper, še vedno je nogomet najbolj popularen šport

Koper, turnir zaprtih oseb v namiznem tenisu

3586 je bilo pripravljenih poročil za pogojni odpust, predčasni odpust, zaključnih poročil, poročil sodiščem, mnenj za omilitev kazni, za pomilostitve, premestitve, prekinitve, mnenj za VČP in ostalim državnim inštitucijam, poročila na pritožbe, itd. Poleg pripravljanja odločb in sklepov, teh je bilo 4587, pedagogi pripravljajo še ostala besedila in dokumentacijo v obliki raznih zapisnikov, pisanja dovolilnic za proste izhode, priprave seznamov za obiskovalce in dopisovalce, odredbe o koriščenju letnega počitka, uradni zaznamki, dnevniki o vodenju malih skupin, razne poizvedbe, itd. Teh dokumentov je bilo 7848.

Skupno število pripravljenih dokumentov in zahtevnih besedil, 28185, kaže na dejstvo, da je pedagoško delo v zaporih zelo obremenjeno z birokratskimi postopki, kar oddaljuje osnovno poslanstvo tega področja in zmanjšuje možnost bolj intenzivnega izvajanja neposrednih aktivnosti z zaprtimi osebami. Zato mora biti cilj, da se v prihodnosti skozi regulacijo in spremembo zakonodaje ter predpisov posvetimo zmanjševanju v tabeli predstavljenih števil. V primerjavi s prejšnjimi leti, je tovrstnih dokumentov bistveno več in to pomeni, da se oddaljujemo od zaželenega cilja.

3. 3. 2. Prostočasne dejavnosti obsojencev in mladoletnikov

Obsojenci in mladoletniki so preživljali prosti čas v najrazličnejših organiziranih dejavnostih, ki so jih vodili zavodski delavci. V vseh zavodih in oddelkih so prevladovala športno-rekreativne dejavnosti in sicer nogomet, košarka, odbojka, tenis, balinanje, namizni tenis, badminton, pikado, šah, fitnes, joga in aerobika. V okviru teh dejavnosti so bili organizirani tudi turnirji (med obsojenci in s strokovnimi delavci) in srečanja med zavodi.

V zavodu Celje imajo zaprte osebe na razpolago dobro opremljeno fitnes sobo, poleg vrsto turnirjev in tekmovalanj v športnih igrah, pa so organizirali tudi štiri rekreacijske pohode izven zavoda. Na Dobu so obsojenci odigrali številne nogometne tekme v okviru turnirja med oddelki ter tudi z zunanjimi ekipami. Realizirana je bila tudi tekma z ekipo mladoletnikov iz Prevezgojnega doma Radeče. Organizirani rekreacijski pohodi so v zavodu Dob stalnica. Redno potekajo tudi oddelčni turnirji v pikadu, košarki, šahu in namiznem tenisu. Tudi v Kopru organizirajo vrsto športnih aktivnosti. Izvedeni so bili turnirji v nogometu, košarki, namiznem tenisu in šahu med obsojenci in priporniki. V letu 2015 so dvakrat gostili ekipo za mali nogomet, »Kralji ulice« in uporabnike združenja »Šent«. V ženskem zavodu Ig, so obsojenke poleg koriščenja športne sobe in dvorišča, kjer lahko igrajo odbojko in košarko, v letu 2015, bile vključene tudi v plesne vodene vadbe, tam so pridobivale veščine Capoeire. Velik del obsojenk se redno rekreira s tekom in sprehodi.

Med prostočasnimi dejavnostmi, na vseh lokacijah, so imele pomembno vlogo ustvarjalne delavnice – slikanje, poslikava stekla, modelarstvo, vezenje, vlijanje mavca, oblikovanje iz gline, pirografiranje, izdelava voščilnic, okraskov, sveč, šivanje gobelinov, kvačkanje, izdelava cvetnih venčkov, mozaikov, nakita, pletenje

košar, tkanje, šivanje, aranžiranje, poslikava panjskih končnic, svile, izdelovanje keramike, maket, belokranjskih pisanic itn. Izdelke so v nekaterih zavodih uporabili kot domiselna darila za zunanje obiskovalce.

V zavodu Ljubljana obsojenci kažejo največ interesa za igranje košarke in šaha, organizirali pa so tudi tekmo v malem nogometu med ekipama obsojencev in Društvom Kralji ulice. V prazničnem času, v mesecu decembru je bil izveden tri dnevni turnir v namiznem tenisu. V oddelku Novo mesto so izvajali različne delavnice strokovni delavci Razvojno izobraževalnega centra Novo mesto. Potekale so tudi diskusijske delavnice za obsojence in pripornike na teme odvisnosti, medosebnih odnosov, nasilja. Vodili so jih predstavniki Lokalne akcijske skupine Novo mesto, Društvo Projekt človek ter Društvo za nenasilno komunikacijo.

V Celju so imeli več ustvarjalnih delavnic, izpostaviti velja fotografsko, kjer obsojenci fotografirajo s fotografskimi aparati za enkratno uporabo. Enkrat mesečno organizirajo voden skupinski namenski izhod, do dve uri, za obsojence, ki že imajo podeljene ugodnosti. Ekskurzija je namenjena sprostitvi, prežeta je s kulturnimi ali športnimi vsebinami. Skozi vso leto so gostili vrsto zunanjih izvajalcev (gledališke skupine, potopisna predavanja, glasbeni ustvarjalci ipd.).

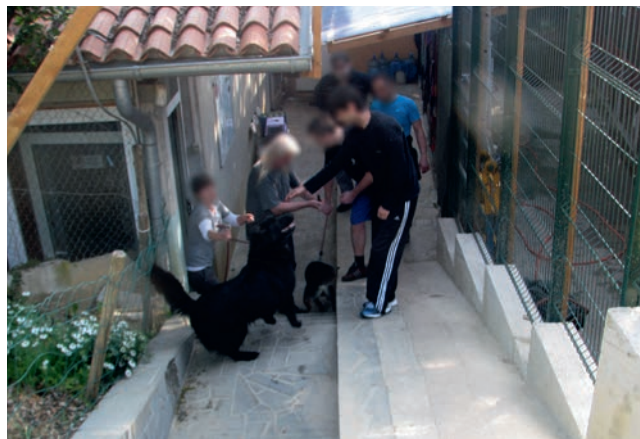
Tudi v ženskem zaporu Ig, je bilo v letu 2015 organiziranih vrsta dogodkov, kot so koncerti popularnih glasbenikov, gledališke in druge predstave, predavanja, pogovori, razstave, modna revija,... Izvajale so se delavnice z raznolikimi vsebinami - šivanje, ustvarjanje iz papirne galanterije, pevske in gledališke vaje,..., delavnice so zajemale kreativno predelavo rabljenega materiala, delavnico z naslovom Zabavna slikarija, katere namen je sproščanje z različnimi materiali, pa sta vodili študentki Pedagoške fakultete. Na glasbenem področju ne gre prezreti delovanje zavodskega pevskega zbora »Dale vam bomo vetra« ter pevsko-pripovedovalske delavnice pod izvedbo KD Pripovedovalski variete.

V zavodu Dob deluje glasbena skupina, obsojenci pa imajo lahko tudi individualne glasbene vaje. Aktivni so bili pri sodelovanju z zunanjimi kulturnimi inštitucijami in izvajalci. Organizirali so niz koncertov znanih slovenskih glasbenih estradnikov, gledaliških in drugih predstav, recitalov, predavanj, potopisov, pogovorov, itd. Utečeno se izvajajo dejavnosti kot so slikanje, risanje, modelarstvo, modeliranje z glino, fino maso, mavcem, pa tudi enostavna dela, čiščenje okolice, urejanje gredic, itd.

Ljubljana, dan odprtih vrat je privabil veliko obiskovalcev

V prevzgojnem domu so se mladoletniki vključevali v planinski, vrtnarsko-sadjarški, naravoslovni in novinarski krožek, kuharsko ter likovno – kreativno delavnico. Pripravili so tradicionalni »Dan odprtih vrat«, na katerem so tokrat predstavili zanimiv igrani film o prikazu življenja mladoletnikov v Prevzgojnem domu. Nastal je v sodelovanju z Mladinskim centrom Krško. Organizirali so tudi več prireditev, pohodov, izletov, ogledov, v času počitnic so redno obiskovali letni bazen v Radečah. Vsak mladoletnik je bil vključen v vsaj eno aktivnost, saj se tako učijo aktivnega preživljanja prostega časa, hkrati pa se jim na ta način razvija pozitivna samopodoba.

Koper, obsojenci so aktivni tudi v zavetišču za pse

Delavnice je v Kopru izvajalo Društvo Prestop. Sprehajanje psov v obalnem zavetišču za zavržene živali Sv. Anton, je v zavodu Koper že utečena praksa.

Med številnimi zanimivimi prostočasnimi dejavnostmi (delavnice, koncerti, predavanja, pogovori, gledališke predstave, razstave, šport, turnirji), ki jih organizirajo v zavodu Maribor, velja izpostaviti že drugi po vrsti glasbeni dogodek »Čuzafešt«. Nastopili so Bilbi-Maja Pihler Stermecki, Gregor Stermecki in Jernej Mažgon-Jerry. Prav tako je v zavodu potekal že tradicionalni koncert ženskega noneta Vivere. Kapetan NK Maribor Marcos Tavares je podelil potrdila o udeležbi tečaja tujega jezika-španščine, ki ga je izvajalo Društvo KAIROS, katerega član je. Omenjeno društvo je doniralo oblačila za obsojence, večje število knjig za zavodsko knjižnico, z njimi pa so odigrali tudi nogometno tekmo na Rogozi. Glavni akter je bil Marcos Tavares. Sodelovanje se nadaljuje tudi v letošnjem letu.

Tudi v letu 2015 je bilo v vseh zavodih opaziti še naprej veliko skrb za aktivnosti na področju prostočasnih dejavnosti. Športnih, kulturno umetniških, glasbenih in drugih dogodkov je bilo toliko, da se vseh ne da naštet v tem poročilu. Vse to kaže na krepitev vezi in sodelovanja zavodov z okoljem in s tem v zvezi je potrebno še enkrat več pohvaliti strokovne delavce, saj vseskozi kažejo, težavam navkljub, veliko mero sposobnosti za organizacijo in požrtvovalnost pri svojem delu, predvsem z vidika dejstva, da jim to v večini zavodov, poleg osnovnih delovnih nalog, predstavlja dodatno delo, ki ga izvajajo večinoma prostovoljno.

Zavodske knjižnice

V vseh zavodskih knjižnicah je potekala redna izposoja knjig, tudi tujejezičnih, ponekod je bila omogočena tudi izposoja v lokalnih in potujočih knjižnicah. Zavodske knjižnice so obogatile svoje zbirke s knjigami, ki so jim jih podarile lokalne knjižnice in izobraževalne ustanove. Izposoja so vodili tako strokovni delavci kot zaprte osebe, ki so pomagale tudi pri vpisovanju in urejanju knjižnih enot. Še vedno je največja težava zavodskih knjižnic pomanjkanje in težava pri zagotavljanju novejših knjižnih enot.

Zavodski časopisi

V prevzgojnem domu izhaja glasilo Grajske novice, v minulem letu sta izšli dve številki. V Ljubljani so v preteklem letu pripravili številko zavodskega glasila Člen, v Mariboru pa eno številko časopisa »Ob fontani«. Na odprtem oddelku Ig so ob koncu leta pripravili številko časopisa Cajteng.

Uredniške odbore so sestavljali strokovni delavci in zaprte osebe. Namen časopisov je bil predstaviti aktivnosti in življenje v posameznem zavodu kot ga vidijo in doživljajo zaprti. Tudi v letu 2015 je izdajanje nekaterih zavodskih glasil zaživelo, nekateri pa so začasno »obstali«. Razlogi so v pomanjkanju zainteresiranosti pisanja prispevkov pri obsojencih, pomanjkanju idej, pomanjkanju časa za organizacijo ter v preobremenjenosti strokovnih delavcev.

3. 4. PSIHOLOŠKA DEJAVNOST

Delo psihologov v zavodih je bilo vsebinsko raznoliko in prilagojeno obravnavani populaciji. Vsi zavodski psihologi so s sprejetimi zaprtimi osebami opravljali uvodne razgovore. Ponekod so jih opravili z vsemi, večinoma pa so se usmerjali na vedenjsko zahtevnejšo populacijo. Na uvodnih razgovorih so zaprte osebe seznanjali z zavodskim življenjem. Predstavili so jim psihološke storitve in druge oblike zavodskih dejavnosti ter jih usmerjali in spodbujali k funkcionalnemu vedenju. Zaznavali so morebitno osebnostno problematiko, kot so prilagoditvene težave, odvisnost, samomorilno ogroženost in psihične težave ter izpeljali potrebne ukrepe za obravnavo in rešitev problema. Uvodna diagnostika je bila bolj poglobljena v zavodih z manjšim prilivom zaprtih oseb. Psiho-diagnostične ugotovitve so bile v pomoč pri izdelavi okvirnih individualnih programov dela z obsojenci. V nadaljnjem svetovalno-terapevtskem delu z zaprtimi osebami so psihologi te ugotovitve dopolnjevali v smislu procesne diagnostike.

Vrste psiholoških obravnav po kategorijah zaprtih oseb in po spolu v letu 2015

44

Vrsta obravnave	priporniki			obsojenci			mladoletniki			skupaj		
	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi
uvodni razgovori	15	239	254	18	689	707	1	11	12	34	939	973
kontinuirane obravnave	27	56	83	35	960	995	0	108	108	62	1124	1186
krizne intervencije	4	32	36	14	111	125	1	27	28	19	170	189
razbrem. razgovori	11	170	181	0	597	597	0	15	15	11	782	793
informativ. razgovori	30	88	118	34	289	323	0	18	18	64	395	459
SKUPAJ	87	585	672	101	2646	2747	2	179	181	190	3410	3600

V letu 2015 so psihologi opravili 973 uvodnih razgovorov, od tega 254 (26,1 %) s priporniki, 707 (72,7 %) z obsojenci ter 12 (1,2 %) z mladoletniki. Število vseh opravljenih uvodnih razgovorov je za 21,5,1 % manjše od lanskega.

Psihologi so skupaj opravili 3.600 seans, kar je 10,3 % manj kot v letu 2014. V 189 primerih je šlo za psihološko posredovanje, ki se izvaja ob akutnih osebnih stiskah, kot so samomorilne težnje in samopoškodbe, depresivna stanja in akutne čustvene napetosti. V 793 primerih je bil opravljen razbremenilni razgovor.

Ljubljana, v prostem času je čas za ustvarjanje sanjskih hišk

PD Radeče, razstava izdelkov prostočasnih dejavnosti

225 zaprtih oseb je bilo kontinuirano obravnavanih. Z njimi je bilo opravljenih 1186 razgovorov, kar je za 6,8 % seans več kot v letu poprej. Na število seans poleg posameznikove psihološke problematike vpliva tudi časovni dejavnik (koliko časa je zaprta oseba v določeni ustanovi). Najdaljše kontinuirane obravnave tako potekajo v zavodu Dob, kjer obsojenci prestajajo najdaljše kazni.

Poleg obravnav, povezanih s psihološko problematiko zaprtih oseb, so psihologi opravili tudi 459 informativnih razgovorov, kar je za 25,6 % manj kot v letu poprej.

Število psihološko obravnavanih oseb po kategorijah in po spolu v letu 2015

(45)

Število oseb	priporniki			obsojenci			mladoletniki			skupaj		
	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi
obrnave	3	22	25	6	178	184	0	16	16	9	216	225
intervencije	4	27	31	3	91	94	1	3	4	8	121	129
razgovori	36	363	399	28	1226	1254	1	15	16	65	1604	1669
SKUPAJ	43	412	455	37	1495	1532	1	32	33	81	1939	2020

V različne oblike psihološke obravnave je bilo vključenih 2.020 zaprtih oseb. Od tega je imelo 455 oseb status pripornika (22,5 %), 1.532 je bilo obsojencev (75,8 %) in 33 mladoletnikov (1,6 %). Kontinuirano je bilo obravnavanih 225 oseb, med njimi 25 pripornikov, 184 obsojencev in 16 mladoletnikov. Praviloma so bile obravnave pripornikov krajše, vendar mnoge med njimi strokovno nič manj zahtevne, še zlasti ob kriznih posredovanjih. Tovrstne pomoči je bilo deležnih 129 oseb, med njimi 4 mladoletne.

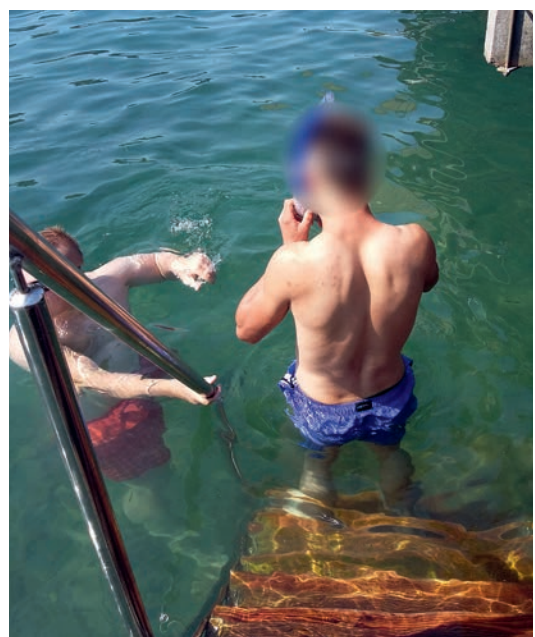
Število zaprtih oseb s katerimi so psihologi opravili različne vrste razgovorov se je zmanjšalo za 7,5 %. Število opravljenih uvodnih razgovorov se je zmanjšalo za 21,5 %. Število informativnih razgovorov se je zmanjšalo za 25,6 %, število razbremenilnih razgovorov pa za 7,6 %.

Število kriznih intervencij je ostalo nespremenjeno. Število oseb, ki so bile kontinuirano obravnavane se je zmanjšalo za 6,6 %, a se je dolžina njihove vključenosti v obravnavo, oziroma število seans, ki so jih bile deležne povečala in sicer za 6,8 %.

V letu 2015 je prišlo v stik s psihologom 164 manj zaprtih oseb kot leto poprej. Z njimi je bilo opravljeno skupno 1414 seans manj. Vzrok za upad je iskati predvsem v tem, da so bile psihologom dodeljene druge naloge, predvsem vodenje in nadomeščanje vodenja vzgojne službe ter kadrovska selekcija.

Vrsto in vsebino obravnav so določale tako posameznikova problematika, motivacija in sposobnost za spremembo, kot tudi strokovna izhodišča posameznih psihologov. Ta so pokrivala različna področja – od učenja spretnosti komuniciranja in socialnih veščin do razvojno-analitičnega in kognitivno-vedenjskega pristopa.

Tudi v tem letu je kontinuirano delovala edukativna skupina za obsojence s kaznivimi dejanji zoper spolno nedotakljivost. Udeleženci vsake skupine so se dobili na 15. seansah v trajanju ene ure, ki so potekala enkrat tedensko. V to obliko dela pa je bilo vključenih skupaj 24 obsojencev. Supervizija psihologov, ki obravnavajo te storilce je potekala redno. Psihologi so se v letu 2015 vključevali tudi v obravnavo odvisnosti zaprtih oseb in v kadrovske selekcije. Slednjega je bilo zaradi omejevanja zaposlovanja manj kot v preteklih letih.

PD Radeče, marljivim mladoletnikom omogočimo tudi spoznavanje morskih radosti

3. 5. SOCIALNO DELO IN POSTPENALNA DEJAVNOST

3. 5. 1. Socialna obravnava pripornikov

V letu 2015 so strokovni delavci nudili pomoč s socialnega področja pri 50,5 % na novo sprejetih pripornikov in pripornic v sedmih zavodih, kjer se izvršuje pripor (zavod Ljubljana, Oddelek Novo mesto, Celje, Maribor, Oddelek Murska Sobota, Koper, Oddelek Nova Gorica in zavod Ig).

Med izvrševanjem pripora je bil v 116 primerih (16,9 %) vzpostavljen stik s pristojnimi centri za socialno delo oziroma z ostalimi nosilci socialne varnosti. Poleg centrov za socialno delo je bil zaradi reševanja težav vzpostavljen kontakt tudi z Zavodom za zdravstveno zavarovanje, z izobraževalnimi institucijami, Upravnimi enotami ter humanitarnimi organizacijami, bankami, Zavodom za pokojninsko in invalidsko zavarovanje in drugimi organizacijami. Priporniki so se v zavodih vključevali v raznovrstna izobraževanja in delavnice, ki so jih organizirale zunanje izobraževalne ustanove in nevladne organizacije.

Socialno strokovno delo v priporu je usmerjeno predvsem v razreševanje kriznih situacij - urejanje in vzdrževanje stikov s svojci, sodelovanje s pristojnimi centri za socialno delo in delovnimi organizacijami ipd. Pomoč zajemajo tudi raznovrstna svetovanja za razreševanje osebnih stisk z informativnimi in razbremenilnimi razgovori ter motivacijski razgovori za pripornike, ki so bili v zavodu ocenjeni kot samomorilno ogroženi.

Socialni delavci so s priporniki opravili 1801 razgovorov, od tega 300 uvodnih razgovorov, 392 svetovalnih razgovorov, 690 informativnih razgovorov, 274 razbremenilnih in 145 ostalih razgovorov.

Najpogostejša ovira pri reševanju akutnih socialnih težav pripornikov predstavlja odobritev obiska pristojnega centra za socialno delo s strani sodišča in s tem povezano čakanje za izdajo dovoljenja.

3. 5. 2. Socialna obravnava obsojencev in mladoletnikov

3. 5. 2. 1. Socialno delo ob sprejemu in v času prestajanja kazni

V letu 2015 so strokovni delavci ugotavljali potrebe s socialnega področja pri 91,1 % na novo sprejetih obsojencih in mladoletnikih. Pri 16,4 % obsojencev in mladoletnikov so ugotovili kompleksno socialno problematiko in potrebe po intenzivnejši socialni pomoči.

Načrt socialnega vključevanja po odpustu z opredeljenimi cilji in potrebami so v zavodih v okviru osebnega načrta izdelali za 72,7 % obsojencev in mladoletnikov. Za tujce z izgonom je bil izdelan v omejenem obsegu, za obsojence, ki pomoči na socialnem področju niso potrebovali ali želeli, načrtov niso izdelali.

Sestavni del opredeljevanja potreb in načrta socialnega vključevanja po odpustu so tudi poročila centrov za socialno delo, ki so jih zavodi v letu 2015 prejeli za 45,3 % obsojencev in mladoletnikov, kar je za 1% več kot v predhodnem letu. Zavodi socialnih poročil centrov niso prejeli za obsojence tujce, za tiste, ki jih centri pred nastopom kazni niso obravnavali, za tiste s kratkimi kaznimi ter za tiste, ki sodelovanja in pomoči centra za socialno delo niso potrebovali ali želeli (8,9 %). Kjer je bilo to potrebno in je bila izražena želja udeležениh so zavodi v sprejemnem obdobju sklicali tudi time s strokovnimi delavci centrov za socialno delo. 137 ali 7,9 % obsojencev je zaradi nastopa kazni izgubilo zaposlitev.

Vsebine dela so bile prilagojene posameznikovim potrebam in specifičnim življenjskim situacijam. Najpogostejše vsebine so bile razreševanje aktualne socialne problematike, razbremenilni razgovori, socialno svetovanje po načrtu in dogovoru, razreševanje socialne problematike v domačem okolju in delo z družino, pomoč pri zaposlovanju med prestajanjem kazni in ob odpustu, zagotavljanje materialne varnosti obsojenca med prestajanjem kazni in ob odpustu, reševanje nastanitvene problematike, ugotavljanje zmožnosti za delo in invalidnosti, sodelovanje pri obravnavi odvisnosti ter urejanje in financiranje nekaterih oblik izobraževanja.

Pomembno vlogo pri delu z mrežami in reševanju težav posameznika ima socialno delo na terenu. Delež terenskega dela se vsako leto povečuje in se je v primerjavi z lanskim letom ponovno povečal za 3 %. V letu 2015 so socialni delavci opravili skupno 237 obiskov na terenu (65 obiskov na centrih za socialno delo, 23 obiskov na domu obsojencev oz. mladoletnikov, 19 na zavodih za zaposlovanje ter 130 različnih obiskov v drugih ustanovah – upravne enote, občine, zdravstvene in humanitarne organizacije, delovne organizacije, izobraževalne organizacije, stanovanjske skupnosti, društva, nevladne organizacije, sodišča, zavetišča za brezdomce, samski domovi, delodajalci, bolnišnice in porodnišnice ipd. Največ terenskega dela so opravili v zavodu Celje (87), v oddelku Novo mesto (43) ter v zavodu Dob (31).

Med prestajanjem kazni zapora oz. vzgojnega ukrepa je socialno obravnavo potrebovalo 1576 obsojencev in mladoletnikov. Med njimi jih je 354 potrebovalo pomoč pri urejanju stikov z družino in 777 pri reševanju materialne stiske.

3. 5. 2. 2. Sodelovanje z zunanjimi izvajalci socialnega varstva in drugimi ustanovami

Izvajanje načrta socialnega vključevanja in reševanje večine socialnih težav posameznika nista mogoči brez povezovanja zavodske socialne službe z zunanjimi ustanovami. Pogosta večplastnost problemov zahteva tudi sodelovanje drugih ustanov.

Sodelovanje zavodov z zunanjimi ustanovami v letu 2015

(46)

Naziv/vrsta ustanove	število stikov
centri za socialno delo	2461
zavodi za zaposlovanje	352
delovne organizacije	250
Rdeči križ in Karitas	197
zdravstvene ustanove	270
izobraževalne ustanove	793
stanovanjske organizacije	123
ZPIZ	87
domovi za starejše občane	67
samski domovi	81
drugo	889
SKUPAJ	5570

Zavodi so v letu 2015 pri izvajanju osebnih načrtov največ sodelovali s centri za socialno delo (44,1 %). Sodelovanje je večina zavodov ocenila kot ustrezno, od centrov za socialno delo so občasno pričakovali hitrejšo odzivnost ter več poročil z konkretnimi predlogi. Po številu vzpostavljenih stikov v letu 2015 sledijo izobraževalne ustanove (14,2 %) ter druge vladne in nevladne organizacije, društva in humanitarne organizacije. Delež stikov z zunanjimi ustanovami se je v primerjavi z lanskim letom povečal za 15 %, največ s centri za socialno delo in izobraževalnimi ustanovami.

Pristojni centri za socialno delo so zaradi uresničevanja načrta socialnega vključevanja obsojencev po odpuštu obiskali tudi obsojence v zavodih. Beležimo 245 obiskov centrov za socialno delo in 1041 obiskov drugih organizacij in društev, ki vsak na svojem področju nudijo pomoč obsojencem (Zavod RS za zaposlovanje, Lokalne akcijske skupine, Društvo za nenasilno komunikacijo, Društvo Srečanje, Zaporniški vikariat, Društvo Up, Društvo Zrno, Društvo Vir, Kralji ulice, Projekt Človek, Društvo Pelikan, Društvo Stigma, Zavod Vrtnica, Društvo Ekvator, Karitas, Društvo Žarek upanja, Zavod Socio, Ljudske univerze, delodajalci in drugi). Obiski centrov za socialno delo so se v primerjavi z lanskim letom zmanjšali za 8,5 %, medtem ko se je število obiskov drugih organizacij in društev ponovno povečalo in sicer za 3,5 %.

3. 5. 2. 3. Priprava na odpust

V času pred odpustom je celotna obravnava osredotočena na konkretne priprave na odpust: zaposlitev, nastanitev, urejanje materialnih razmer in pripravo ožjega domačega okolja na vrnitev obsojenca ali mladoletnika. Pogosto želje in pričakovanja obsojencev in mladoletnikov niso v skladu z možnostmi, postopke pa večkrat otežuje tudi njihov protisloven odnos do prostosti, posebno pri daljših kaznih. Od skupno 1774 odpuščenih je do meseca avgusta 2015 oziroma do spremembe Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij, 84 obsojencev oziroma 4,7 % vseh odpuščenih obsojencev prejelo denarno pomoč ob odpustu s strani zavodov. Z Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je zaradi spremembe zakonodaje bil dogovorjen protokol o izredni denarni pomoči obsojencev ob odpustu. Izredno denarno socialno pomoč ob odpustu s strani Centrov za socialno delo je prejelo 114 obsojencev oziroma 6,4 % odpuščenih obsojencev in mladoletnikov. Po odpustu je bilo po nadaljnjo pomoč na centre za socialno delo napotenih 640 (36 %) odpuščenih obsojencev.

V zavodih so pripravo na odpust izvajali v sklopu individualne obravnave. V letu 2015 so v zavodih opravili 259 koordinacij s pristojnimi centri za socialno delo, z zavodi za zaposlovanje, stanovanjski skladi, ipd. Za pripravo pogojnega odpusta z varstvenim nadzorom je bilo opravljenih 44 koordinacij s pristojnimi centri za socialno delo, ki so nato v času pogojnega odpusta izvajali varstveni nadzor.

429 oziroma 24,1 % obsojencev ali mladoletnikov se je skladno z 99. členom Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij šest mesecev pred odpustom prijavilo v evidenco brezposelnih oseb na Zavodu za zaposlovanje in se vključilo v programe aktivnega iskanja zaposlitve pri Zavodu za zaposlovanje. Trem obsojencem se je uspelo zaposliti in pred odpustom sklenilo delovno razmerje. Zaposlila se se dva obsojenca v Odprtem oddelku Ig zavoda Ljubljana in en obsojenec v Polodprtem oddelku Slovenska vas zavoda Dob. Drugi so si zaposlitev aktivno iskali po prestani kazni. Največ prijav na Zavod za zaposlovanje je bilo izvedenih v zavodu Maribor (248), v zavodu Celje (56), v zavodu Koper (40) in v oddelku Novo mesto, zavoda Ljubljana (17).

Predlogov o konkretnih oblikah pomoči, ki so jih obsojenci potrebovali po odpustu s prestajanja kazni, je bilo izdelano za 338 obsojencev ali mladoletnikov (19 %). Predlogi so bili posredovani na pristojne centre za socialno delo zaradi nadaljnje obravnave in pomoči.

Zaposlitev

Prenapolnjenost trga delovne sile, gospodarska kriza v državi, nižja izobrazbena raven obsojencev in želja delodajalcev po zanesljivejših in z delovnimi navadami opremljenih delavcih, otežujejo zagotavljanje zaposli-

Dob, usposabljanje obsojencev za poklic iz področja priprave prehrane

tve obsojencem po prestani kazni. V letu 2015 je delež obsojencev in mladoletnikov, ki so imeli po odpustu urejeno zaposlitev, dosegal 23,1 %, kar je za 1,4 manj kot v predhodnem letu. Visoka brezposelnost v državi se odraža tudi pri zaposlovanju obsojencev. Od 429 obsojencev ali mladoletnikov so se preko Zavoda za zaposlovanje uspeli zaposliti trije obsojencev v obdobju 6 mesecev pred odpustom. Več težav pri zagotavljanju zaposlitve je bilo pri tistih obsojencih, ki že pred nastopom kazni niso imeli urejene zaposlitve. V zavodu Celje nihče od odpuščenih obsojencev ni imel urejene zaposlitve. V zavodu Ljubljana je zagotovljeno zaposlitev imelo le 4,8 % odpuščenih obsojencev, v zavodu Koper 6,2 % odpuščenih obsojencev, v zavodu Ig pa 7,2 % odpuščenih obsojenk. Največ obsojencev z urejeno zaposlitvijo je bilo v Oddelku Novo mesto (60,9%), Odrprtem oddelku Ig (55,3%), Odrprtem oddelku Rogoza (51,2%), Polodprtem oddelku Slovenska vas (51,1%) in Odrprtem oddelku Puščava (50%)

Število obsojencev in mladoletnikov z urejeno zaposlitvijo ob odpustu v letu 2015 (47)

Zavod	urejena zaposlitev	delež (v %)
Dob	47	28,3
Slov. vas	22	51,1
OO Puščava	11	50
Ig	7	7,2
Celje	0	0
Koper	11	6,2
N. Gorica	23	41,8
Ljubljana	11	4,8
N. mesto	81	60,9
OO Ig	31	55,3
Maribor	47	14,6
M. Sobota	9	24,9
Rogoza	42	51,2
Radeče	5	38,4
Skupno	347	23,1

Razlogi za neurejeno zaposlitev ob odpustu v letu 2015 (48)

Razlogi	delež med nezaposlenimi v %
zaposlitve ni bilo možno zagotoviti, prijava na RZZ	34,4
zaposlitve ni bilo možno zagotoviti, brez prijave na RZZ	22,4
tujci	9,2
zdravstveni razlogi	7
vklučeni v postopek ugotavljanja delazmožnosti	0,5
zavrnitev pomoči pri iskanju zaposlitve	2
upokojenci	5
vklučeni v redno izobraževanje	1,5
drugo	18

Delež odpuščenih obsojencev (76,9 %), ki jim zaposlitve ob odpustu ni bilo mogoče zagotoviti, se je v primerjavi z letom poprej zmanjšal za 1,4 %. Več težav pri iskanju zaposlitve je pri tistih, ki so bili nezaposleni že pred nastopom kazni. Zaradi nastopa kazni je zaposlitev izgubilo 137 obsojencev.

Nastanitev

Med odpuščenimi jih je med prestajanjem kazni oz. vzgojnega ukrepa nastanitev izgubilo 97 obsojencev in mladoletnikov. V času odpusta je v letu 2015 je imelo 14 obsojencev neurejeno nastanitev. Le ti so odklanjali pomoč zavoda ali pristojnega centra za socialno delo. Pomoč pri urejanju nastanitve je v letu 2015 potrebovalo 84 obsojencev.

71,7 % obsojencev in mladoletnikov se je ob odpustu vrnilo domov, drugi so si urejali nastanitev na novo (ob pomoči socialne službe v zavodu, centrov za socialno delo in neformalne socialne mreže). Razmere na področju nastanitve obsojencev in mladoletnikov po odpustu so v primerjavi s predhodnim letom podobne. Perspektivno gledano je potrebno omeniti, da stanovanjska politika za zaprte osebe še vedno nima izdelane vizije, obsojene osebe s svojim socialnim statusom tako nimajo večjih možnosti lastnega razreševanja nastanitvenega problema. Razpisi za neprofitna stanovanja so redki, stanovanj je malo, tudi za dodelitev bivalne enote so dolge čakalne vrste. Oteženo je predvsem urejanje nastanitve za obsojence, ki nimajo prijavljenega stalnega prebivališča. Za obsojence, ki so potrebovali pomoč pri urejanju nastanitve, so si zavodi pomagali tudi z zavetišči za brezdomce, s podnajemniškimi sobami in s samskimi domovi.

Nastanitev obsojencev ob odpustu v letu 2015

(49)

Nastanitev	delež v %
v lastnem domu	71,7 %
pri sorodnikih	7,7 %
v podnajemniški sobi	7,2 %
v samskem domu	2,3 %
v dodeljeni sobi ali stanovanju	1 %
v prehodnem domu za tujce	0,4 %
v domu za starejše občane	0,2 %
neurejena nastanitev	0,9 %
drugo	8,6 %

Materialna pomoč

Obsojenci in mladoletniki so bili v večini zavodov deležni pomoči v obleki in obutvi (415 primerov), in sicer s strani zavoda, Karitasa ali Rdečega križa. 84 ali (4,7 %) obsojencev je ob odpustu prejelo denarno pomoč zavoda, 114 obsojencev oziroma 6,4 % odpuščenih pa izredno denarno socialno pomoč ob odpustu. Večina obsojencev si privarčuje določen znesek na blokiranem delu depozita, kjer se hrani določeni delež pridobljene nagrade za delo. Glede na to, da se obsojenci ob odpustu pogosto soočajo z dodatnimi finančnimi obremenitvami, je prihranek pogosto prenizek. 640 ali 36 % odpuščenih obsojencev je bilo ob odpustu napotenih na center za socialno delo, kjer so si po prestani kazni sami urejali denarno socialno pomoč.

Delež odpuščenih obsojencev, ki so ob odpustu prejeli denarno pomoč zavoda ali centra za socialno delo se je v primerjavi z lanskim zmanjšal za 3,8 %.

3. 5. 2. 4. Prostovoljno delo z obsojenci

Spremembe in dopolnitve Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij (Uradni list RS, št. 54/15) na novo opredeljuje prostovoljno delo z obsojenci in tako vnašajo spremembe v dosedanje prakso svetovanja obsojencem, katero je bilo v pristojnosti centrov za socialno delo. Svetovanje obsojencem v praksi nikoli ni zares zaživel. Zakon o izvrševanju kazenskih sankcij na novo določa, da lahko zavod obsojencu določi prostovoljca s strani pristojnih centrov, samoupravnih lokalnih skupnosti, društev, nevladnih in nepridobitnih organizacij, če se oceni, da med prestajanjem kazni potrebuje aktivnosti na področju socialne preventive in reintegracije in če

mu lahko prostovoljci s svojim delom, znanjem in izkušnjami prispevajo k izboljšanju kakovosti življenja med prestajanjem kazni zapora. Prostovoljstvo se opravlja v dogovoru z delavci zavoda in obsojencem.

V letu 2015 je imelo 12 obsojencev prostovoljce. Prostovoljci s svojim delom, znanjem in izkušnjami prispevajo k izboljšanju kakovosti življenja obsojencev v obliki svetovanja, za lažjo socialno vključevanje v družbo po prestani kazni zapora. Prostovoljno svetovanje temelji na vrednostni komunikaciji z obsojeno zaprto osebo in na pristnem medčloveškem odnosu, preko katerega si obsojenci pridobivajo moč in motivacijo za uspešnejšo socialno vključevanje v lokalno okolje po prestani kazni. Prostovoljci so svoje delo opravljali pod okriljem centrov za socialno delo, verskih organizacij in nevladnih organizacij. Največ prostovoljcev je svoje delo opravljalo v zavodu Dob, v zavodu Ljubljana in v zavodu Celje. 11 obsojencem, ki so želeli imeti prostovoljce, jim zavod ni uspel zagotoviti.

3. 5. 2. 5. Število individualnih razgovorov socialnega delavca

Socialni delavci so v letu 2015 opravili 11.451 razgovorov, od tega 2045 uvodnih razgovorov, 2414 svetovalno-motivacijskih razgovorov, 4382 informativnih razgovorov, 2163 razbremenilnih razgovorov in 447 ostalih razgovorov, ki so se nanašali na prestajanje kazni zapora, reševanja socialne problematike in priprave na odpust ter vključevanja v družbo. Največ razgovorov so opravili z obsojenci (8943).

Število razgovorov	priporniki	obsojenci	mladoletniki	skupaj
uvodni razgovori	300	1730	15	2045
svetovalno/ motivacijski razgovori	392	1812	210	2414
informativni razgovori	690	3595	97	4382
razbremenilni razgovori	274	1566	323	2163
ostalo	145	240	62	447
SKUPAJ	1801	8943	707	11451

(50)

3.6 ZDRAVSTVENO VARSTVO

Zaprtem osebam zdravstveno oskrbo na primarni ravni zagotavljajo zdravstveni domovi v okviru javne zdravstvene mreže, na območjih, na katerih deluje zavod in na podlagi dogovora, sklenjenega med zavodom in zdravstvenim domom. S podpisanim Protokolom za izvajanje nalog, ki izhajajo iz 22. točke prvega odstavka

15. člena in nalog iz 24. člena Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju je bil s 1. 1. 2009 uveden status zavarovancev v obveznem zdravstvenem zavarovanju in sicer:

- pripornikom, ki niso zavarovanci iz drugega naslova do trenutka nastopa pripora oz. jim zavarovanje preneha v času pripora,
- obsojencem na prestajanju kazni zapora, mladoletniškega zapora, mladoletnikom na prestajanju vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom, osebam, ki jim je izrečen varnostni ukrep obveznega psihiatričnega zdravljenja in varstva v zdravstvenem zavodu ter obvezno zdravljenje odvisnosti od alkohola in drog.

Zavezanec za plačilo prispevkov za OZZ za zavarovance iz 22. točke prvega odstavka 15. člena ZZVZZ je Uprava. Za kritje razlike do polne vrednosti zdravstvenih storitev iz 2. do 6. točke 23. člena ZZVZZ pa sredstva zagotovi Ministrstvo za zdravje.

Na podlagi splošnih predpisov o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju imajo zaprte osebe pravico do zdravstvenih storitev po teh predpisih, razen pravic do proste izbire zdravnika, zdravnika-specialista in zdravstvenega zavoda, zdravstvenega varstva v zvezi z dajanjem tkiv in organov za presaditev drugim

osebam, zdravljenja in nege na domu, zdravljenja v tujini, zdraviliškega zdravljenja, pogrebne in posmrtnine ter povračila potnih stroškov v zvezi z uveljavljanjem zdravstvenih storitev. Zdravstveni domovi v zavodih za prestajanje kazni zapora zagotavljajo ambulantno splošnega zdravnika, psihiatra, ambulantno centra za odvisnost, zobozdravnika in ginekološko ambulantno za obsojenke. Zdravstvena dejavnost se za zaprte osebe opravlja tudi v ustreznih zdravstvenih ustanovah zunaj zavoda, vendar o takšni napotitvi na pregled ali zdravljenje odloča zdravnik regionalnega zdravstvenega doma, ki v zavodu opravlja zdravstveno dejavnost. Nekateri zavodi imajo zaposlene medicinske sestre, ki zagotavljajo zaprtim osebam dodatno pomoč ter nudijo svetovanje in izobraževanje za preprečevanja okužb.

3.6.1 Enota za forenzično psihiatrijo

Obravnavanje zaprtih oseb z duševnimi motnjami, ki potrebujejo bolnišnično oskrbo, od leta 2012 poteka v okviru Univerzitetnega kliničnega centra Maribor, na Enoti za forenzično psihiatrijo. Zdravstveni del oskrbe, vključno z zdravniškim osebjem, zagotavlja enota, varovanje pa Uprava RS za izvrševanje kazenskih sankcij.

Enota za forenzično psihiatrijo od 12. 1. 2015 razpolagala z 48 posteljami lociranimi na treh ločenih oddelkih in sicer :

- Oddelek F1, kapaciteta 12 postelj
- Oddelek F2, kapaciteta 18 postelj
- Oddelek E1, kapaciteta 18 postelj

Na vseh treh oddelkih so nameščeni tako pacienti z izrečenim ukrepom obveznega psihiatričnega zdravljenja in varovanja kot tudi osebe, ki prestajajo kazen zapora ali imajo odrejen pripor ter je za njih potrebno bolnišnično zdravljenje.

V letu 2015 je bilo v povprečju na Enoti nameščenih 7 – 15 oseb, ki so prestajale kazen zapora ali so imele odrejen pripor.

Konec leta 2014 je bila imenovana nova projektna skupina za prenovu projektne naloge »Organizacija forenzične psihiatrije v Sloveniji« izdelane v letu 2011, z namenom ponovne proučitve strokovnih temeljev za delovanje Enote za forenzično psihiatrijo. Delovna skupina sestavljena iz predstavnikov Ministrstva za zdravje, Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Uprave za izvrševanje kazenskih sankcij ter Ministrstva za pravosodje, je v sodelovanju tudi z Varuhom človekovih pravic v letu 2015 zaključila s svojim delom in pripravila predlog prenovljene projektne naloge.

3.6.2. Zdravstveni pregledi zaprtih oseb v zavodskih ambulantah

V zavodskih ambulantah je bilo v letu 2015 opravljenih 38611 pregledov zaprtih oseb. Med njimi je bilo 26408 splošnih, 6853 psihiatričnih, 4033 zobozdravstvenih, 1006 laboratorijskih in 311 drugih pregledov.

3.6.3. Specialistični Pregli zaprtih oseb zunaj zavoda

V zunanjih specialističnih ambulantah je bilo opravljenih skupaj 5796. Zaprte moške so specialisti pregledali 5509-krat, zaprte ženske so opravile 241 specialističnih pregledov in mladoletniki 46 specialističnih pregledov.

3.6.4. Bolnišnično zdravljenje zaprtih oseb z varovanjem in brez varovanja

V letu 2015 je bilo hospitaliziranih 240 oseb. 116 oseb je bilo v času hospitalizacije varovanih, 124 hospitalizacij pa je potekalo brez varovanja. Med hospitaliziranimi je bila večina moških (214), in sicer 108 z varovanjem in 106 brez. Od 18 hospitaliziranih žensk jih je bilo 6 varovanih in 12 brez varovanja. Osem mladoletnikov je bilo hospitaliziranih, 8 brez varovanja in 2 z varovanjem.

Največ je bilo hospitalizacij v splošnih bolnišnicah (93), v psihiatričnih bolnišnicah (86), sledijo hospitalizacije v UKC Ljubljana in UKC Maribor (52), itd.

3.6.5. Bolezni zaprtih oseb

Po razpoložljivih podatkih o rezultatih testiranj, ki so bili pridobljeni v ambulantah, organiziranih v okviru pristojnih regionalnih zdravstvenih domov, je bila v letu 2015 je bil Hepatitis B potrjen pri sedmih zaprtih osebah, hepatitis C pa pri osemnajstih zaprtih osebah. Vsi zavodi so izvajali preventivne dejavnosti za preprečevanje obolenosti za omenjenimi boleznimi.

Tabela 46: Rezultati prostovoljnih in zaupnih testiranj na hepatitis in HIV v letih 2007–2015

(51)

Leto	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
število testiranih na HIV in hepatitis	675	561	473	481	326	222	196	169	190
HIV	1	1	2	1	0	1	0	0	0
hepatitis A	2	0	0	0	0	1	1	0	0
hepatitis B	15	7	13	11	15	5	9	5	7
hepatitis C	97	75	47	60	55	20	25	22	18
SKUPAJ	115	83	62	72	70	27	35	27	25

Za testiranje na HIV in hepatitis se je v letu 2015 odločilo 190 oseb. Bolniki so iskali pomoč in svetovanje tudi pri infektologih, ambulantah za HIV in drugih prenosljivih spolnih boleznih. Zdravstveno osebje zavodov je dosledno izvajalo priporočila medicinske stroke glede pravočasnega odkrivanja bolnikov ter zdravljenja in nege po navodilih zdravnikov specialistov.

3.6.6. Substitucijska terapija

Substitucijsko terapijo izvajamo v ambulantah centra za odvisnosti od prepovedanih drog, ki so organizirane v zavodih, v okviru pristojnega regionalnega zdravstvenega doma.

V sodelovanju s koordinacijo centrov za zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog so bila izdelana Strokovna navodila za obravnavo zaprtih oseb, odvisnih od prepovedanih drog, ki vsebujejo enotno doktrino zdravljenja z nadomestnimi zdravili v zavodih.

Med 841 zaprtimi osebami, ki so bile odvisne od prepovedanih drog ali so imele težave zaradi uživanja drog, je prejelo substitucijsko terapijo 642 ali 76,3% zaprtih oseb odvisnih od drog. Največ je bilo vzdrževalne terapije. V primerjavi z letom 2014 se je število vseh zaprtih oseb na substitucijski terapiji povečalo za 13,6 %.

Med 818 novo sprejetimi osebami s težavami s prepovedano drogo je bilo 407 ali 49,7% oseb z že predpisano substitucijsko terapijo.

Število zaprtih oseb na substitucijski terapiji po kategorijah v letih 2000–2015

(52)

Kategorija	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
priporniki	219	219	182	190	187	149	175
obsojenci	328	319	378	366	394	440	467
SKUPAJ	547	538	560	556	581	589	642

3.6.7. Izvajanje imunokemijskih urinskih testov

Imunokemijsko urinsko testirane so bile predvsem zaprte osebe, ki so se vključile v program obravnave odvisnosti od prepovedanih drog in so s ciljem samopotrjevanja in nadzora abstinence pisno potrdile terapevtski dogovor z izvajalci programov obravnave. Testi so bili uporabljeni najpogosteje za ugotavljanje prisotnosti opiatov, kanabisa in benzodiazepinov. Z urinskimi testi so bile preverjane tudi vse zaprte osebe na substitucijski terapiji.

V letu 2015 je bilo porabljenih 3862 urinskih testov.

3. 6. 8. Število ležalnih dni v zavodskih bolniških sobah in v bolnišnicah

V letu 2015 je bilo skupaj 5753 ležalnih dni, od tega 1776 v zavodskih bolniških sobah in 3977 dni v bolnišnicah.

3. 6. 9. Poškodbe zaprtih oseb

Skupno število poškodb zaprtih oseb je v letu 2015 znašalo 276. Gre za poškodbe pri delu, športu, v prostem času, med prostim izhodom, pred nastopom kazni in v zavodu po tretji osebi. Poškodbe so obravnavane v zavodskih ambulantah. Največ poškodb je bilo med moškimi (260), med ženskami jih je bilo 8, med mladoletniki pa prav tako 8.

3. 6. 10. Samopoškodbe in poskusi samomorov

V letu 2015 beležimo 45 samopoškodb in poskusov samomorov zaprtih oseb, kar je 20 primerov manj kot v letu poprej. 28-krat so se samopoškodovali obsojenci, 8-krat priporniki, enkrat mladoletni pripornik in 8-krat mladoletniki iz prevzgojnega doma. Najpogostejši načini so bile ureznine, obešenje, in zastrupitve z zdravili ali kemikalijami. Beležimo tudi po en primer zaužitja tujka, vboda in opekline. Vse osebe so bile ustrezno oskrbljene s strani delavcev zavodov ali zunanjega medicinskega osebja. Štirinajst oseb je bilo hospitaliziranih, od tega deset v psihiatričnih bolnišnicah.

Med vsemi, samopoškodbami je bilo enajst poskusov samomora. Osem samomorilnih poskusov je bilo izvedenih z obešenjem. Beležimo še zaužitje britvice in rezanje. Le strokovni intervenciji zaposlenih gre zasluga, da so dejanja ostala samo pri poskusu.

Po navedbah zaprtih oseb so razlogi avtoagresivnega vedenja zlasti občutki obupa, nemoči, osamljenosti in brezizhodnosti zaradi odvzema svobode, poslabšanje odnosov s svojci in medsebojni konflikti z ostalimi zaprtimi osebami.

V skladu s strategijo preprečevanja samomorov, ki smo jo vzpostavili v letu 2003, so v zavodih ocenili samomorilno ogroženost vsake na novo sprejete osebe.

Zaprtem osebam v stiski so nudili pomoč zavodski strokovni delavci (psihologi, pedagogi, socialni delavci in zdravstveno osebje), ki so poskušali v kritičnih trenutkih usmerjati posameznika k rešitvi problema. Strokovni delavci so se povezovali tudi z zunanjimi strokovnjaki (psihiatri in kliničnimi psihologi), ki so zaprte osebe pregledali ali opazovali.

V okviru strategije preprečevanja samomorov v zaporih se je tudi v letu 2015 nadaljevalo sistematično izobraževanje delavcev za prepoznavanje samomorilne ogroženosti zaprtih oseb. Supervizijska skupina, ki jo sestavljajo predstavniki iz vseh lokacij je obravnavala vse pomembnejše izredne dogodke s tega področja. Supervizijska skupina se je sestajala enkrat mesečno. Kot stalni članici sta se ji v letu 2015 priključili predstavnici Forenzike iz Maribora.

3. 6. 11. Smrti

V letu 2015 so v zaporskem sistemu umrle tri osebe. Vse so storile samomor z obešanjem. V zavodih Celje in Mariboru sta umrla pripornika, na Igu pa obsojenka. Poleg tega sta na prekinitvi kazni umrla dva obsojenca. Eden v bolnišnici, drugi v domu starejših občanov.

3. 6. 12. Gladovne stavke

Z gladovnimi stavkami so tudi v letu 2015 zaprtih osebe opozarjale na osebne stiske in nezadovoljstva. Beležimo 12 primerov gladovnih stavk, kar je ena več kot v letu 2014. En obsojenec je stavkal dvakrat. Priporniki (3) so z odklanjanjem hrane želeli doseči odpravo pripora ter pospešitev postopkov na sodiščih, obsojenci (8) pa so na ta način izražali predvsem nezadovoljstvo nad odločitvami zavodskih strokovnih služb. En primer odklanjanja hrane smo beležili tudi v PD Radeče, a je trajal manj kot en dan. Vsi stavkajoči so bili obravnavani v skladu z mednarodnimi konvencijami o gladovnih stavkah. Odklanjanje hrane ni pustilo posledic na zdravju stavkajočih.

Maribor, eden od izdelkov ustvarjalne delavnice zaprtih oseb

3. 7. POSEBNE OBLIKE STROKOVNEGA OBRAVNAVANJA

3. 7. 1. Obravnava zaprtih oseb s težavami zaradi alkohola

Obravnavo zaprtih oseb s težavami zaradi alkohola v zavodih izvajajo zavodski strokovni delavci v sodelovanju z zunanjimi strokovnjaki. Namen obravnave je pomoč zaprti osebi pri vzpostavitvi abstinence in spremembi življenjskega stila ter morebitni pripravi posameznika na zdravljenje v zdravstveni ustanovi. Obravnavo zaprtih oseb s težavami zaradi alkohola pogosto spremljajo različne oblike agresivnega vedenja, družinsko in spolno nasilje. Doseganje namena obravnave so tudi v preteklem letu ovirali nizka stopnja motiviranosti za spremembo, zanikanje težav, obrambni mehanizmi, nepripravljenost svojcev za sodelovanje v obravnavi ipd.

Število in delež zaprtih oseb z ukrepom obveznega zdravljenja ali s težavami zaradi zlorabe alkohola po kategorijah zaprtih oseb v letu 2015

(53)

Zaprte osebe	skupno število oseb v letu	število oseb s težavami zaradi alkohola	delež v %
obsojenci	2931	323	11
priporniki	939	70	7,4
mladoletniki	35	15	42,8
SKUPAJ	3905	408	10,4

V letu 2015 je prepoznanih 10,4% zaprtih oseb s težavami zaradi alkohola. Delež oseb, ki so imele težave zaradi zlorabe alkohola, se je v primerjavi z letom poprej zvišal za 1,3%.

Število zaprtih oseb z ukrepom obveznega zdravljenja alkoholizma in s težavami zaradi zlorabe alkohola po spolu in zavodih v letu 2015

(54)

Zavod	66. člen				ugotovljeno, da imajo težave					skupaj
	m	ž	ml	skupaj	P	m	ž	ml	skupaj	
Dob	1			1		127			127	128
Slov. vas	1			1		10			10	11
Puščava						8			8	8
Ig					1		5		6	6
Celje					4	3			7	7
Koper					5	22			27	27
N. Gorica					2	5			7	7
Ljubljana					14	46			60	60
N. mesto					8	11			19	19
OO Ig						11			11	11
Maribor					24	35			59	59
M. Sobota					12	17			29	29
Rogoza						21			21	21
Radeče								15	15	15
SKUPAJ	2			2	70	316	5	15	406	408

Med skupaj 2966 obsojenci in mladoletniki v letu 2015 je bilo dvema izrečen ukrep obveznega zdravljenja alkoholizma. Tudi v letu 2015 so zavodi izvajali ukrepe z vključevanjem zaprtih oseb s težavami z alkoholom v psihosocialne programe obravnave v zavodih, v sodelovanju z zdravstvenimi ustanovami in drugimi organizacijami, ki se ukvarjajo s tovrstnimi obravnavami.

V primerih abstinenčne krize posreduje zdravstvena služba, zdravnik in psihiater, z ustrezno medikamentozno terapijo. V kolikor se izkaže potreba, pa se nudi tudi psihosocialna intervencija strokovnih delavcev zavoda. 40 oseb je imelo abstinenčno krizo zaradi alkohola.

Število oseb s težavami zaradi zlorabe alkohola glede na število vseh zaprtih oseb v letih 2007–2015 (55)

Leto	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
število vseh zaprtih oseb	4311	4383	4730	4592	4975	5040	4543	4550	3905
osebe s težavami zaradi alkohola	714	684	549	413	492	514	471	412	408
delež v %	16,6	15,6	11,6	9,0	9,9	10,2	10,4	9,1	10,4

Število zaprtih oseb vključenih v programe obravnave po zavodih v letu 2015 (56)

Zavod	program motivacije		program edukacije		intenzivni program in vzdrževanje abstinence	
	0	ml	0	ml	0	ml
Dob	34		30		17	
Slov. vas	3		3		1	
Puščava						
Ig	5		4		5	
Celje	7		3			
Koper	13		7		1	
N. Gorica	5		2		2	
Ljubljana	29		16			
N. mesto	8		11			
OO Ig	1		1		9	
Maribor			35			
M. Sobota	4		8		2	
Rogoza	21		2			
Radeče		30		30		30
SKUPAJ	130	30	122	30	37	30

V letu 2015 so se zaprte osebe s težavami zaradi zlorabe alkohola lahko vključevale v programe motivacije in izobraževanja v zavodih. Pomoč zaprtim osebam je bila usmerjena v vzpostavljanje občutka za osebno nego in telesno kondicijo, odgovornost za opravljanje dnevnih dejavnosti, pridobivanje delovnih navad, aktivno preživljanje prostega časa, vzpostavljanje in vzdrževanje stikov s svojci ter priprave na odpust.

Vključitev v našete programe pomoči je bila prostovoljna. Velik poudarek je bil namenjen motiviranju zaprtih oseb, kjer je bilo vključenih 160 oseb. Za vključitev v programe izobraževanja se je odločilo 152 zaprtih oseb, v intenzivni program obravnave pa 67 zaprtih oseb.

Dob, obisk B. Cavazze je pritegnil veliko obsojencev

Dob, Skupnost za zavest Krišne – so pogosti obiskovalci zaporov

Osebam, ki so v zavodih uspešno abstimirale in izrazile željo po nadgradnji obravnave, smo med prestajanjem kazni omogočili tudi obravnavo v zunanjih zdravstvenih ustanovah in v programih nevladnih organizacij (psihiatrične bolnišnice, območne ambulante za alkoholike, klubi zdravljenih alkoholikov, anonimni alkoholiki, Društvo Žarek upanja, Društvo Projekt Človek, Društvo Srečanje, Zavod Karitas Samarijan, Inštitut Vir, Karitas – Zavod Pelikan, LAS Novo mesto ipd.). V obravnavo zunaj zavoda med prestajanjem kazni se je v letu 2015 vključilo 41 zaprtih oseb. Po prestani kazni je z obravnavo v zunanjih ustanovah nadaljevalo 22 oseb.

3. 7. 2. Odvisnost od prepovedanih drog

Obravnava odvisnih od prepovedanih drog se v zavodih izvaja v skladu z izdelano strategijo zdravljenja in obravnave odvisnosti od drog, ki obsega medicinski del pomoči, motivacijski proces, programe edukacije ter nadgradnjo v visokopražne programe. V okviru obravnave se nudi zaprti osebi podpora in ustrezno strokovno pomoč, z namenom vzpostavitve in vzdrževanja abstinence ter motivacijo za izvedbo spremembe življenjskega sloga brez drog. Strokovni delavci v zavodu motivirajo osebe za zdravljenja odvisnosti tudi zunaj zavoda v času prestajanja kazni in spodbujajo za nadaljevanje zdravljenja po prestani kazni.

Obravnavo so spremljale težave, kot so nizka motiviranost zaprtih oseb za vključitev v visokopražne programe obravnave, spreminjanje življenjskega stila, zanikanje recidiva in odgovornost zanj, manipuliranje ipd.

Število in delež zaprtih oseb z ukrepom obveznega zdravljenja ali s težavami zaradi uživanja prepovedanih drog po kategorijah zaprtih oseb v letu 2015

(57)

Zaprte osebe	skupno število oseb v letu	število oseb s težavami zaradi uživanja drog	delež v %
obsojenci	2931	648	22
priporniki	939	164	17,5
mladoletniki	35	29	82,8
SKUPAJ	3905	841	21,5

V letu 2015 je bilo prepoznanih 841 zaprtih oseb, ki so imele težave zaradi uživanja prepovedanih drog. V primerjavi z letom poprej se je njihovo število znižalo za 0,4%.

Število zaprtih oseb z ukrepom obveznega zdravljenja odvisnosti od prepovedanih drog in s težavami zaradi uživanja prepovedanih drog po zavodih v letu 2015

(58)

Zavod	66. člen				ugotovljeno, da imajo težave					skupaj
	m	ž	ml	skupaj	P	m	ž	ml	skupaj	
Dob	4			4		197			197	201
Slov. vas										
Puščava										
Ig					7		26		33	33
Celje					25	29		2	56	56
Koper					22	118			140	140
N. Gorica					6	25			31	31
Ljubljana					57	59			116	116
N. mesto					7	14			21	21
OO Ig						3			3	3
Maribor					25	145			170	170
M. Sobota					15	23			38	38
Rogoza						5				5
Radeče								27		27
SKUPAJ	4			4	164	618	26	29	837	841

V letu 2015 je bilo prepoznanih 841 zaprtih oseb, ki so imele težave zaradi uživanja prepovedanih drog. Med njimi so bile štiri osebe z izrečenim ukrepom obveznega zdravljenja odvisnosti od prepovedanih drog. Abstinenčno krizo je imelo 51 oseb. Tako kot pri abstinenčni krizi zaradi alkohola tudi v teh primerih ukrepa zdravstvena služba, zdravnik in psihiater, z ustrezno medikamentozno terapijo. Strokovni delavci zavoda (pedagogi, psihologi, socialni delavci), pa se po potrebi vključijo s psihosocialno intervencijo.

Število oseb s težavami zaradi uživanja prepovedanih drog glede na število vseh zaprtih oseb v letih 2006 – 2015

(59)

Leto	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
število zaprtih oseb	4311	4383	4730	4592	4975	5040	4543	4550	3905
osebe s težavami zaradi droge	1090	1210	1209	1215	1073	1076	1078	997	841
delež v %	25,3	27,6	25,6	26,5	21,6	21,3	23,7	21,9	21,5

Število zaprtih oseb vključenih v programe obravnave po kategorijah in zavodih v letu 2015

(60)

Zavod	nizkopražni programi			višjepražni programi			visokopražni programi		
	0	ml	skupaj	0	ml	skupaj	0	ml	skupaj
Dob	197		197	46		46	43		43
Slov. vas									
Puščava									
Ig	19		19	9		9	3		3
Celje	24		24	5	1	5	1		1
Koper	47		47	34		34	17		17
N. Gorica	18		18	25		25	16		16
Ljubljana	86		86	29		29	4		4
N. mesto	8		8						
OO Ig	1		1				1		1
Maribor	62		62	21		21	5		5
M. Sobota	10		10	9		9			
Rogoza	3		3						
Radeče		30	30		30	30		30	30
SKUPAJ	475	30	505	178	31	209	90	30	120

Ključnega pomena za večje število oseb v programih je timski interdisciplinarni pristop, ki poleg strokovnih delavcev v zavodu vključuje tudi zdravstveni tim zavoda in druge zunanje strokovnjake. Hkrati je obravnava del širšega svetovalnega dela, ki motivira osebe tudi k vključevanju v vsakodnevne aktivnosti, ki potekajo v zavodu. To pomeni, da se jih spodbuja k vzpostavljanju dnevnega ritma z delom, izobraževanjem in aktivnim preživljanjem prostega časa. Za osebe, ki se v času prestajanja kazni vključujejo v različne programe obravnave, se v zavodih omogoča individualna in skupinska obravnava. Zaprtim osebam je omogočena tudi obravnava v zunanjih zdravstvenih ustanovah ter v programih nevladnih organizacij (psihiatrične bolnišnice, Center za zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog v Ljubljani in drugi centri za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog, Karitas – Zavod Pelikan, Inštitut Vir, Društvo Projekt Človek, Društvo Zdrava pot, Društvo Izberi pravo pot, Društvo Srečanje, Društvo Stigma ipd.). V obravnave zunaj zavoda med prestajanjem kazni se je v letu 2015 vključilo 51 zaprtih oseb. Po prestani kazni se je v obravnavo v zunanjih ustanovah vključilo 124 zaprtih oseb.

3. 7. 3. Obravnava nevarnih obsojencev in mladoletnikov

Osamitev obsojenca po 98. členu zakona

V letu 2015 beležimo 8 primerov osamitve po I. odstavku 98. člena ZIKS.

Namestitev v posebej varovani oddelek na podlagi 206. člena zakona

V posebej varovani oddelek je bilo v letu 2015 nameščenih 27 obsojencev. V zavodu Dob (21), Celje (4) in Ljubljana (2). Poglavitni razlogi teh namestitev so bili fizični napad, grožnje soobsojencem in izsiljevanje.

3. 7. 4. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – tujcev

V letu 2015 je v slovenskih zavodih prestajalo kazen 548 tujcev, med katerimi je bilo 241 obsojencev in 307 pripornikov.

Posebnih jezikovnih težav pri delu s tujci ni bilo, delavci zavodov so se z njimi sporazumevali v enem od svetovnih jezikov. Nekaj obsojencev iz manjših držav je obvladalo le materni jezik in so se na lastno željo začeli učiti slovenščine. Želje po uradnem prevajalcu ni izrazil nihče.

Tujci, ki slovenskega jezika niso razumeli, so bili obravnavani individualno, drugi pa so se udeleževali skupinskih oblik dela, kjer so jim pri sporazumevanju pomagali tudi drugi obsojenci.

Tujejezična literatura, vključujoč zakonske in podzakonske akte, so dostopni v tujih jezikih v zavodskih knjižnicah. Tujci so se z želeno literaturo večinoma oskrbovali sami ali pa preko diplomatskih predstavnikov.

Obsojeni tujci so izrabili pravico do obiskov konzularnih predstavnikov, obiski svojcev pa so bili odvisni predvsem od njihove oddaljenosti, materialnega stanja, pa tudi od kakovosti njihovih stikov pred nastopom kazni. Večina jih je za ohranitev stikov s svojci uporabljala dopisovanje, telefonskih razgovorov so se zaradi visokih stroškov posluževali nekoliko redkeje. Tujcem je bila glede na njihova verska načela in druga prepričanja zagotovljena ustrezna prehrana.

Obravnava tujcev v zavodih je bila enaka obravnavi slovenskih državljanov. Tujci z izrečenim izgonom iz države zunajzavodskih ugodnosti niso bili deležni. Tisti tujci, ki jim stranska kazen izgona iz države ni bila izrečena, so bili za pridobitev zunajzavodskih ugodnosti izenačeni s obsojenci slovenskimi državljani. Praviloma so bivali v zaprtih oddelkih zavodov.

3. 7. 5. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – invalidov, na smrt bolnih in starih oseb

V letu 2015 je bilo zaprtih 159 oseb v starosti nad 59 let, med njimi jih je bilo 22 starejših od 69 let. Predvidene dejavnosti in njihovo namestitve so v zavodih prilagodili njihovim letom in zdravstvenemu stanju. Najstarejša obsojenka je bila stara 81 let in je kazen prestajala v ZPKZ Ig, najstarejši obsojenec je bil star 81 let in je kazen prestajal v ZPKZ Dob, Odprti oddelek Puščava. Osem obsojencev je bilo na smrt bolnih. Na prestajanju kazni je bilo devetnajst invalidnih, oziroma gibalno oviranih oseb.

3. 7. 6. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost

V letu 2015 je bilo na novo sprejetih 57 obsojencev, storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost. Na novo so bili sprejeti 4 obsojenci, storilci spolnih kaznivih dejanj manj kot v letu poprej. Njihov skupni delež je znašal 3,5 % na novo sprejete obsojeniške populacije, kar je za 0,1 % manj kot v letu poprej.

V zavodih so v letu 2015 obravnavali skupaj 155 tovrstnih obsojencev – storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, kar je 3 osebe več kot v letu poprej. Kazen so prestajali skoraj na vseh lokacijah. Predstavljali so 5,5 % delež obsojeniške populacije, kar je enako kot leto poprej.

Obravnava te kategorije obsojencev se načeloma ni bistveno razlikovala od ostalih, pri podeljevanju zunaj zavodskih ugodnosti pa je zahtevala še posebno previdnost. Obsojenci so se vključevali tako v individualne kot v skupinske oblike obravnave ter v ostale oblike zavodskega življenja. V nekaj primerih je bilo posameznike potrebno zaščititi pred nasilnimi soobsojenci. V teh primerih smo jih praviloma obravnavali le individualno.

Storilci spolnih kaznivih dejanj, ki so izrazili interes, so bili vključeni v psihološko obravnavo, ki je bila usmerjena predvsem v vzpostavljanje uvida v storjeno dejanje in motiviranje za spremembo. Vsi psihologi, ki obravnavajo storilce kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, so se udeleževali ustrezne supervizijske skupine, ki se je redno mesečno sestajala. V letu 2015 so v zavodu Dob izvajali edukacijsko skupinsko obravnavo te kategorije obsojencev. Izvajajo jo zavodski psihologi. Program zajema 15 srečanj, na vnaprej pripravljene teme. Vseh skupin se je udeležilo skupaj 24 obsojencev. V dveh primerih sta bila obsojenca po lastni krivdi izključen iz skupinskega dela. V individualno psihološko obravnavo je bilo na vseh lokacijah skupaj vključenih 95 oseb, kar je 37,9 % peč kot v letu poprej. Razlog za zmanjšanje je vrnitev delavke, ki vodi tovrstno obravnavo v zavodu Dob po lanskoletni odsotnosti..

Zavodi so se po pomoč in znanje glede obravnave te kategorije obsojencev obračali tudi na posamezne zunanje strokovnjake, predvsem psihiatre. Nekateri bolj motivirani obsojenci so bili deležni tudi obravnave zunaj zavoda.

Ob pripravi obsojencev na zunanje ugodnosti in odpust so se v zavodih posvetovali z različnimi službami (npr. s centri za socialno delo, šolami, z zdravstvenimi službami, s policijo itd.) in okolje pripravljali na njihovo postopno vračanje v družbo. Ugodnosti izven zavoda so bili deležni tisti obsojenci, ki so v obravnavi dokazali zahtevani napredek in izpolnjevali vsa potrebna merila

3. 7. 7. Obravnava žensk

Prestajanje zaporne kazni žensk je tesno povezano s kulturnimi in družbenimi pričakovanji glede njihove vloge v družini, še posebno vloge matere. Ženske so prestajanje kazni in oddaljenost od doma velikokrat doživljale kot hudo stisko s stopnjevanimi občutki tesnobe, nemira, krivde in samoobtoževanja. Težave so bile še večje ob hkratni odsotnosti drugega roditelja (npr. zaradi sočasnega prestajanja kazni itd.), kar je zahtevalo ukrepe za reševanje stiske otrok. Posebne težave, povezane z obravnavo žensk, so se nanašale na obsojenke, pri katerih stiki z družino in otroki niso bili možni (velika oddaljenost od doma, tujke ipd.).

Razen v centralnem ženskem zavodu Ig so se pripornice in pridržane nahajale še v zavodu Celje. V zavodu Radeče so v letu 2015 obravnavali eno mladoletnico.

3. 7. 8. Obravnava mladoletnikov

V zavodu Celje je v letu 2015 prestajalo kazen 5 mladoletnikov, v prevzgojnem domu pa so obravnavali 30 mladoletnih oseb, od tega eno mladoletnico.

Pri delu z mladoletniki je največji poudarek namenjen izobraževanju in pridobivanju delovnih navad ter obravnavi odvisnosti od prepovedanih drog in alkohola.

3. 8. UGODNOSTI IN NAMENSKI IZHODI

3. 8. 1. Podeljene ugodnosti

Postopek za podeljevanje ugodnosti obsojencem in mladoletnikom je v zavodih bolj ali manj enoten, saj predloge za podelitev ugodnosti pripravijo nosilci primera – pedagogi ter ga timsko konzultirajo na oddelčnih strokovnih skupinah. Odločitev nato sprejme direktor zavoda oziroma vodja dislociranega oddelka. Načeloma veljavni predpisi s področja izvrševanja kazni zapora omogočajo in dopuščajo dovolj sistematičen in primerljiv pristop pri odločitvah o podeljevanju posameznih ugodnosti konkretnim obsojencem in mladoletnikom.

Kljub temu pa je v praksi čutiti pomanjkljivost v tem, da osebni načrt še zdaleč ne vsebuje vseh kriterijev, ki so pomembni za odločitev o podelitvi ugodnosti obsojencu, zato zavodi pri odločanju o tem upoštevajo še številne druge kriterije, ki jih je izoblikovala praksa. Zavodi upoštevajo zlasti osebnostne in vedenjske lastnosti obsojencev, oceno zanesljivosti, spoštovanje sprejetih dogovorov, odnos do kaznivega dejanja, delavcev in soobsojencev. Obsojencem, ki brez opravičenih razlogov niso pripravljeni redno delati, zavodi zunajzavodskih ugodnosti praviloma niso podeljevali. Podobno zavodi tudi niso podeljevali teh ugodnosti obsojencem – odvisnikom, ki se niso bili pripravljeni vključiti v program obravnave ali če so prekršili dogovor o tovrstni obravnavi.

Podatki kažejo, da zavodi pri podeljevanju ugodnosti veliko pozornosti posvečajo določenim kategorijam obsojencev glede na vrsto storjenega kaznivega dejanja in njihovim osebnim lastnostim. V primerih ko gre za obsojene zaradi kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, kaznivih dejanj proizvodnje in prometa z mamilami ali kaznivih dejanj z elementi hujšega nasilja in obsojence, odvisne od prepovedanih drog ali alkohola, je priprava na podelitev zunajzavodskih ugodnosti še bolj temeljita in poglobljena. Pri obsojencih, pri katerih je zaznati problematiko odvisnosti od prepovedanih drog ali alkohola, še posebej pa pri obsojencih, obsojenih zaradi kaznivega dejanja spolnega nasilja, se režim podeljevanja ugodnosti doreče v skladu z obsojenčevo pripravljenostjo reševanja omenjene problematike ter vključitve v psihološko obravnavo, po uspešnem dokazovanju abstinence oziroma napredku pri psihološki obravnavi za določeno obdobje. Pri psihološki obravnavi obsojencev, ki so obsojeni zaradi kaznivega dejanja spolnega nasilja, pa je v praksi prisotna težava, ker kriteriji za tovrstno obravnavo, po oceni nekaterih zavodov, še niso natančno izdelani pa tudi rezultati so težko merljivi.

Število podeljenih ugodnosti po vrstah v letu 2015

(61)

Vrste ugodnosti		Število ugodnosti
zunajzavodske ugodnosti	popolna izraba letnega počitka na prostosti	1682
	delna izraba letnega počitka na prostosti	440
	dodatni letni počitek	299
	prost izhod iz zavoda	8126
	nenadzorovani obisk zunaj zavoda	4218
	prost izhod iz zavoda, razen v kraj storitve k.d.	114
	izhod iz zavoda v spremstvu pravosodnega policista	133
	skupaj	15012
ugodnosti v okviru zavoda	podaljšan in nenadzorovan obisk	25491
	prost obisk v garsonjeri	2327
	skupaj	27818
SKUPAJ		42830

V letu 2015 je bilo obsojencem in mladoletnikom podeljenih 42.830 zavodskih in zunajzavodskih ugodnosti, kar je za 2,7 % več kot v letu 2014.

Na obsojenca oziroma mladoletnika je bilo v povprečju podeljenih 14,4 ugodnosti, kar je nekoliko manj kot v letu poprej (14,8 ugodnosti na osebo).

Zavodske ugodnosti

Zavodskih ugodnosti je bilo v letu 2015 deležnih 1.790 ali 62,7 % obsojencev in mladoletnikov. Skupaj je bilo podeljeno 27.818 zavodskih ugodnosti.

V primerjavi z letom 2015 se je njihovo število povečalo in sicer za 4,2 %. Število prostih obiskov v garsonjeri se je zmanjšalo za 9,1 %. V letu 2015 so bili obsojenci in mladoletniki deležni 9,7 zavodskih ugodnosti na osebo, v letu poprej pa 9,5. Ker zavodi obsojencem in mladoletnikom skoraj praviloma hkrati podeljujejo ugodnost nenadzorovanega in podaljšanega obiska, torej dve različni zavodski ugodnosti, je realno število teh ugodnosti na obsojenca dvakrat večje kot ga izkazuje statistika o podeljenih tovrstnih ugodnostih.

3. 8. 2. Zlorabe ugodnosti

V letu 2015 so obsojenci in mladoletniki zlorabili zunajzavodske ugodnosti v 46 primerih, kar predstavlja 0,3 % vseh podeljenih zunajzavodskih ugodnosti. Število zlorab ugodnosti v letu 2015 je za 14 manjše kot leto poprej. Največ zlorab ugodnosti je bilo v Prevezgojnim domu Radeče in sicer 41,3 odstotkov.

Obsojenci in mladoletniki so zunajzavodske ugodnosti zlorabili tako, da se jih je 22 vrnilo v zavod z zamudo, 20 jih je bilo privedenih, 13 jih je ostalo na begu. 13 jih je bilo utemeljeno osumljenih, da so med ugodnostjo storili novo kaznivo dejanje. Po številu je bilo največ zlorab v Prevezgojnim domu (19), zavodu Ljubljana (7), zavodu Kopet (6) zavodu Ig in Maribor (5), oddelku Slovenska vas (2). Po eno zlorabo beležimo na Dobu in Celju. V Novem mestu, na Odprtem oddelku Ig na Puščavi, v Murski Soboti, na Rogozi in v Novi Gorici zlorab ni bilo.

3. 8. 3. Problematika obravnavanja in podeljevanja ugodnosti

V okviru problematike obravnave in podeljevanja ugodnosti obsojencem in mladoletnikom ni mogoče prezeti dejstva, da so ugodnosti za obsojence najpomembnejši cilj v času prestajanja kazni zapora in hkrati pomemben motivacijski dejavnik. S tega razloga se je pri podeljevanju ugodnosti potrebno zavedati, da te niso samo nagrada za prizadevnost pri izvajanju osebnega načrta in dobrega obnašanja, temveč so ugodno-

Dob, minister za pravosodje si je v sklopu obiska na Dobu ogledal tudi delavniške prostore

Dob, redni gost božičnega šahovskega turnirja je tudi evropski poslanec dr. Lojze Petrlj

sti pomembne tudi za ohranjanje stikov z družino in okoljem ter imajo pomembno vlogo v procesu uspešne priprave za vključitev v življenje na prostosti po prestani kazni. Po drugi strani pa je v praksi prisotna problematika, da se obsojenci vključitvi v obravnavo spolnega nasilja nad mladoletnikom ali odvisnosti od prepovedanih drog in alkohola največkrat upirajo, nemalokrat pa tudi pritožujejo, češ da jih zavodi prisiljujejo, da se morajo vključiti v tovrstno obravnavo, ker sicer ne bodo deležni zunajzavodskih ugodnosti. Pri obsojencih je v praksi pri podeljevanju ugodnosti občutljivost zelo velika, hkrati pa tudi nekritičnost v primerjanju, saj obsojenci največkrat menijo, da so upravičeni do ugodnosti, če so prestali določen delež kazni, ki jim to omogoča, pozabljajo pa na vse ostale elemente, na osnovi katerih direktor zavoda lahko podeli ugodnosti. Dodatne težave zavodom povzročajo odprti in nedokončani kazenski postopki, saj gre v nekaterih primerih za težja kazniva dejanja, ki lahko znatno zvišajo kazen. Pri odločanju o podeljevanju, zlasti zunajzavodskih ugodnosti, so zavodi pozorni tudi na grožnje iz okolja in na grožnje oškodovancem.

3. 8. 4. Namenski izhodi

Namenski izhodi v letu 2015

62

Namenski izhodi	brez spremstva	v spremstvu paznika	s strok. delavcem	skupaj	število zlorab
državni organi (brez odredbe)	581	282	20	883	0
zdravstvene ustanove	1755	399	3	2157	4
obravnavo v drugih ustanovah	655	151	24	830	8
izobraževanje	1058	17	24	1009	3
poroka	0	4	0	4	0
rojstvo otroka	6	8	0	14	0
nenačrtovani (smrt, ipd.)	206	80	47	333	0
SKUPAJ	4261	941	118	5320	15

Število namenskih izhodov se je v letu 2015 v primerjavi z letom 2014 zmanjšalo za 2,6 %. Najbolj se je zmanjšalo število izhodov namenjenih izobraževanju in obravnavi v drugih ustanovah. Povečalo se je število v naprej nenačrtovanih namenskih izhodov.

V letu 2015 se je število izhodov brez spremstva zmanjšalo za 128. Število izhodov v spremstvu s pravosodnimi policisti se je zmanjšalo za 39 s strokovnimi delavci pa se je povečalo za 8 primerov. Število nenačrtovanih namenskih izhodov (smrt v družini) se je povečalo za 83.

3. 9. DISCIPLINSKO KAZNOVANJE OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV

3. 9. 1. Disciplinsko kaznovanje obsojencev in mladoletnikov na prestajanju mladoletniškega zapora

Struktura izrečenih disciplinskih kazni obsojencem in mladoletnikom na prestajanju kazni zapora oziroma mladoletniškega zapora

63

Vrsta disciplinske kazni	število	izvršitev pogojno odložena
javni opomin	8	4
pisni opomin	6	0
razporeditev na drugo delo	0	0
omejitev podeljevanja ugodnosti	1	0
omejitev sprejemanja pošiljk	3	0
oddaja v samico s pravico do dela	41	26
oddaja v samico brez pravice do dela	18	4
SKUPAJ	77	34

V letu 2015 je bilo obsojencem v disciplinskih postopkih izrečenih skupaj 77 disciplinskih kazni, kar je za 9,4 % manj kot v letu prej. V Zavodu za prestajanje mladoletniškega zapora in kazni zapora Celje je bilo tako izrečenih 15 disciplinskih kazni, v Zavodu za prestajanje kazni zapora Koper 27, v Zavodu za prestajanje kazni zapora Ig 4, v Zavodu za prestajanje kazni zapora Ljubljana 7, v Zavodu za prestajanje kazni zapora Maribor 15 in v Oddelku Murska Sobota 9 disciplinskih kazni.

V Zavodu za prestajanje kazni zapora Dob pri Mirni ni bil disciplinsko kaznovan noben obsojenec. Prav tako ni bil disciplinsko kaznovan noben obsojenec v Polodprtem oddelku Slovenska vas, Odprtem oddelku Puščava, Oddelku Nova Gorica, Odprtem oddelku Ig, Oddelku Novo mesto in v Odprtem oddelku Rogoza. To za dislocirane oddelke, zlasti za polodprte in odprte oddelke ni presenetljivo, saj v teh oddelkih kazen zapora prestaja številčno manjša in osebno bolj urejena obsojeniška populacija.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij – ZIKS-1F (Uradni list RS, št. 54/15 z dne 20. 7. 2015) ki je začel veljati dne 4. 8. 2015 je posegla tudi na področje disciplinske obravnave obsojencev in mladoletnikov na prestajanju mladoletniškega zapora. Zakon ne razlikuje več med hujšimi in lažjimi disciplinskimi prestopki, temveč disciplinske prestopke obravnava enotno. Zakon tako ne predvideva več javnega opomina kot disciplinsko kazen, ki se je pred spremembo zakona lahko izrekla za lažji disciplinski prestop. Prav tako med možnimi disciplinskimi kaznimi ni več omejitve podeljevanja ugodnosti, na novo pa je predviden izrek disciplinske kazni pisnega opomina.

3. 9. 2. Disciplinsko kaznovanje mladoletnikov na prestajanju vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom

Struktura izrečenih disciplinskih kazni mladoletnikom na prestajanju vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom

64

Vrsta disciplinske kazni	število	izvršitev pogojno odložena
javni opomin	1	0
prepoved izhoda	36	1
namestitev v posebni prostor v prostem času	0	0
namestitev v posebni prostor brez pravice do dela	0	0
SKUPAJ	37	1

V Prevzgojnem domu Radeče je bilo mladoletnikom izrečenih 37 disciplinskih kazni, kar je 184,6 % več kot v preteklem letu.

3. 10. POGOJNI ODPUST, PREDČASNI ODPUST TER POMILOSTITVE OBSOJENCEV

3. 10. 1. Pogojni odpust

Pogojno je bilo odpuščenih 305 obsojencev oziroma obsojenk, kar je 12,6 % več kot v letu prej.

3. 10. 2. Predčasni odpust

Predčasno je bilo odpuščenih 442 obsojencev oziroma obsojenk, kar je 14,7 % več kot v letu prej.

3. 10. 3. Pomilostitve obsojencev

Predsednik Republike Slovenije v letu 2015 ni pomilostil nobenega obsojenca oziroma obsojenke na prestajanju zaporne kazni.

3. 11. PRITOŽBE ZAPRTIH OSEB

3. 11. 1. Pritožbe obsojencev zaradi kršitve pravic oziroma drugih nepravilnosti, za katere ni zagotovljeno sodno varstvo, ter pritožbe pripornikov zaradi neustreznega ravnanja oziroma postopanja

Zakon o izvrševanju kazenskih sankcij v 85. členu med drugim določa, da če gre za druge kršitve pravic ali za druge nepravilnosti, za katere ni zagotovljeno sodno varstvo, ima obsojenec pravico pritožiti se generalnemu direktorju uprave. Če obsojenec ne dobi odgovora na svojo pritožbo v 30 dneh od njene vložitve ali če ni zadovoljen z odločitvijo generalnega direktorja, ima pravico vložiti vlogo na ministrstvo, pristojno za pravosodje. Na podlagi 70. člena Pravilnika o izvrševanju pripora pa ima pripornik, če meni, da delavci zavoda z njim neustrezno ravna oziroma postopajo, pravico pritožiti se predsedniku pristojnega okrožnega sodišča oziroma generalnemu direktorju uprave.

Na zgoraj navedenih pravnih podlagah je bilo v letu 2015 prejetih skupaj 51 pritožb, od tega 45 pritožb obsojencev, 2 pritožbi pripornikov, 1 pritožba mladoletnika na prestajanju vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom, v treh primerih pa je pritožbo vložila skupina obsojencev.

Število prejetih pritožb se je v primerjavi s preteklim letom zmanjšalo za 33,8 %.

V treh primerih je bilo ugotovljeno, da so bile pritožbene navedbe obsojencev utemeljene, in sicer glede vlage v sobi, izvajanja obiskov za stekleno pregrado brez pravne podlage in nezadostne obrazložitve odločitve o zavrnitvi vloge obsojenca za omogočanje stikov z mediji.

Zoper odločitev generalnega direktorja je na ministrstvo, pristojno za pravosodje, pritožbo vložilo 9 obsojencev. V vseh primerih je ministrstvo sledilo odločitvi generalnega direktorja.

V istem obdobju je uprava o ugotovitvah Varuha človekovih pravic ob nadzoru v Zavodu za prestajanje kazni zapora Dob pri Mirni in njegovemu Odprtemu oddelku Puščava in Polodprtemu oddelku Slovenska vas, Zavodu za prestajanje kazni zapora Maribor in njegovemu Oddelku Murska Sobota, Zavodu za prestajanje kazni zapora Ljubljana, Oddelek Novo mesto, Zavodu za prestajanje kazni zapora Ig, Zavodu za prestajanje kazni zapora Koper in Prevzgojnem domu Radeče, pripravila odzivna poročila in jih posredovala Varuhu človekovih pravic.

Varuhu človekovih pravic so bila posredovana tudi poročila oziroma pojasnila vezana na pobude zaprtih oseb za začetek postopka za varstvo človekovih pravic.

Prav tako so bila zahtevana poročila posredovana Komisiji za peticije ter za človekove pravice in enake možnosti pri Državnem zboru RS.

3. 11. 2. Pritožbe obsojencev zoper odločbe, ki jih na prvi stopnji izda direktor zavoda (pritožbeni postopki na podlagi določb zakona, ki ureja splošni upravni postopek)

V upravnem postopku na drugi stopnji je bilo v letu 2015 izdanih 144 odločb o pritožbah obsojencev. 111 pritožb je bilo kot neutemeljenih zavrnenih, 16 pritožbam je bilo ugodeno in zadeva vrnjena organu prve stopnje (zavodu) v ponovni postopek, v 3 primerih je bilo pritožbi ugodeno in prvostopenjska odločba oziroma sklep odpravljena, 2 pritožbam je bilo ugodeno in postopek ustavljen, 3 pritožbe so bile zavržene. V 9 primerih je bil pritožbeni postopek ustavljen.

Število upravnih zadev na drugi stopnji je bilo v primerjavi z lanskim letom na enaki ravni (v letu 2014 je bilo izdanih odločb na drugi stopnji 145).

3. 12. VARNOST IN ZAVAROVANJE ZAVODOV IN ZAPRTIH OSEB

3. 12. 1. Splošne varnostne razmere

Splošne varnostne razmere v zavodih v tem letu odražajo naslednja dejstva:

- Nismo imeli pobega iz zaprtih delov zavodov, kar se je v preteklosti dogodilo le še v letih 2006, 2009 in 2012, leta 2014 prav tako nismo imeli pobega med spremstvom.
- Zabeležili smo precejšnji upad pobegov iz odprtih in polodprtih oddelkov ter nevrnitev s prekinitev kazni.
- Zabeležili smo upad števila poskusov pobegov in odkritih priprav pobegov.
- Povečanje števila ur varovanja v bolnišnicah.
- Rahel upad števila prejetih paketov zaprtih oseb.
- Rahlo povečanje uporabe prisilnih sredstev.
- Rahel upad števila groženj zaposlenim in število napadov ter rahlo povečanje poskusa napadov na zaposlene.
- Upad števila ugotovljenih konfliktov med zaprtimi osebami.
- Rahlo povečanje uporabe ukrepa odstranitve v posebni prostor.
- Povečal se je obseg zahtevnih varovanj zaprtih oseb zaradi varovanja večjih skupin pripornikov v zahtevnejših pripornih zadevah.

Obremenitve pravosodnih policistov z rednimi nalogami varovanja in spremstvi so bile prisotne na vseh lokacijah brez izjeme. Letos smo zabeležili sedemnajst primerov odpovedi spremstva.

3. 12. 2. Pobegi zaprtih oseb

Na osnovi rezultatov analize pobegov v preteklih letih smo v tem letu za preprečevanje pobegov:

- nadzorovali organizacijo in izvajanje sistema varovanja,
- povečali aktivnosti na področju permanentnega usposabljanja pravosodnih policistov,
- opozarjali na varnostno kulturo, profesionalnost dela pravosodnih policistov ter osebno odgovornost zaposlenih.

400 tablet v tekočem milu

Nova sintetična droga »afgana« v cigareti

Struktura pobegov po vrsti pobega in zavodih

Zavod	iz zaprtega dela	iz pol- in odprtih oddelkov	med spremstvom	iz bolnišnic	pobegi skupaj	štev. nevrnitev	Skupaj vsi begi	število prijetih *	ostalo na begu *
Dob						3	3	2	1
Slo. Vas						1	1		1
Puščava									
Ig						3	3	1	2
Celje									
Koper									
N. Gorica									
Ljubljana						3	3	3	0
N. mesto									
OO Ig									
Maribor				1	1	4	5	4	1
M. Sobota									
Rogoza									
SKUPAJ				1	1	14	15	10	5
Radeče		3			3	8	11	6	5
SKUPAJ	0	3	0	1	4	22	26	16	10

Vsekakor ima dosedanje delo pri uvajanju tehničnih posodobitev, usposabljanju pravosodnih policistov in izvajanju nadzora dela na področju varovanja pozitiven vpliv na stanje pobegov, predvsem kadar govorimo o pobegih iz zaprtih delov zavodov in pobegih med spremstvi.

V letošnjem letu ponovno nismo zabeležili pobega iz zaprtega dela zavoda in pobega med spremstvom, kar je posledica profesionalnega dela pravosodnih policistov, ki ostaja kvalitetno, kljub zaostrenim kadrovskim razmeram.

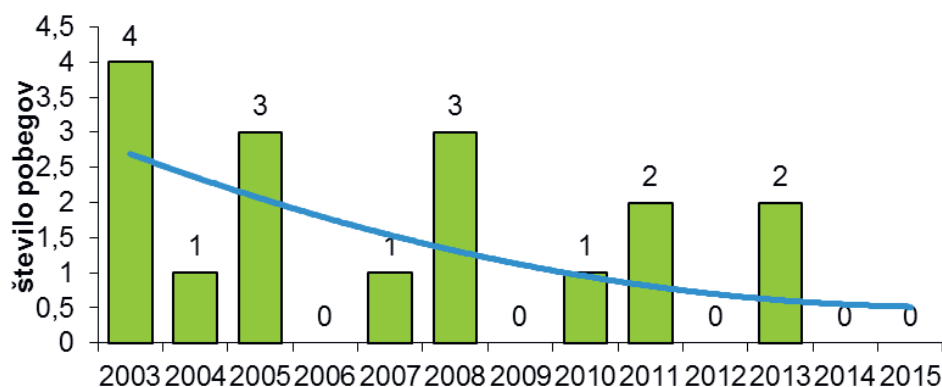
Letos prav tako ne beležimo pobegov iz odprtih zavodov (v kolikor ne upoštevamo PD Radeče), leta 2014 je bilo tovrstnih pobegov 8. Število pobegov iz odprtih zavodov vztrajno upada, leta 2009 smo zabeležili 36 tovrstnih pobegov. Upad je tudi posledica spremembe Navodil o razporejanju in pošiljanju obsojencev na prestajanje kazni zapora v zavode za prestajanje kazni zapora. V drugi polovici leta 2009 je namreč dodano določilo, da se ukloni zaprte osebe ne namešča več v odprte oddelke zavodov.

V primerjavi z letom 2014 ne beležimo pobega z zunanjega delovišča brez varovanja, beležimo le en pobeg iz bolnišnice brez varovanja. V primerjavi z letom 2014 beležimo tudi zmanjšanje števila nevrnitev z izhoda.

Pobegi iz zaprtih delov zavodov v letih 2003 – 2015

V tem letu smo odkrili in preprečili 2 poskusa pobega, kar je manj kot lani (6). V enem primeru je poskušal pobegniti mladoletnik iz kovinarske delavnice, v drugem primeru pa je poskušal pobegniti obsojenec med koriščenjem sprehoda na notranjem sprehajališču.

Primerjava števila pobegov od 2003 do 2015

(66)

Izpostavili bi primer, ko smo po prejeti informaciji, da obsojenec zbira sredstva in pripravlja beg iz spremstva, zanj odredili pregled njegovega bivalnega prostora, njegove omarice, postelje in vseh osebnih stvari, katere poseduje. Pri pregledu kape je bil najden ključek, ki se uporablja pri uporabi sredstev za vklepanje. Poleg tega pa je bil v skupnih prostorih za kotno letvijo parketa najden tudi list žage.

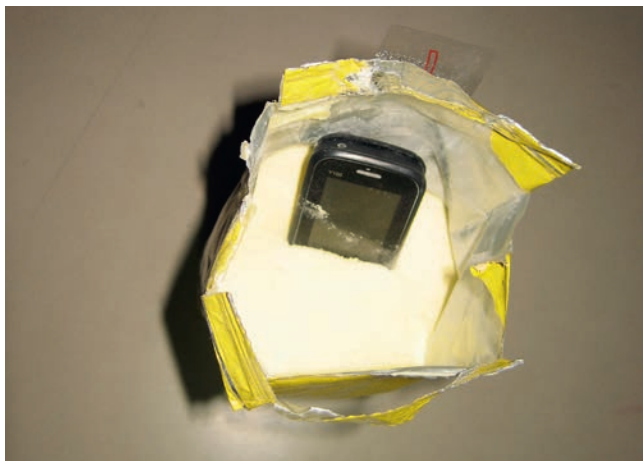
Povečano varovanje v smislu preprečevanja pobega je bilo organizirano v več primerih. V glavnem je šlo za varovanje nekaterih posameznikov pred ekstradicijo in drugih, ki so vključeni v organizirane kriminalne združbe. Ob tem velja poudariti, da zelo uspešno sodelujemo s policijo na več področjih, med drugim tudi pri preprečevanju pobegov.

3. 12. 3. Uporaba prisilnih sredstev

Postopki prisile sodijo med najbolj občutljive ukrepe, saj je med vestnim izvajanjem pooblastil in njihovo prekoračitvijo tanka meja. Zavodi so redno poročali o posamezni uporabi prisilnih sredstev, vsak primer so analizirali ter ocenili ustreznost oziroma upravičenost uporabe.

Pri uporabi prisilnih sredstev so bile poškodovane 3 zaprte osebe in 5 pravosodnih policistov. V skoraj vseh primerih je šlo za lažje telesne poškodbe, odrgnine in potplutbe.

Uporaba prisilnih sredstev se je v primerjavi s prejšnjim letom povečala za 10 primerov. Čeprav pravosodni policisti sporne situacije uspešno obvladujejo predvsem z milejšimi ukrepi in postopki brez uporabe sile, pa morajo večkrat uporabiti tudi prisilna sredstva, da zagotovijo red in mir.

GSM telefon skrit v vrečki za osvežilne pijače

GSM telefon v majonezi

Vsi primeri uporabe prisilnih sredstev so bili vsestransko proučeni in v enem primeru je bila ugotovljena prekorajitev pooblastil (poteg za roko – milejša uporaba telesne sile).

Pregled uporabe prisilnih sredstev

67

Zavod	vsa uporabljena	neupravičena	poškodba osebe	poškodba delavca
Dob	16			1
Slo. Vas				
Puščava				
Ig	22		1	
Celje	2			1
Koper	8	1		1
N. Gorica				
Ljubljana	6		1	2
N. mesto				
OO Ig				
Maribor	12		1	
M. Sobota	2			
Rogoza				
Radeče	7			
Forenzika	1			
SKUPAJ	76	1	3	5

Razloge za uporabo prisilnih sredstev razvrščamo v šest skupin.

- Odklonitev ukaza (45 primerov). Gre za to, da se zaprte osebe ne želijo odstraniti z določenega mesta, ali oditi tja, kamor so jim odredili. Opozoriti moramo, da gre v večini primerov zgolj za uporabo manjše sile telesa, brez uporabe strokovnih prijemov (potiskanje, prenašanje, ipd.).
- Preprečitev konflikta (18 primerov). V teh primerih morajo pravosodni policisti preprečiti ali ustaviti konflikt med zaprtimi osebami.
- Preprečevanje napadov in poskusov napadov (21 primerov). V teh primerih pravosodni policisti uporabijo prisilna sredstva za odvrnitev napada ali poskusa napada s strani zaprte osebe ali pa tudi za preprečitev napada na varovano zaprto osebo. Zanimiv primer so zabeležili v ZPKZ Maribor, ko je priča med obravnavo napadla obsojenega in so za preprečitev nadaljevanja napada morali posredovati pravosodni policisti, ki so napadalca obvladali in ga tudi predali Policiji v nadaljnji postopek.
- Uničevanje lastnine (10 primerov). V večini primerov so zaprte osebe uničevale inventar v bivalnih prostorih. Da lahko preprečijo nastanek večje materialne škode, morajo v takšnih primerih pravosodni policisti ukrepati takoj.
- Preprečitev samopoškodbe (16 primerov). Gre za ukrep, kjer morajo pravosodni policisti s silo preprečiti, da si zaprte osebe kaj naredijo, bodisi z odvzemanjem nevarnega predmeta ali s prisilno začasno imobilizacijo z vklepanjem.
- Preprečitev pobega (1 primer). V teh primerih morajo pravosodni policisti za preprečitev pobega uporabiti prisilno sredstvo.

Razlogi za uporabo prisilnih sredstev

68

Zavod	Uničevanje imovine	Preprečitev pobeга	Poskus napada na delavca	Napad na delavca	Preprečitev samopoškodbe	Preprečitev konflikta med zaprtimi	Odklonitev ukaza
Dob	1		2	1	1	5	10
Slo. Vas							
Puščava							
Ig	6		7	1	8	2	16
Celje				1	1		
Koper	1			3	2	3	4
N. Gorica							
Ljubljana				1		5	1
N. mesto							
OO Ig							
Maribor		1	3	2	2	1	8
M. Sobota	1					1	1
Rogoza							
Radeče	1				2	1	4
Forenzika	0						1
SKUPAJ	10	1	12	9	16	18	45

Vrste uporabljenih prisilnih sredstev

69

Zavod	vklepanje	telesna sila	strokovni prijem	telesna sila udarec	telesna sila met	plinski razpršilec
Dob	3	10	9			
Slo. Vas						
Puščava						
Ig	16	5	20			
Celje		1	1			
Koper	4	6	6	1	1	
N. Gorica						
Ljubljana	2	3	4			
N. mesto						
OO Ig						
Maribor	6	10	6			
M. Sobota	1	2	1			1
Rogoza						
Radeče	2	4	6			
Forenzika		1				
SKUPAJ	34	42	53	1	1	1

Tudi v tem letu je prevladovala uporaba telesne sile. Za preprečitev agresivnega vedenja so pravosodni policisti enkrat uporabili strokovni udarec in strokovni met ter enkrat plinski razpršilec (razpršilec na bazi popra). V nobenem primeru niso bili uporabljeni palica, službeni pes in strelno orožje.

Običajen in pogost način uporabe prisilnih sredstev je tudi preventivno vklepanje med spremstvom zunaj zavoda. Z imobilizacijo rok, izjemoma pa tudi nog se vklepanim osebam preprečuje pobeg. Na ta način se sočasno izognemo uporabi drugih prisilnih sredstev in tako preprečimo možnost poškodb. Pomembno je, da se ob nevarnosti pobega pravosodni policisti o načinu vklepanja pravilno odločijo. Kot podlaga za preventivna vklepanja služi varnostna ocena, ki se pripravi za vsako zaprto osebo. Tudi pri preventivnem vklepanju se namreč spoštuje načelo individualnosti in postopnosti.

Podatki kažejo, da se je način vklepanja na pas izkazal kot zelo dober in uporaben. Zagotavlja primerno stopnjo varnosti, hkrati pa vklepane osebe ne omejuje pretirano. Tega načina so se v posameznih zavodih posluževali različno: pri obsojencih 20,6 %, pri pripornikih povprečno 58,6 % in pri mladoletnikih 48,9 %. Na odločitev vpliva lokacija zavoda in lokacija spremljanja. Zelo malo je bilo vklepanja za noge in sicer je bil takšen ukrep uporabljen za obsojence (4,7 %) ter pripornike (16,3 %).

Napadi na delavce po zavodih

(70)

Zavod	število napadov	število poskusov napada	število groženj	težje poškodbe	lažje poškodbe	brez poškodb	psihične posledice
Dob	2	1	9		1	6	5
Slo. Vas							
Puščava							
Ig	2	7				9	
Celje	1	1	3			3	2
Koper	3		1			3	1
N. Gorica							
Ljubljana	1		5			6	
N. mesto							
OO Ig							
Maribor	2	4	11			8	9
M. Sobota	1	1	1		1	1	1
Rogoza							
Radeče							
Forenzika	1		2		1	2	
SKUPAJ	13	14	32	0	3	38	18

V tem letu se je rahlo povečalo število napadov in poskusov napadov na osebje (iz 26 leta 2014 na 27 v tem letu). Prav tako se je rahlo zvišalo število izrečenih groženj zaposlenim (iz 30 na 32). V nobenem primeru napad na pravosodnega policista ni povzročil težje poškodbe, v treh primerih je šlo le za lažjo poškodbo delavca.

Žal vseh dogodkov ni moč preprečiti, saj so izbruhi zaprtih oseb zaradi nezadovoljstva največkrat trenutni in nepredvidljivi.

Število napadov in groženj kaže na to, da bo potrebno še vnaprej skrbeti za večjo varnostno kulturo, zavestno odgovornost glede varnosti ter vzpostavljati ustrezne odnose z zaprtimi osebami, predvsem pa izvajati sistematične preprečevalne ukrepe. V letu 2013 smo na tem področju sprejeli tudi Navodilo o ravnanju v primeru ogrožanja javnih uslužbencev, katerega namen je sistematična določitev postopkov in ukrepov v primeru ogrožanja javnih uslužbencev uprave. Na podlagi tega se ukrepi za zaščito ogroženega javnega uslužbenca izvedejo hitro in učinkovito.

3. 12. 4. Spremljanje zunaj zavoda

Skupno število spremljanj zunaj zavoda se je v primerjavi s prejšnjim letom zmanjšalo. Prioritetno so se izvedla nujna spremljanja iz zdravstvenih razlogov in varovanja v bolnišnicah, nato spremljanja na sodišča v pripornih zadevah in nazadnje še ostala spremljanja.

V primerjavi s prejšnjim letom, ko nismo beležili odpovedi spremljanj, smo bili v letošnjem letu prisiljeni odpovedati sedemnajst spremljanj. Razlog je bil pomanjkanje pravosodnih policistov in obsežno število spremljanj na isti dan.

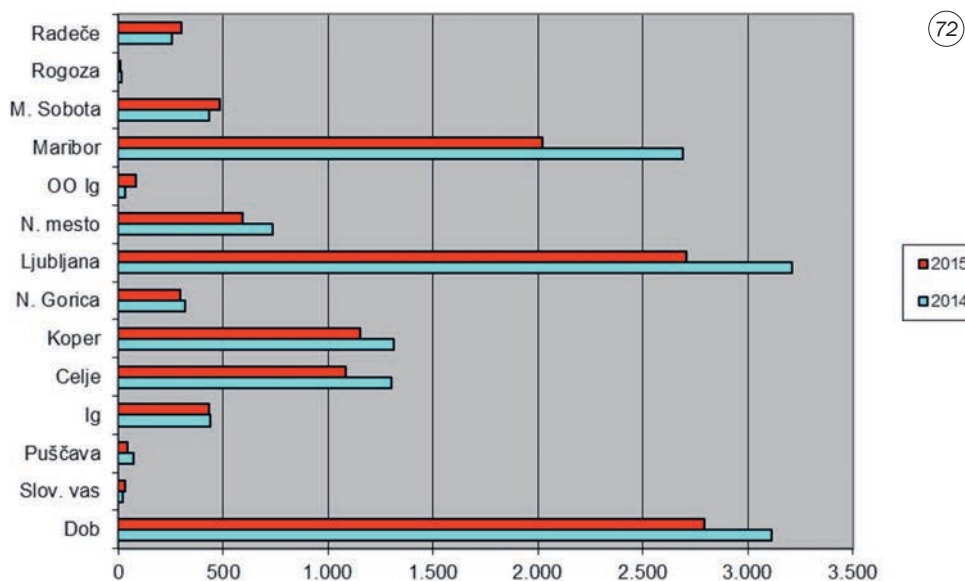
Povečano število spremljanj je bilo predvsem pred sodnimi počitnicami v juliju ter po sodnih počitnicah v začetku septembra. Zaradi pomanjkanja pravosodnih policistov težave blažimo na račun varnosti s tem, da velikokrat spremljanja opravljamo z manjšim številom pravosodnih policistov oziroma na spremljanja pošljemo pravosodne policiste iz kvote rednega varovanja zavoda. To pa ne velja za varnostno najbolj zahtevna spremljanja. Takšna spremljanja so namreč zahtevala posebno organizacijo in večje število pravosodnih policistov, zato jih je bilo v nekaterih zavodih težje izpeljati. V teh primerih so priskočili na pomoč pravosodni policisti iz drugih zavodov. Pri spremljanju varnostno zelo problematičnih oseb je v okviru svojih pristojnosti in medsebojnega sodelovanja med državnimi organi sodelovala tudi policija.

Število spremljanj zaprtih oseb po zavodih

(71)

Zavod	na sodišča	v zdravstvene ustanove	ostalo	Skupaj	število pravosodnih policistov	štev. spremljanj na pravosodnega policista
Dob	822	1821	151	2.794	119	23,5
Sl. vas	9	23	2	34	7	4,9
Puščava	0	48	0	48	6	8,0
Ig	166	229	38	433	29	14,9
Celje	569	418	96	1.083	42	25,8
Koper	503	573	78	1.154	55	21,0
N. Gorica	114	132	48	294	16	18,4
Ljubljana	1.352	1084	272	2.708	89	30,4
N. mesto	320	170	102	592	21	28,1
OO Ig	0	23	60	83	5	16,6
Maribor	1.022	884	114	2.020	82	24,6
M. Sobota	232	185	70	487	22	22,1
Rogoza	3	5	3	11	5	2,2
Radeče	69	218	17	304	15	20,3
Skupaj	5.181	5.813	1.051	12.045		

Graf 15: Primerjava števila spremstev v letih 2014 in 2015

Obremenjenost pravosodnih policistov nam prikazuje tudi podatek o številu ur varovanja v bolnišnicah. V tem letu jih je bilo 12.850, kar je 3796 ur več kot lansko leto. Varovanje v bolnicah prispeva k dodatni obremenjenosti in številu nadurnega dela pravosodnih policistov, saj gre v veliki večini za nenačrtovane aktivnosti in je potrebno delo opraviti poleg rednega dela v zavodih.

Največ varovanj so imeli v ZPKZ Ljubljana 5.850 ur, ZPKZ Dob z 2.886, ZPKZ Maribor z 1.735 in ZPMKZ Celje z 1.621 urami varovanja.

Posebna redna oblika varovanja predstavlja varovanje v Enoti za forenzično psihiatrijo, kjer je stalno zaposlenih osem pravosodnih policistov, medtem ko dodatno število pravosodnih policistov zagotavlja še bližnji ZPKZ Maribor. Vsi pravosodni policisti so skupaj opravili 22.276 ur varovanja, s čimer smo zagotovili varno hospitalizacijo v tej enoti vsem zaprtim osebam, za katere so obstajale zdravstvene indikacije.

3. 12. 5. Konflikti med zaprtimi osebami

Pomemben kazalec splošnih varnostnih razmer v zavodih je število konfliktov med zaprtimi osebami. Ti so posledica nerešenih odnosov pred nastopom kazni in med prestajanjem kazni, velikokrat pa tudi nezado-

GSM telefon v čokoladnem namazu

GSM v kapi otroške igranje

voljstvo zaradi nastanitve in prenaseljenosti v večposteljnih sobah. Najnevarnejši so konflikti, ki so posledica izsiljevanj in različnih pritiskov. Te je težko odkriti in pravočasno zaznati, največkrat se jih odkrije šele ob ugotavljanju posledic ob posameznih poškodbah, ko oškodovane osebe vztrajajo, da so se poškodovale »pri padcu s postelje«. Z usposabljanjem osebja dajemo temu področju večji poudarek v smislu odkrivanja prikritega nasilja. V zavodih preprečujemo konflikte na različne načine, tudi s primerno nastanitvijo, ločevanjem sprtih oseb in omejitvijo gibanja določenim osebam. V odkritih in dokazljivih primerih so v zavodih izrekli tudi disciplinske ukrepe oziroma predlagali premestitve v drug zavod.

To leto se je število evidentiranih konfliktov glede na lansko leto zmanjšalo, in sicer iz 143 na 122 primerov. Od 273 udeleženih oseb jih je bilo 59 lažje poškodovanih, od tega eden težje.

V vseh primerih, ko je bil podan sum storitve kaznivega dejanja, ali pa so to zahtevali tisti, ki so bili v konfliktih oškodovani, smo obvestili policijo. Takih primerov je bilo v tem letu 22. Ocenjujemo, da so konflikti tako posledica medosebnih odnosov kot tudi neustrezne arhitekturne zasnove zaporniških objektov. Zabeležili smo tudi primere nasilja, ki je povezano z izsiljevanjem, največkrat zaradi trgovine z drogo ali dolžniško-upniških razmerij.

Eden od najpomembnejših načinov zmanjšanja števila konfliktov bi bila nastanitev v pretežno enoposteljnih celicah, kot je to pričakovan standard v državah EU.

Število in posledice konfliktov

(73)

Zavod	število	število udeleženih	število poškodovanih		obveščena
	konfliktov	oseb	lažje	težje	policija
Dob	31	63	20		3
Slo. Vas					
Puščava					
Ig	3	6			
Celje	8	16	3		1
Koper	15	30	7		2
N. Gorica	1	2			
Ljubljana	21	45	9	1	8
N. mesto	3	6	2		1
OO Ig					
Maribor	20	61	9		5
M. Sobota	6	12	4		2
Rogoza	2	7	0		
Radeče	11	23	5		
Forenzika	1	2			
SKUPAJ	122	273	59	1	22

3. 12. 6. Nadzor paketov in pisemskih pošilk

Število paketov, ki so jih prejele zaprte osebe, se je letos minimalno zmanjšalo. Zaprte osebe so prejele 23.906 pošilk-paketov z različno vsebino. Tu niso vštete pisemske pošiljke. Z varnostnega vidika je število

prejetih paketov zaskrbnjuje, saj vsak dodatni paket pomeni večjo verjetnost vnosa prepovedanih predmetov in hkrati tudi dodatno obremenitev za pravosodne policiste, ki morajo pakete pregledovati.

Paketi pomenijo enega od načinov vnašanja droge in drugih prepovedanih predmetov v zavode. Droga je bila v tem letu v paketih najdena v 5-ih primerih. Zaprte osebe so pri vnašanju prepovedanih predmetov vedno bolj iznajdljive. Tako so za vnos največkrat uporabile kar originalno zaprta živila, ne da bi bila embalaža vidno poškodovana.

Eden od načinov preprečevanja vnosa prepovedanih snovi je tudi pregled pisemskih pošilk. V tem letu je bilo z odredbo odprtih 4.235 pisemskih pošilk in v dveh primerih je bila najdena prepovedana droga.

3. 12. 7. Obiski in telefonski pogovori

Obiski zaprtih oseb v vseh zavodih potekajo v skladu s predpisi in z individualnimi varnostnimi zahtevami. Že nekaj let izvajamo tudi obiske za stekleno pregrado, kjer neposredni stik zaprte osebe z obiskovalcem ni mogoč. Na ta način uspešno preprečujemo tudi vnos nedovoljenih predmetov in substanc med obiskom. Ker pregrada onemogoča pristen človeški stik med zaprto osebo in obiskovalcem, so se v zavodih za tovrstni način obiska odločali le, ko je bilo to potrebno iz varnostnih razlogov oziroma, ko tako zahteva predpis.

Spodnja tabela prikazuje, da je se pri obsojencih večina obiskov izvaja brez nadzora, pri pripornikih pa z nadzorom.

(74)

	% obiskov za stekleno pregrado	% nadzorovanih obiskov	% prostih obiskov
Obsojenci, mladoletniki	4	22	74
Priporniki	8,5	79	12,5

Pomembna oblika komunikacije obsojencev s svojci so bili tudi telefonski pogovori. Zakon omogoča prosto telefoniranje ali telefoniranje z nadzorom klicane številke. Trenutno imamo v več zavodih že vzpostavljen poseben predplačniški sistem v lasti zunanjega izvajalca, ki je izdelan tako, da omogoča telefoniranje samo dovoljenim telefonskim številkam. Pravosodnim policistom tako ni več potrebno izvajati vizualnega nadzora nad klicano številko.

3. 12. 8. Vnos nedovoljenih drog in opojnih substanc

Vnos nedovoljenih drog v zavode že vse od leta 2001 neprestano narašča, le v letih 2006, 2008, 2010, 2011, 2013 in 2014 smo zabeležili rahel padec. V letu 2015 se je trend zmanjševanja najdb drog nadaljeval, saj smo drogo odkrili v 34 primerih, pri čemer je bilo vseh najdb kar 298 (pribor za uživanje, tablete, alkohol, ostalo) kar pomeni povečanje glede na 263 primerov v letu 2014.

Zaprte osebe so drogo v zavod vnašale na različne načine in iskale nove možnosti skrivanja. Pogost način skrivanja je na telesu ali v oblačilih (všito v robove itd...), metanje preko ograje in vnosa s paketi in predvsem v tovarniško pakiranih živilih. Domnevamo,

V kompotu je namesto soka večkrat primešana alkoholna pijača

da drogo zaprte osebe največkrat skrivajo v telesu, kar povzroča dodatne težave pri odkrivanju, saj poseg v človeško telo ni dovoljen. Praktično gre pri vseh odkritih vnosih droge za manjše količine.

Temeljitejši nadzor ob vstopu v zavod, redni pregledi prostorov in oseb in odkrivanje drog s šolanimi psi, siliijo zaprte osebe v vse večjo iznajdljivost pri iskanju načinov vnašanja droge v zavod, zato smo pozorni tudi na to, da ne bi zaprte osebe poskušale zlorabiti osebje. V kolikor se pojavi sum na zlorabo, v preiskavi teh dogodkov sodelujemo s policijo.

Pomemben podatek o uspešnosti je tudi razmerje med odkritimi drogami pri vstopu v zavod in drogami, ki so bile odkrite kasneje. Žal je to razmerje še vedno neugodno, saj je več drog odkritih v zavodu. Ocenjujemo pa, da se večina droge v zavode pretihotapi v telesnih odprtinah. V primerih tovrstnih sumov so bile odrejene namestitve v sobo s posebno opremo (10 primerov), kar nam omogoča 3. odstavek 236. člena ZIKS-a. V treh primerih se je naš sum tudi potrdil.

Poleg drog v ožjem pomenu so pravosodni policisti odkrili še več tablet, pribor za uživanje droge in tudi alkohol, pri čemer gre največkrat za pridelavo alkohola v zavodu s fermentacijo sadja in sladkorja ter kvasa (namesto kvasa je dovolj skorja svežega kruha). Opažen je porast uporabe sintetičnih drog in anabolikov.

Iskanje drog izvajamo tudi s pomočjo lastnih službenih psov, ki so jih vzgojili in izšolali v ZPKZ Dob. Inštruktor za službene pse v tem zavodu je tudi izšolal psa za odkrivanje mobilnih telefonov, kar je novost v svetovnem merilu.

Število najdb drog in opojnih substanc po vrstah

(75)

Zavod	število najdb heroina	število najdb kanabisa	število najdb kokaina	število najdb extasy	število najdb alkohola	število najdb metadona	število najdb tablet	število najdb pribora	število vseh najdb	število vseh najdb droge
Dob	1	7		1	4		96	3	132	9
Slo. Vas										
Puščava										
Ig		1					4	5	13	1
Celje		1			1		7		15	1
Koper	2	11			3	1	20	3	43	13
N. Gorica							1		1	
Ljubljana	1	6	1		3		15		26	8
N. mesto							10		10	
OO Ig										
Maribor		2					25	4	38	2
M. Sobota										
Rogoza									1	
Radeče					1		1		19	
Forenzika										
SKUPAJ	4	28	1	1	12	1	179	15	298	34

*Opomba: Skupno število najdb (dogodkov) je bilo 272, v veliko primerih so pravosodni policisti odkrili več vrst droge hkrati

Skupno je bilo najdeno 25,27 g heroína, 118,05 g kanabis, 32 l alkohola, 3368 tablet in še nekaj manjše količine ekstazi tablet in metadona. Navedene količine so v bruto navedbi, saj najdeno drogo predamo policiji skupaj z embalažo zaradi kriminalistične preiskave.

Večina droge je bilo odkrite v zavodu. Manjši del (9,5%) pa je bil odkrit pri vstopu v zavod.

3. 12. 9. Preiskave bivalnih prostorov

Med rednim nadziranjem bivalnih prostorov pravosodni policisti izvajajo obhode, varnostne in osebne preglede, pa tudi preiskave prostorov. Namen preiskav je odkriti in odvzeti prepovedane predmete in snovi, ki so jih zaprte osebe pretihotapile v zavod ali jih v zavodu izdelale. Skupaj je bilo v tem letu najdenih 73 mobilnih telefonov in 87 kosov pribora za telefoniranje, kar predstavlja manjše povečanje glede na lansko leto. Eden od razlogov povečanja najdb v zadnjih dveh letih je tudi uvajanje novega sistema za nadzor telefoniranja, saj so zaradi tega porasle potrebe obsojencev po mobilnih telefonih, še posebej veliko smo našli USB modemov, ki omogočajo dostop do interneta.

Odkrili so tudi večje število predmetov, ki so jih zaprte osebe odtujile zavodu ali drugim osebam. V 14 primerih smo odkrili tudi kupljeno, prirejeno ali v zavodu izdelano hladno orožje.

Opravljenе preiskave bivalnih prostorov in najdbe prepovedanih predmetov

(76)

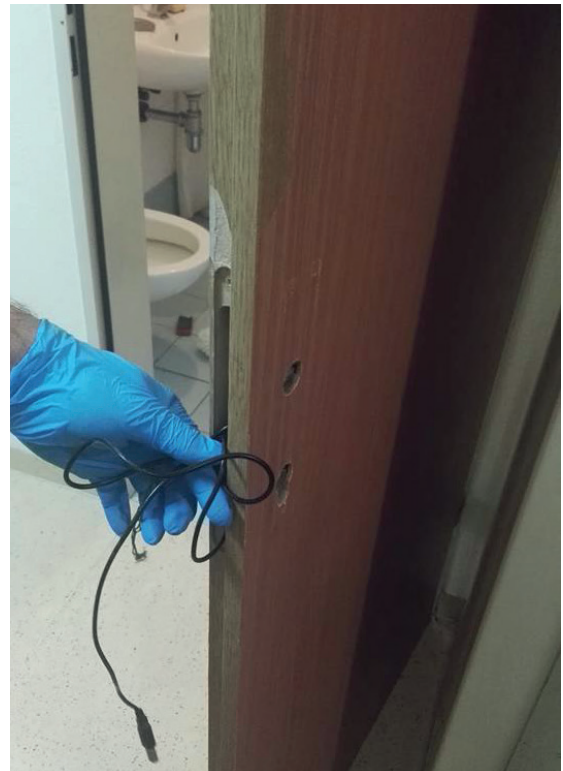
Zavod	število preiskav	število vseh najdb	KJE JE BILO NAJDENO		KAJ JE BILO NAJDENO				
			v zavodu	na vhodu ali v pošti	telefoni	pribor za telefone	nož, bodalo	orožje, strelivo	ostalo
Dob	737	154	102	3	33	44	5		72
Slo. vas									
Puščava									
Ig	28	7	1	5	2	4			1
Celje	24	8	4			1	2		5
Koper	75	34	23	1	10	9	1		14
N. Gorica	16	7	6		1	1			5
Ljubljana	81	14	10	2	2	5			7
N. mesto	22								
OO Ig									
Maribor	71	41	25		15	14	4		8
M. Sobota	17	5	4	4		1	1		3
Rogoza	4								
Radeče	27	20	15	3	10	8			2
Forenzika		1	1				1		
SKUPAJ	1102	291	191	18	73	87	14	0	117

3. 12. 10. Preizkusi alkoholiziranosti

Preizkus alkoholiziranosti je klasična oblika nadzora. V tem letu je bilo opravljenih 958 preizkusov, od tega je bilo 32 pozitivnih. Majhno število pozitivnih preizkusov je posledica dejstva, da so v skupnem številu preizkusov upoštevani tudi preizkusi obsojencev na podlagi terapijskega dogovora.

3. 12. 11. Odstranitev v posebni prostor po 236. členu zakona

Odstranitve v posebni prostor so namenjene izločitvi osebe iz bivalnega prostora za krajši čas, kadar je potrebno zagotoviti red in mir, preprečiti pobeg ali pa ustaviti oziroma vsaj omiliti destruktivno ali celo avtoagresivno vedenje osebe. Bivanje v posebnem prostoru je omejeno na največ dvanajst ur. Če se pred iztekom tega časa ugotovi, da je še vedno podan kateri od zakonskih razlogov za namestitev v posebni prostor se lahko namestitev podaljša za čas dokler za to obstajajo razlogi, vendar za posamezno odločbo ne več kot 12 ur. Namestitev v posebnem prostoru ne sme trajati skupno več kot 72 ur neprekinjeno.

Za skrivanje GSM telefona pride prav vsako skrivališče, tudi pod ključavnico v vratih

V tem letu je bil ukrep odstranitve v posebni prostor uporabljen v 54 primerih (kar je 6 primerov več kot prejšnje leto). Eden od vzrokov za rahlo povečanje skupnega števila namestitev je, da je bilo potrebno eno obsojenko zaradi slabega psihofizičnega stanja v posebni prostor namestiti večkrat za krajši čas, drugi razlog pa je pojav nove sintetične droge, ki zelo slabo vpliva na psihofizično stanje zaprtih oseb in je bilo potrebno te osebe zaradi lastne ogroženosti in ogrožanja drugih namestiti v posebni prostor. Največkrat je šlo za odstranitev v posebni prostor za krajši čas. Povprečen čas izločitve je bil 7 ur in 3 minute, kar pomeni za 2 uri in 1 minuto daljše namestitve kot lani.

V večini primerov je bil najpogostejši razlog odstranitve, da je oseba ogrožala sebe, sledi oviranje drugih oseb pri počitku ali delu in nato sledi še, da je oseba ogrožala druge. Velikokrat se je zgodilo, da je bilo za odstranitev hkrati podanih več razlogov hkrati, saj je na primer oseba, ki je bila destruktivna v vedenju hkrati motila ostale osebe pri počitku.

Med bivanjem v posebnem prostoru so bile osebe v večini primerov nadzorovane z video napravami, kar omogoča hiter odziv in zagotovitev varnosti izločeni osebi.

3. 12. 12. Nudnje prve pomoči s strani pravosodnih policistov

Ena od nalog pravosodnih policistov je tudi nudenje zdravstvene prve pomoči v primeru poškodb ali bolezni zaprtih oseb, za kar se tudi posebej izurijo v začetnem usposabljanju, kasneje pa obnavljajo znanja v nadaljevalnem usposabljanju. Posebnost dajanja prve pomoči pravosodnih policistov je, da morajo poleg zdravstvenih aspektov upoštevati tudi varnostne, ki včasih tudi omejijo ali otežijo možnosti dajanja prve pomoči. To je predvsem v primerih agresivnega in nasilnega vedenja, ko morajo zaradi izogibanja nevarnosti okužbe z nalezljivimi boleznimi ravnati še posebej previdno.

V tem letu so pravosodni policisti nudili prvo pomoč v 78 primerih, od tega 20 krat pri sanaciji samopoškodb, 50 krat pri sanaciji poškodb in 8 krat pri poskusih samomorov. Pri poškodbah in samopoškodbah gre predvsem za nudenje prve pomoči v smislu zaustavitve krvavitve in dajanja obkladkov.

3. 12. 13. Usposabljanje pravosodnih policistov

Na področju izobraževanja zaposlenih smo v letu 2015 uresničili večino zastavljenih ciljev. Izvedli smo osnovno oz. začetno usposabljanja za 14 novo sprejetih pravosodnih policistov, poleg tega pa še vrsto seminarjev in specialističnih usposabljanj. Generalni urad je organiziral 3 seminarje s področja vodenja individualnih razgovorov in prepoznavanja osebnostnih motenj, 2 seminarja s področja obvladovanja stresa, za vodstvene delavce pravosodne policije smo organizirali 2 seminarja na temo mentoriranja in uspešnega komuniciranja ter seminar na temo upravljanja sprememb. Za inštruktorje praktičnega postopka smo organizirali usposabljanje po programu »Praktično izvajanje zahtevnejših postopkov«, za pravosodne policiste, ki opravljajo delo na rentgenu smo izvedli 10 dnevno usposabljanje, izvedli pa smo tudi začetni in dva nadaljevalna seminarja s področja komunikacije. S tem smo izboljšali in povečali znanje in usposobljenost zaposlenih za delo z zaprtimi osebami. Pravosodni policisti so se udeležili tudi dveh posvetov in sicer prvega na temo »Kultura dela – kultura odnosov« in drugega na temo »Vrednost in izzivi sodelovanja« prav tako pa so se pravosodni policisti udeležili tudi usposabljanj na temo ugotavljanja samomorilne ogroženosti ter izobraževanja za delo s storilci nasilja, zlasti nasilja v družini.

Skupaj se je zgoraj omenjenih usposabljanj udeležilo 330 pravosodnih policistov.

Generalni urad je organiziral tudi preverjanje znanja in usposobljenosti pravosodnih policistov, ki ga morajo opraviti vsi po petih letih dela v organu. Preverjanje znanja je pokazalo, da večina pravosodnih policistov dobro pozna zakonske in druge podlage za izvrševanje pooblastil, kot zelo dobro pa je komisija ocenila usposobljenost v praktični izvedbi pooblastil, zaradi česar bomo nadaljevali z izvedbami usposabljanja s področja praktičnega postopka in usposabljanji zavodskih inštruktorjev. Petletnega preizkusa znanja se je udeležilo 27 pravosodnih policistov, dva izmed njih preizkusa v prvem poizkusu nista opravila.

3. 12. 14. Arhitekturne in tehnične možnosti za varovanje zavodov in osebja

Pomemben vidik varovanja predstavljajo arhitekturne in tehnične omejitve zavodov. Zavodi se večinoma nahajajo v starih in nefunkcionalnih zgradbah. Te so bile prvotno zgrajene za druge namene, zato sodobnih zahtev varovanja ne izpolnjujejo. V zavodih se morajo zato posluževati dodatnih varovalnih ukrepov, ki za pravosodne policiste predstavljajo dodatno obremenitev.

Pomanjkljivost starih zgradb je predvsem v tem, da ne omogočajo nastanitev v manjših in enoposteljnih sobah, zato tudi ni možen nadzor z manjšim številom pravosodnih policistov. Dodatna slabost so zidovi, ponekod pa tudi slabe rešetke. Ker so zidovi iz materialov slabše kakovosti, omogočajo kopanje lukenj. Poseben problem so nizke varovalne ograje, katerih višina močno odstopa od evropske prakse in standardov (6 do 7 m visoka betonska ograja z dodano 5 do 6 m visoko notranjo žično ograjo), kar potem dodatno varujemo z manj ugledno bodečo žico.

V letu 2015 je bilo v zavodih na področju tehničnega varovanja izvedenih več izboljšav. Najpomembnejši so nadgraditev sistema videonadzora v ZPKZ Maribor, ZPKZ Koper, ZPKZ Ljubljana in ZPMZKZ Celje, ter nakup detektorskih vrat za ZPKZ Ljubljana, ZPKZ Dob in ZPMZKZ Celje, kjer smo zamenjali tudi vhodna vrata v zavod.

V zavodu Dob je bila narejena dodatna površina za sprehajanje obsojencev, s čimer smo obsojencem omogočili dodatne in bolj kvalitetne termine sprehajanja poleg tega pa smo v zavodu Dob z gradnjo prizidka povečali prostore namenjene obiskom obsojencev.

Noži, bodala in pile so pogosto v posesti zaprtih oseb

V ZPKZ Ljubljana smo poskrbeli, da so v zavodu na vsa preostala okna bivalnih prostorov v III. nadstropju nameščene zaščitne mreže, na novo pa je bil postavljen tudi sistem razsvetljave in sicer tako pred vhodom v zavod kot tudi na notranjih dvoriščih, sprehajališčih in na kritičnih varnostnih točkah. Vse skupaj je bilo nameščenih 26 LED reflektorjev.

V letu 2015 smo na podlagi Pravilnika o spremembah in dopolnitvah pravilnika o nošenju, hrambi in vzdrževanju orožja, o vrstah in nošenju uniforme pravosodnih policistov in njihovih položajnih oznakah ter o uporabi, označitvi in opremi vozil uvedli nov način podeljevanja posameznih delov uniforme na podlagi normativov prve dodelitve za nove pravosodne policiste in sistema individualnih potreb za vse ostale pravosodne policiste. Vsem novim pravosodnim policistom smo zagotovili celotno uniformo, sprotno smo zamenjavali izrabljene in poškodovane dele uniform vsem pravosodnim policistom ter izplačevali denarno nadomestilo za nakup ženske obutve in ženskih nogavic.

Prehod na popolno nošenje novih uniform bo postopen, tako da starih uniform ne bomo zavrgli, ampak jih bomo uporabljali do iztrošenosti oziroma preteka roka uporabe. Prenovljene uniforme sledijo zahtevam izvajalcev oziroma uporabnikov uniform in bodo še vnaprej zagotavljale urejen videz pravosodnih policistov, hkrati pa omogočale izvajanje varnostnih postopkov tudi v težjih okoliščinah.

3. 13. DELO ZAPRTIH OSEB

3. 13. 1. Razporeditev zaprtih oseb na delo

Zaprtim osebam smo zagotavljali pravico do dela predvsem v javnem gospodarskem zavodu (JGZ), pri hišnih delih, v podjetju ki deluje v območju zavoda Dob, nekaterim pa tudi zunaj zavoda. Zaprte osebe so bile razporejene na delo v skladu s sistemizacijo delovnih mest. Vsem zaprtim osebam, ki so želeli delati, žal dela ni bilo mogoče zagotoviti.

Razporeditev zaprtih oseb na delo po kategorijah in spolu na dan 1. 1.

77

Razporeditev na delo	OBSOJ.		VIKEND ZAPOR		PRIPORNIKI		MLADOLET.		SKUPAJ		SKUPAJ VSI
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	
V JGZ	136	13	0	0	13	0	7	0	156	13	169
Podjetje v zavodu	112	0	0	0	0	0	0	0	112	0	112
pri hišnih delih	173	9	0	0	6	0	3	0	182	9	191
zunaj zavoda	5	1	0	0	0	0	0	0	5	1	6
redno izobraževanje	45	0	0	0	0	0	7	0	52	0	52
12. člen - izobraževanje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12. člen - delo	0	0	38	3	0	0	0	0	38	3	41
v terapevtskih delavnicah	57	0	0	0	0	0	0	0	57	0	57
SKUPAJ	528	23	38	3	19	0	17	0	602	26	628
dela ni bilo moč zagotoviti	480	28	0	0	216	14	1	0	697	42	739
delo odklonili	27	0	0	0	0	0	0	0	27	0	27
za delo nezmožni	43	5	0	0	2	0	0	0	45	5	50
upokojenci	34	9	0	0	2	0	0	0	36	9	45
SKUPAJ	584	42	0	0	220	14	1	0	805	56	861

Razporeditve na novo sprejetih zaprtih oseb na delo po kategorijah in spolu

78

Razporeditev na delo	OBS.		VIKEND ZAPOR		PRIP.		PRIDRŽANI		MLADOLET.		SKUPAJ		SKUPAJ VSI
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	
V JGZ	261	27	0	0	15	0	0	0	8	0	284	27	311
podjetje v okviru zavoda	45	0	0	0	0	0	0	0	0	0	45	0	45
pri hišnih delih	271	10	0	0	18	1	0	0	1	0	290	11	301
zunaj zavoda	7	4	0	0	0	0	0	0	0	0	7	4	11
redno izobraževanje	24	0	0	0	0	0	0	0	6	1	30	1	31
12. člen - izobraževanje	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
12. člen - delo	0	0	69	2	0	0	0	0	0	0	69	2	71
v terapevtskih delavnicah	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	13	0	13
SKUPAJ	621	41	70	2	33	1	0	0	15	1	739	45	784
dela ni bilo moč zagotoviti	770	42	0	0	648	69	88	5	1	0	1507	116	1623
delo odklonili	40	0	0	0	14	0	0	0	0	0	54	0	54
za delo nezmožni	71	10	0	0	5	0	0	0	0	0	76	10	86
upokojenci	37	10	0	0	0	0	0	0	0	0	37	10	47
SKUPAJ	918	62	0	0	667	69	88	5	1	0	1674	136	1810

Opomba: V število novo sprejetih so vključeni tudi tisti, ki so že bili na prestajanju kazni in jim je bila izrečena nova enotna (združena) kazen, zaradi česar se več oseb v statističnem prikazu ponovi dvakrat ali tudi večkrat. .

Med zaprtimi osebami, ki v tem letu niso delale, je bilo največ pripornikov in uklonilno zaprtih. Še posebej je zaskrbljujoč podatek za pripornike, med katerimi je bilo zaposlenih samo 52 in v povprečju dlje časa prebijejo zgolj v bivalnem prostoru. Eden od pomembnejših razlogov za tako stanje je, da v zavodih s pripori, razen v Kopru, ni ustrezno ločenih prostorov za delo pripornikov.

3. 13. 2. Delo mladoletnikov v prevzgojnem domu

V tem letu je bilo vključenih v izobraževanje v kombinaciji z delovnim usposabljanjem 30 mladoletnikov, ki so pridobivali delovne navade v: JGZ – 13 in pri hišnih delih - 3. V redne oblike izobraževanja je bilo vključenih 14 mladoletnikov.

Mladoletniki so pod vodstvom in nadzorom inženirjev inštruktorjev ter delovnih inštruktorjev izvajali vzdrževalna in obnovitvena dela v učnih delavnicah in v bivalnih prostorih, sodelovali pri urejanju okolice zavoda ter pri vzdrževalnih in servisnih delih na strojih in napravah.

Mladoletniki, ki so se poklicno izobraževali, so prejeli nagrade. Te so se gibale v naslednjih razponih:

	Najnižja nagrada	Najvišja nagrada
1. letnik	79,95	115,10
2. letnik	114,11	160,32
3. letnik	190,94	213,76

(79)

3. 13. 3. Plačilo za delo zaprtih oseb

Mesečno plačilo obsojencev za delo v rednem delovnem času po zavodih

(80)

Zavod	JGZ		hišna dela		delo zunaj zavoda	
	najnižje	najvišje	najnižje	najvišje	najnižje	najvišje
Dob	97,18	115,8	79,18	153,2	116	233,74
Maribor	59,2	93,84	56	96,8	58,1	58,1
Ljubljana	57,42	67,86	64,38	88,74	0	0
Celje	52,8	108,92	52,8	108,92	0	0
Koper	56,24	80,96	60,8	79,2	80,64	84,48
Ig	57,73	66,68	57,73	93,77	0	0
N. Gorica	73,6	80,96	0	0	95,76	95,76
N. mesto	0	0	57,42	78,3	0	0
M. Sobota	0	0	75,2	101,2	76,8	88,32
Rogoza	64	75,44	57,6	92,4	92,96	98,56

Višina plačila za delo zaprtih oseb je določena po Pravilniku o količnikih za določitev osnovnih plačil, o kriterijih in merilih za ocenjevanje uspešnosti in rezultatov dela obsojencev ter o nagradah mladoletnikov. Plačilo je sestavljeno iz osnove, ocene delovne uspešnosti in dodatkov ter je v veliki meri odvisno tudi od rezultatov dela.

Delo obsojencev v podaljšanem delovnem času

81

Zavod	število obsojencev	število nadur
Dob	218	16.023
Ig	5	125
Celje	20	781
Koper	8	723
N. Gorica	8	267
Ljubljana	32	1.494
N. mesto	0	0
OO Ig	0	0
Maribor	84	1.653
M. Sobota	2	119
Rogoza	11	280
SKUPAJ	388	21.465

Obseg dela v podaljšanem delovnem času je ostal skoraj v enakem obsegu kot prejšnje leto (21.670) in predstavlja ohranjanje nivoja glede na prejšnja leta, ko je bilo občutno manj tega dela (12.519 v letu 2014)

3. 13. 4. Javni gospodarski zavodi

Vlada Republike Slovenije je konec leta 2014 sprejela Odlok o ustanovitvi Javnega gospodarskega zavoda Rinka (Uradni list RS, št. 96/14), ki je začel veljati s 1. 1. 2015. Z njim so bili ukinjeni vsi štirje delujoči javni gospodarski zavodi, in sicer Javni gospodarski zavod Kozjak Maribor, Javni gospodarski zavod Rinka Celje, Javni gospodarski zavod Golovec Ljubljana in Javni gospodarski zavod Emboplast Koper. Ustanovljen je bil enotni Javni gospodarski zavod Rinka (JGZ Rinka), kot prehodna oblika organizacije zaposlovanja zaprtih oseb v Republiki Sloveniji (za premostitev sedanjega položaja ter ohranitev obstoječih proizvodnih programov in poslovnih povezav s kupci). Z ustanovitvijo enega javnega gospodarskega zavoda se je zmanjšalo število samostojnih pravnih oseb s štirih na eno (kar posledično pomeni enega direktorja in en upravni odbor namesto dosedanjih štirih), optimiziralo poslovanje z združitvijo funkcij in poenostavilo sprejemanje poslovnih odločitev. S spremenjenim načinom financiranja se je zagotovilo tudi stabilno okolje za zaposlovanje zaprtih oseb, kar je bil namen ustanovitve javnega gospodarskega zavoda. V letu 2015 je JGZ Rinka posloval brez izgub oziroma z minimalnim presežkom prihodkov nad odhodki.

3. 13. 5. Hišna dela

Za izvajanje hišnih del je bilo v tem letu 492 razporeditev zaprtih oseb. Zavodi so na delo razporejali večinoma obsojence, v manjšem številu pa tudi pripornike in mladoletnike. Med hišna dela, ki so določena v sistematizaciji delovnih mest obsojencev, sodijo dela v kuhinji, pekarni, razdeljevalnici hrane, pomivalnici, zavodski pralnici in likalnici. Nekateri zavodi so v okviru hišnih del zaprte osebe razporejali tudi na delo hišnika, na čiščenje upravnih in ambulantnih prostorov, na vzdrževalna dela v zavodu, na čiščenje okolice zavoda, na vrtna in druga podobna dela.

Še vedno se zavodi srečujejo s problemom strokovne usposobljenosti zaprtih oseb za hišna dela. To še zlasti velja za dela, povezana s pripravo hrane, za katera je potrebna ustrezna strokovna izobrazba in sanitarno-higienska ustreznost. Po drugi strani so hišna dela povezana tudi z redom in disciplino ter varnostjo v zavodu.

V manjšem rastlinjaku na lgu pridelajo veliko zelenjave za prehrano zaprtih oseb

Beljenje notranjih prostorov je pogosto opravilo

3. 13. 6. Varstvo pri delu in požarna varnost

Ustrezno varstvo in zdravje pri delu so zavodi zagotavljali s spremljanjem in nadzorom izvajanja predpisov, ki pogojujejo varno delo, z uporabo predpisanih sredstev in opreme za osebno varnost ter z usposabljanjem zaprtih oseb in delavcev zavoda za varno in zdravo delo. Pred razporeditvijo na delo so zaprte osebe opravile zdravniški pregled in preizkus znanja s področja varstva pri delu.

Posebno pozornost so zavodi namenjali tudi tehničnemu varstvu pri delu, varnemu delovnemu okolju in sredstvom za delo. Tehnično varstvo so izvajali z vizualnimi pregledi in preizkusi delovne opreme, odpravljali pomanjkljivosti, izločali iz uporabe dotrajano opremo ter redno nadzirali uporabo predpisanih sredstev in opreme za osebno varnost. Ocenjujemo, da je bilo v tem letu izvajanje varstva in zdravja pri delu na ustrezni

ravni, kljub občasnemu neupoštevanju predpisov o uporabi zaščitnih sredstev.

V manjšem rastlinjaku na lgu pridelajo veliko zelenjave za prehrano zaprtih oseb

Požarna varnost je v zavodih dobra. V tem letu smo zabeležili 4 požare, od katerih sta bila dva odkrita v PD Radeče kot neuspela poskusa požiga (oganj se ni razširil na vnetljivo opremo), pri enem v ZPKZ Dob je prišlo zaradi tehnične napake v namiznem kuhalniku. Najbolj resen je bil v Murski Soboti, kjer je zaradi odvržene-ga ogorka zagorelo v nočnem času med spanjem in so pravosodni policisti pravočasno in učinkovito preprečili hujše posledice. Materialna škoda v vseh požarih ni bila velika.

3. 13. 7. Nesreče pri delu

V tem letu se je število nesreč in poškodb pri delu, kjer so bile udeležene zaprte osebe, rahlo zmanjšalo (iz 56 na 63). Zavodi namreč kontinuirano posvečajo veliko pozornosti preventivnim ukrepom, to je izobraževanju za varno delo in nadzoru pri izvajanju dela. Vse nesreče pri delu so imele za posledico lažje poškodbe, samo pri eni nesreči v ZPKZ Dob je prišlo do težje poškodbe zaradi napake pri delu s strojem in je obsojencu odtrgalo dva prsta. Sicer o pa je bilo največ ureznin, udarnin, manjših opeklin in nekaj poškodb očesa.

Število poškodb pri delu zaprtih oseb po posameznih zavodih

(82)

Zavod	število poškodb pri delu
Dob	28
Slovenska vas	3
Puščava	0
Ig	0
Celje	4
Koper	2
N. Gorica	0
Ljubljana	3
N. mesto	0
OO Ig	0
Maribor	9
M. Sobota	4
OO Rogoza	2
PD Radeče	8
SKUPAJ	63

3. 14. PRAVICA DO VEROIZPOVEDI

Področje koordinacije duhovne oskrbe je v sistemu izvrševanja kazenskih sankcij umeščeno z namenom zagotavljanja ene osnovnih človekovih pravic¹. S tem namenom je bil koordinator za duhovno oskrbo v letu 2015 redno navzoč na posameznih lokacijah zavodov in opravljal razgovore z zaprtimi osebami glede na izkazan interes za duhovno oskrbo. Glede na zaznane in prejete potrebe je bila vzpostavljena povezanost z verskimi skupnostmi.

Katoliško cerkev je bila zastopana s strani zaporniškega vikarja. Usklajeno je teklo sodelovanje na različnih ravneh, preko programov, ki jih ponuja Zaporniški vikariat Katoliške Cerkve:

- mesečno so bila izvajana bogoslužja na vseh dogovorjenih lokacijah. V okviru praznikov: velike noči in božiča, so se še posebej izvajale zakramentalne priprave in praznične svete maše v vseh zavodih, kjer je bil izkazan interes,
- glede na potrebe posameznih zavodov po oskrbi z oblačili in obutvijo za zaprte osebe je bila povezanost

1 18. člen, Splošna deklaracija o človekovih pravicah, Generalna skupščina Združenih narodov, 10. decembra 1948 z resolucijo št. 217 A (III): »Vsakdo ima pravico do svobode misli, vesti in veroizpovedi; ta pravica vključuje svobodo spreminjati prepričanje ali vero, kakor tudi njuno svobodno, javno ali zasebno izražanje, bodisi posamezno ali v skupnosti z drugimi, s poučevanjem, z izpolnjevanjem verskih dolžnosti, z bogoslužjem in opravljanjem obredov.«

s slovensko Karitas, ter drugimi škofijskimi oz. župnijskimi Karitas in na ta način tudi oskrba posameznih lokacij,

- v okviru programa KPDVZ (Krščanska prostovoljna dejavnost v zaporu) so prostovoljci v obliki spremljanja posameznih zaprtih oseb obiskovali zavode Dob, Ljubljana, Ig in Celje,
- znotraj katoliške Cerkve – je bil v Sloveniji izpeljan mednarodni Teden zaporov, ki je potekal od 15.–21. novembra 2015, pod naslovom »Nova in živa pot«. Župnijska katoliška občestva, skupnosti in Zavode za prestajanje kazni zapora je k povezanosti, dejavnostim in molitvi vabil poseben plakat, ki so ga prejeli v več izvodih. Teden zaporov je bil tudi medijsko podprt.
- V ZPMZKZ Celje je lokalni duhovnik glede na dogovor in izkazan interes opravljal sveto mašo v zavodu.
- Slovenski katoliški skavtinje in skavti so v nekatere zavode v predbožičnem času dostavili »Betlehemsko luč miru«.

Koordinacija je tekla z Islamsko skupnostjo in Srbsko pravoslavno Cerkvijo. Stiki so omejeni na lokalne nivoje, ker se je interes posameznih zaprtih oseb pokazal samo v določenih zavodih.

Z islamsko skupnostjo so bile na lokalni ravni priprave v mesecu Ramazanu in praznovanju Bajrama, kjer so vsi zavodi dobili časovni raspored molitev in jih posredovali interesentom. Posameznikom so v tem času, na njihovo željo omogočili tudi prehrano v skladu z njihovimi verskimi zahtevami. Redna oblika duhovne oskrbe je s strani Islamske skupnosti v Republiki Sloveniji potekala v ZPKZ Dob in sicer enkrat na mesec. Obiskov je bilo s strani Islamske skupnosti realiziranih tudi v ZPKZ Koper.

V okviru Srbske pravoslavne Cerkve je bila pokrita duhovna oskrba ob velikih praznikih (božič in velika noč), opravljenih pa je bilo tudi nekaj razgovorov s strani parohov srbske pravoslavne cerkve na željo zaprtih oseb. V ZPKZ Ljubljana in ZPKZ Maribor je vzpostavljena redna mesečna navzočnost paroha.

Verska skupnost Jehovovih prič je v nekatere zavode redno dostavljale svoja časopisa – vendar zanimanja s strani zaprtih oseb ni bilo, razen v ZPKZ Dob, ZPKZ Ljubljana in ZPMZKZ Celje, kjer so beležili njihove obiske in s tem zagotavljanje duhovne oskrbe.

V ZPKZ Dob in ZPKZ Ig je verska skupnost za zavest Krišne pripravila sklop predavanj pod naslovom »Modrost vzhoda«. Enkraten s strani te verske skupnosti beležijo tudi v ZPMZKZ Celje

Obisk predstavnika verske skupnosti Čezvesoljska Zombi Cerkev blaženega zvonjenja je bil realiziran v ZPKZ Dob – oddelek Slovenska vas.

Zaprtim osebam so bili na voljo izvodi Svetega pisma (tudi v tujih jezikih), Korana in druge verske literature.

Vsem osebam v zaporu se je ob njihovi izraženi prošnji in v okviru možnosti posameznega zavoda, pripravljala hrana v skladu z njihovimi verskimi zahtevami.

Koordinator za duhovno oskrbo ni zaznaval kršitev glede pravice do duhovne oskrbe.

4. DELOVANJE UPRAVE NA NACIONALNEM IN MEDNARODNEM PODROČJU

4. 1. ODNOSI Z JAVNOSTMI

Na področju odnosov z javnostmi so v letu 2015 v sodelovanju z zavodi za prestajanje kazni zapora in pre-vzgojnim domom potekale številne aktivnosti, s pomočjo katerih je bilo javnosti predstavljeno dogajanje in delo v slovenskem zaporskem sistemu.

Generalni urad je v tem letu medijem skladno z Zakonom o medijih posredoval številne informacije - preko odgovorov na novinarska vprašanja, sporočil za javnost, tiskovnih konferenc, izjav za tiskane in elektronske medije ter televizijo in radio. Medije so zanimala predvsem pojasnila in informacije v zvezi s statističnimi tren-di po posameznih strokovnih področjih, izrednimi dogodki, povečanim številom obsojencev iz odmevnejših sodnih postopkov in ostala aktualna problematika. Ugotavljamo, da se interes javnosti za področje izvrševa-nja kazenskih sankcij povečuje.

Odzivali smo se tudi na druge prošnje nacionalnih in lokalnih medijev. Medijem so bila v letu 2015 izdana dovoljenja za obiske v zavodih za prestajanje kazni zapora, pogovore, fotografiranje in snemanje. Prošnje medijev so se nanašale tudi na intervjuje z zaposlenimi v zavodih in na Generalnem uradu, na snemanje in fotografiranje prostorov v zavodih ter na spremljanje dogodkov, ki so jih organizirali posamezni zavodi.

Spremljali smo poročanje o delovanju Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij v medijih in uveljavljali pravico do odgovora oziroma popravka.

O vseh pomembnejših dogodkih smo redno obveščali javnost preko spletne strani Ministrstva za pravosodje. V letu 2015 velja med drugim izpostaviti naslednje dogodke:

- Generalni direktor Uprave Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij Jože Podržaj in generalni direktor policije Marjan Fank sta 23. marca 2015 podpisala sporazum o sodelovanju.
- Ob dnevu Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij, 9. aprila 2015, je minister za pravosodje skupaj z v. d. generalnega direktorja slovesno podelil priznanja najzaslužnejšim delavcem na področju izvrševa-nja kazenskih sankcij.
- Minister za pravosodje Goran Klemenčič je v soboto, 13. junija 2015, skupaj z državnim sekretarjem Darkom Staretom in dr. Cirilom Keršmancem obiskal Zavod za prestajanje kazni zapora Dob. Goste sta sprejela generalni direktor Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij Jože Podržaj in vodja zavoda mag. Bojan Majcen.
- Upravo RS za izvrševanje kazenskih sankcij je v dneh od 17. in 18. septembra 2015 obiskal Ivica Šimac, pomočnik ministra za pravosodje Republike Hrvaške in generalni direktor zaporske uprave, skupaj s sodelavci iz generalnega urada iz Zagreba.
- Uprava RS za izvrševanje kazenskih sankcij je v petek, 6. novembra 2015, predstavila mednarodni izo-braževalni projekt *Competent to do*, ki se je izvajal v Zavodu za prestajanje kazni zapora Ig.

Na spletni strani redno objavljamo tudi dogodke v organizaciji zavodov za prestajanje kazni zapora in pre-vzgojnega doma.

V zavodih smo v tem letu omogočili izvedbo številnih anket, raziskav in študijskih obiskov ter odgovarjali štu-dentom na vprašanja za potrebe zaključnih del.

4. 2. DELOVANJE NA MEDNARODNEM PODROČJU

V letu 2015 se je uprava aktivno vključevala v mednarodne integracije s področja izvrševanja kazenskih sankcij. Sodelovali smo v mednarodnih projektih, raziskavah in študijah, z mednarodnimi organizacijami in z zaporskimi upravami iz tujine. Izdelali smo SPACE (Council of Europe Annual Penal Statistics) statistiko za leto 2014 in se s podatki vključevali v druge mednarodne statistike, ki vključujejo podatke o zaprtih osebah. Z Ministrstvom za pravosodje in drugimi institucijami smo sodelovali pri pripravi strokovnih gradiv za potrebe mednarodnega sodelovanja z našega področja delovanja. Za potrebe razvoja zaporskega sistema, smo izdelali nekaj mednarodno primerjalnih analiz politike in prakse izvrševanja kazenskih sankcij v drugih državah v Evropi.

4. 2. 1. Svet Evrope

V okviru Sveta Evrope je ena od pomembnih nalog primerjava sprejetih standardov z obstoječo prakso in zakonodajo ter predlaganje sprememb. Sodelovanje na mednarodnih konferencah nam omogoča neposredno primerjavo in načrtovanje sprememb in izboljšav.

Generalni direktor in predstavnica Generalnega urada sta se udeležila konference generalnih direktorjev zaporskih uprav v Bukarešti. Tema konference je bila radikalizacija in drugi strateški izzivi.

Predstavnica Generalnega urada se je udeležila plenarnega sestanka PC-CP Sveta za penološko sodelovanje v Strasbourgu.

Predstavnica Generalnega urada se je v Sarajevu udeležila multilateralnega srečanja na temo socialna reintegracija storilcev kaznivih dejanj in sodelovanje med zaporskimi in probacijskimi službami.

Konference o slabem ravnanju s strani osebja v zaporih se je udeležila predstavnica Generalnega urada.

4.2.2. Druge mednarodne organizacije

EU - Generalni direktor se je s sodelavci v Bruslju udeležil ekspertnega sestanka na temo radikalizacije v zaporih.

Okrogla miza generalnih direktorjev zaporskih uprav centralne Evrope

Obisk delegacije hrvaške zaporske uprave v ZPKZ Ig

Delegacija ZPKZ Ljubljana si je ogledala zapor v Celovcu

EUROPRIIS - mednarodna asociacija za zapore: Kot članica smo sodelovali v dveh ekspertnih skupinah. Predstavniki iz ZPKZ Koper je sodeloval na sestanku ekspertne skupine za logistiko in gradnje. Udeležili smo se tudi delavnice na temo 'e learning' projekta za osebje, ki je potekala v Dublinu. Delavnice se je udeležila predstavnica iz ZPKZ Ig. Srečanja ekspertne skupine Okvirnega sklepa 909 se je v Haagu udeležila predstavnica MP.

Generalni direktor in predstavnica Generalnega urada sta se v Bukarešti udeležila letne skupščine in letne konference EuroPris. Z izmenjavo informacij smo vključeni v projekt Knowledge Management System - KMS, v okviru katerega nastaja baza mednarodnih primerjav na posameznih področjih dela.

MECR – mednarodna asociacija generalnih direktorjev zaporskih uprav srednje Evrope: Generalni direktor in predstavnica Generalnega urada sta se na Slovaškem udeležila 12. letnega sestanka. Gostitelj je bil slovaški pravosodni minister. Med zaporskimi upravami, ki so vključene v MECR, med letom potekajo pisne izmenjave informacij o zakonodaji in praksi izvrševanja kazni zaporu.

CEP – mednarodna organizacija za razvoj alternativnih sankcij – Generalni direktor in predstavnica Generalnega urada sta se v Haagu udeležila konference generalnih direktorjev probacijskih uprav. V načrtu je obisk generalnega sekretarja CEP prihodnje leto v Sloveniji. Nekatere države v Evropi v okviru ene organizacije združujejo oba področja, zapore in službe probacije, ki izvršujejo alternativne sankcije.

OZN – za predstavnico MZZ, ki se je v Dohi udeležila 13. Kongresa o preprečevanju kriminala, smo pripravili gradivo na temo 'ženske v zaporu'.

4. 2. 3. Projekti

V okviru mednarodnih projektov, financiranih s strani EU, smo sodelovali s raziskovalnimi poročili, odgovori in informacijami (Steps 2, Resettlement). Predstavnika zavoda Dob in Radeče sta se v Romuniji udeležila zaključne konference projekta Idecom.

4. 2. 4. Obiski in konference

Obiski in konference v tujini

Direktorica zavoda Ig se je v Edinburgu udeležila mednarodnega simpozija na temo obravnave zaprtih žensk na Škotskem. Udeležila se je tudi srečanja raziskovalcev v Greifswaldu na temo vključevanja zaprtih oseb v socialno okolje.

V skupni organizaciji Europris, CEP in ICPA sta se predstavnika GU v Barceloni udeležila konference o tehnologiji v zaporih.

Delegacija zavoda Maribor je obiskala zapor Zala na Madžarskem. Predstavnika zavoda Ljubljana se je udeležil slovesnosti v zaporu v Avstriji.

Obiski iz tujine

V sodelovanju s Centrom za izobraževanje v pravosodju MP so zavod Ljubljana in Maribor obiskali sodniki in tožilci nekaterih evropskih držav. V okviru centra je tudi večja skupina pravosodnih funkcionarjev iz tujine obiskala zavod Koper.

Zavod Ig so obiskali študentje socialnega dela iz Avstrije. Obiskali so jih tudi študentje in profesorice univerze iz Škotske.

V okviru povratnega obiska je hrvaški generalni direktor s sodelavci obiskal GU. Skupaj z nami je obiskal tudi oddelek za forenzično psihiatrijo v Mariboru.

Udeležba na športnih srečanjih

V mesecu oktobru je na Hrvaškem v Lepoglavi potekalo četrto mednarodno tekmovanje v prikaznih tehnikah uporabe fizične sile, ki se ga je udeležilo 31 ekip iz Italije, Romunije, Makedonije, Nizozemske, ter več ekip Hrvaške. Sodelovale so tudi ekipe Specialnih enot hrvaške Policije in specialna enota Vojaške Policije.

Zmagovalca mednarodnega tekmovanja v uporabi fizične sile proti nasilnim napadalcem

Upravo RS za izvrševanje kazenskih sankcij je zastopala ekipa v sestavi Bogdan Žibret (PD Radeče), Robert Grubenšek (Zavod Dob) in Dušan Povšič (Oddelek Novo mesto).

Borbe so potekale par proti paru, na sistem izpadanja. Do najvišjih stopničk je bilo potrebno zmagati petkrat. Slovenska ekipa v paru Žibret – Grubenšek je premagala vse nasprotnike. Med drugim v prvem krogu na veliko presenečenje gostiteljev tudi lanske zmagovalce specialno enoto hrvaške policije.

5. KADROVSKE, FINANČNO-MATERIALNE IN PROSTORSKE RAZMERE

5.1. KADROVSKE RAZMERE

5.1.1. Osnovni podatki o obsegu in strukturi javnih uslužbencev in zasedenih delovnih mestih glede na veljavno sistemizacijo

Pregled številčnega stanja javnih uslužbencev v upravi na dan 31. 12. 2015

(83)

	tarifna skupina					spol		
	VII.	VI.	V.	IV., III., II.	skupaj	m	ž	skupaj
Položajna delovna mesta								
generalni direktor	1					1		1
namestnik generalnega direktorja								
direktor zavoda	7					5	2	7
vodja sektorja	5					2	3	5
vodja oddelka	32					15	17	32
vodja referata	11					10	1	11
skupaj	56					33	23	56
Specializirani kadri								
pedagogi	54					14	40	54
psihologi	6					2	4	6
socialni delavci	10					3	7	10
drugi strokovni delavci v vzg. službi	6					2	4	6
medicinsko osebje	6		6			1	11	12
inštruktorji		1	67	2		64	6	70
delovni inštruktorji			8			7	1	8
inženirji		2				2		2
ekonomski delavci	3	5	11				19	19
osebje pravosodne policije	12	48	435	3		463	35	498
administrativni in drugi delavci	39	9	23	6		21	56	77
skupaj	136	665	550	11		579	183	762
skupno število zaposlenih	192	65	550	11		612	206	818

Število pooblaščenih uradnih oseb – pravosodnih policistov

(84)

PUO	m	ž	Skupaj
pravosodni policist	406	29	435
višji pravosodni policist	44	4	48
inšpektor v UIKS	13	2	15
višji inšpektor v UIKS	11	2	13
svetnik v UIKS	2		2
SKUPAJ	476	37	513

5. 1. 2. Obseg in dinamika zaposlovanja

V letu 2015 je v upravi delo za nedoločen čas nastopilo 14 javnih uslužbencev.

Delovno razmerje je prenehalo 30 javnim uslužbencem, ki so bili zaposleni za nedoločen čas, in sicer zaradi naslednjih razlogov: 4 javnim uslužbencem je prenehalo delovno razmerje s pisnim sporazumom o razveljavitvi pogodbe o zaposlitvi, 3 javni uslužbenci so bili premeščeni v drug organ javne uprave, 2 javnim uslužbencem je prenehalo delovno razmerje zaradi odpovedi pogodbe o zaposlitvi s strani javnega uslužbenca, 1 javnemu uslužbencu je prenehalo delovno razmerje zaradi izredne odpovedi pogodbe o zaposlitvi, 1 javnemu uslužbencu je prenehalo delovno razmerje zaradi odpovedi pogodbe o zaposlitvi s strani delodajalca in 19 javnih uslužbencev se je upokojilo.

Na dan 31. 12. 2015 je bilo v upravi za nedoločen čas zaposlenih 818 javnih uslužbencev.

V letu 2015 je 480 javnih uslužbencev napredovalo v višji plačni razred, 320 javnih uslužbencev pa je napredovalo v višji naziv. Javni uslužbenci so pravico do višje osnovne plače pridobili z dnem 1. 12. 2015, v skladu s 7. členom Zakona o ukrepih na področju plač in drugih stroškov dela v javnem sektorju za leto 2015 (Uradni list RS, št. 95/14).

5.1. 3. Izobraževanje javnih uslužbencev

Javni uslužbenci so se v letu 2015 udeležili različnih oblik izobraževanja, ki jih je organizirala uprava oz. zunanje institucije.

Priprav na strokovni izpit iz upravnega postopka sta se udeležila 2 javna uslužbenca. Strokovni izpit iz upravnega postopka so opravili 3 javni uslužbenci. Obveznega usposabljanja za imenovanje v naziv se je udeležilo 7 javnih uslužbencev.

Večje število usposabljanj je bilo predvsem za pravosodne policiste in javne uslužbence, ki opravljajo strokovno delo z zaprtimi osebami. Skupno se je različnih oblik usposabljanja udeležilo 340 pravosodnih policistov, 90 strokovnih delavcev, 37 inštruktorjev, 8 kuharjev in 32 ostalih javnih uslužbencev.

Nagrajenci ob dnevu URSIKS

Lokacija	bolezen javnega uslužbenca	nesreča pri delu	nega družinskih članov	skupaj
Generalni urad	2.503		230	2.733
Dob	16.038	512	2.741	19.291
Ig	4.002		828	4.830
Celje	3.908	376	192	4.476
Koper	11.130	200	612	11.942
Ljubljana	11.249	2.904	1.978	16.131
Maribor	12.951	2.425	1.119	16.495
Radeče	4.763	328	283	5.374
SKUPAJ	66.544	6.745	7.983	81.272

Na dan 31. 12. 2015 je bilo v upravi 19 invalidov, od tega 2 invalida II. kategorije in 17 invalidov III. kategorije.

Zaradi posebnosti dela v zavodih je invalidom težko zagotoviti ustrezno delo glede na omejitve, ki izhajajo iz odločb Zavoda za invalidsko in pokojninsko zavarovanje.

5.1.6. Preventivni zdravstveni pregledi javnih uslužbencev

V letu 2015 je bilo opravljenih 233 preventivnih zdravstvenih pregledov (predhodnih, obdobjnih, obdobjnih za zaposlene, ki delajo z viri ionizirajočih sevanj in kontrolnih pregledov) po programih, ki so bili pripravljeni v skladu z izjavo o varnosti z oceno tveganja.

Splošno zdravstveno stanje javnih uslužbencev je zadovoljivo. Javni uslužbenci, ki delajo z obsojenci so izpostavljeni večjim psihofizičnim obremenitvam, zato je potrebno njihovo zdravstveno stanje še posebej spremljati.

5.1.7. Obravnavanje kršitev delovnih obveznosti javnih uslužbencev

V letu 2015 je bilo zaradi domnevnih kršitev delovnih obveznosti obravnavanih 10 javnih uslužbencev.

Osmim javnim uslužbencem je bilo izdano pisno opozorilo pred redno odpovedjo pogodbe o zaposlitvi iz krivdnih razlogov. Enemu javnemu uslužbencu je bila pogodba o zaposlitvi redno odpovedana in enemu izredno odpovedana.

Usposabljanje v komunikaciji je že stalnica v URSIKS

Urjenje v nudenju prve pomoči je ena od pogostih oblik stalnega usposabljanja

V letu 2015 je bilo v službah za varnost in zavarovanje izplačanih 44.206 ur nadurnega dela, kar je za 3 % več kot v letu 2014.

Število izplačanih nadur po lokacijah v letu 2015

(86)

Lokacija	Število izplačanih nadur
Generalni urad	0
Dob	16.385
Ig	1.117
Celje	4.758
Koper	5.510
Ljubljana	7.256
Maribor	8.057
Radeče	1.123
SKUPAJ	44.206

Nadurno delo je bilo potrebno opraviti zaradi nemotenega delovnega procesa, in sicer zaradi povečanega števila spremstev na sodišča in zdravstvene ustanove, nadomeščanja odsotnih javnih uslužbencev kot tudi nepredvidenega in nenačrtovanega varovanja zaprtih oseb v raznih zdravstvenih ustanovah po Sloveniji.

5.2. REALIZACIJA FINANČNEGA NAČRTA

Sprejeti proračun za leto 2015 na dan 31. 12. 2015 znaša 32.435.380,00 EUR, veljavni 36.758.053,87 EUR. Porabili smo 36.048.907,41 EUR ali 98,1 % veljavnega proračuna.

Poraba glede na podskupine izdatkov v letu 2015

(87)

Oznaka podskupine	Naziv podskupine	Poraba (v EUR)	Delež porabe (v %)
400	Plače in drugi izdatki zaposlenim	17.848.646,74	49,51
401	Prispevki delodajalcev	3.891.300,20	10,79
402	Izdatki za blago in storitve	7.282.573,68	20,20
413	Drugi domači transferji	6.173.590,92	17,13
420	Nakup in gradnja osnovnih sredstev	852.795,87	2,37

Od celotne porabe se na sredstva zagotovljena iz proračuna nanaša 35.657.259,24 EUR (97 % veljavnega proračuna), na sredstva iz naslova od prodaje premičnega premoženja 30.112,28 EUR (0,08 % veljavnega proračuna), na porabo sredstev iz naslova lastne dejavnosti 167.463,57 EUR (0,46 % veljavnega proračuna), na porabo sredstev iz prejetih odškodnin 26.376,82 EUR (0,07 % veljavnega proračuna) in na porabo sredstev iz naslova najemnin 166.725,60 EUR (0,45 % veljavnega proračuna). Porabili smo še razpoložljiva sredstva prejetih donacij (969,90 EUR). Glede na veljavni proračun je 1,93 % sredstev ostalo neporabljenih.

Lastna dejavnost v upravi zajema organizirano prehrano delavcem in počitniško dejavnost. Sredstva iz prejetih odškodnin se nanašajo na sredstva prejeta na podlagi zavarovanj stvarnega premoženja.

Razlika med sprejetim in veljavnim proračunom za leto 2015 znaša 4.322.673,87 EUR in se nanaša na:

- povečanje sredstev iz naslova odškodnin v višini 33.779,24 EUR,
- povečanje sredstev iz naslova odprodaje premičnin v višini 188.453,54 EUR,
- povečanje sredstev iz naslova prejetih najemnin v višini 20.519,88 EUR,
- prenos sredstev iz naslova donacij v višini 489,76 EUR,
- povečanje po sklepu vlade v višini 4.095.220,92 EUR.
- manjša sredstva iz naslova lastne dejavnosti v višini 15.789,47 EUR.

Razlika med veljavnim in realiziranim finančnim načrtom znaša 709.146,46 EUR. Po vrsti porabe se ostanek nanaša na

- neporabljena sredstva na postavkah tipa 1 (36.340,68 EUR),
- neporabljena sredstva odškodnin (127.402,42 EUR),
- neporabljena sredstva iz naslova donacij (1.519,86 EUR),
- neporabljena sredstva iz naslova odprodaje premoženja (398.341,26 EUR),
- neporabljena sredstva iz naslova prejetih najemnin (133.794,28 EUR),
- ostanek na proračunskih postavkah lastne dejavnosti (11.747,96 EUR).

Ostanek sredstev, ki se nanaša na proračunski del, se nanaša na neporabljena sredstva zaradi prejetih refundacij (na plačah in materialnih stroških). Neporabljena namenska sredstva se v celoti prenašajo v naslednje proračunsko leto, ostanek na proračunskih postavkah lastne dejavnosti se nanaša na del obveznosti do dobaviteljev ter na neporabljena sredstva.

V leto 2015 smo prenašali iz naslova sredstev odškodnin 66.302,19 EUR, iz naslova sredstev prejetih donacij 879,76 EUR, iz naslova sredstev od prodaje državnega premoženja 239.453,54 EUR in iz naslova sredstev najemnin 123.731,88 EUR.

Pregled porabe po podprogramih in proračunskih postavkah v letu 2015 (vir financiranja: proračun)

(89)

PODPROGRAM	OZNAKA PRORAČUNSKE POSTAVKE	NAZIV PRORAČUNSKE POSTAVKE	PORABA V LETU 2015 (V EUR)
Izvrševanje kazenskih sankcij - zapori	287610	Investicije in inv. Vzdrževanje	491.877,46
	401610	Najemnine poslovnih prostorov	168.782,18
	450810	Materialni stroški	6.656.010,22
	130015	Financiranje zaposlovanja zaprtih oseb	420.883,60
	141057	Prenehanje delovanja JGZ Pohorje	2.340.976,82
	602810	Plače	21.739.946,94
	639510	Izobraževanje delavcev	76.796,29
	668010	Oprema PUO	199.790,31
	668110	Oborožitev in posebna varnostna oprema	150.464,92
Zdravstveno varstvo zaprtih oseb	744810	Zdravstveno zavarovanje obsojencev	3.411.730,50
SKUPAJ			35.657.259,24

V letu 2015 smo porabili 35.657.259,24 proračunskih sredstev, kar je za 2.113.942,80 EUR ali 6,3 % več kot leta 2014. Povečanje porabe proračunskih sredstev v primerjavi z letom 2014 izhaja iz večjega finančnega načrta (veljavni proračun 2015 je za 2.016.215,94 EUR ali 6 % večji od veljavnega v letu 2014). Glede na načrt razvojnih programov ugotavljamo, da je bila realizacija uspešna v okviru razpoložljivih sredstev. V primerjavi z letom 2014 smo porabili več sredstev za investicije in za posebno varnostno opremo (v letu 2014 za ta namen sploh nismo imeli sredstev) ter za prenehanje delovanja javnega gospodarskega zavoda Pohorje. V primerjavi z letom 2014 smo 17 % manj porabili za izobraževanje delavcev (razpoložljiva sredstva v letu 2015 so znašala 100.000 EUR, a je bila realizacija zaradi sprejetih omejitev manjša). V finančnem načrtu 2015 smo zagotovili finančna sredstva namenjena zaposlovanju zaprtih oseb in izvajanju gospodarske javne službe v novoustanovljenem javnem gospodarskem zavodu Rinka. Za zdravstveno varstvo zaprtih oseb smo v letu 2015 porabili 3.411.730,50 EUR sredstev ali vsa razpoložljiva sredstva. Poravnali smo vse prevzete obveznosti za leto 2015.

V letu 2015 je bilo povprečno dnevno stanje zaprtih oseb 1463, kar je v primerjavi z letom 2014 3,18 % zmanjšanje. Povprečni oskrbni dan v letu 2015 je znašal 62 EUR.

Povprečno stanje zaprtih oseb in vrednost oskrbnega dne v obdobju od leta 2010 do 2014

(90)

	2011	2012	2013	2014	2015
povprečno stanje zaprtih oseb	1337	1418	1430	1511	1463
oskrbni dan (v EUR)	83	69	64	61	62

Stroški oskrbnega dne so izračunani tako, da je višina vseh porabljenih proračunskih sredstev (brez postavke 141057) deljena s številom dni v letu in povprečnim številom zaprtih oseb.

Realizirali smo ključne naloge iz programa Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij in v letu 2015 uspeli zagotoviti osnovne pogoje bivanja in dela, tako zaposlenim kot zaprtim osebam, ter gospodarno in racionalno potrošili dodeljena proračunska sredstva.

5. 3. PROSTORSKE RAZMERE

5. 3. 1. Zmogljivost zavodov in njihova zasedenost

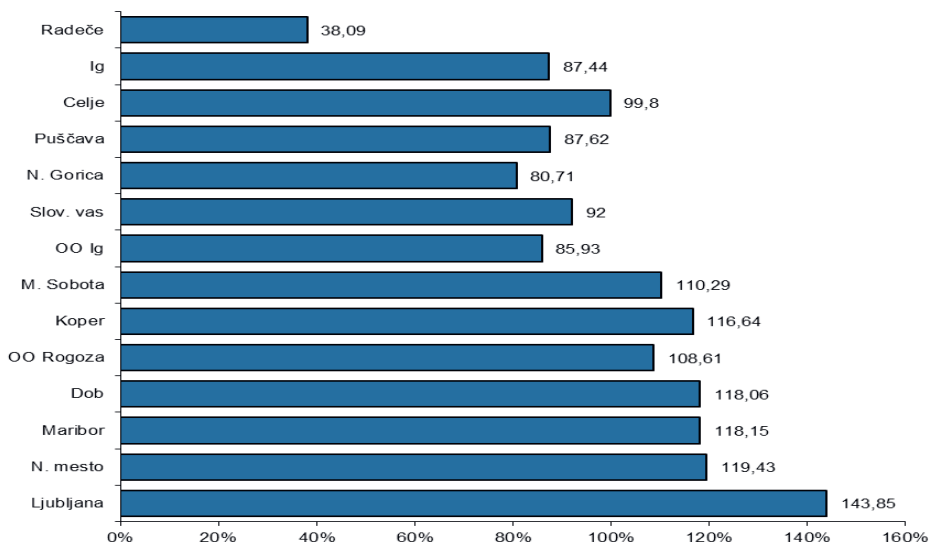
Prostorska zmogljivost zavodov se izračunava na osnovi predpisanih standardov, ki znašajo 9 m² za enoposteljno in 7 m² za skupinsko sobo na zaprto osebo. Glede na standarde je v tem letu prostorska zmogljivost vseh zavodov znašala 1.293 mest.

Zasedenost posameznih zavodov in oddelkov glede na povprečno število zaprtih oseb

(91)

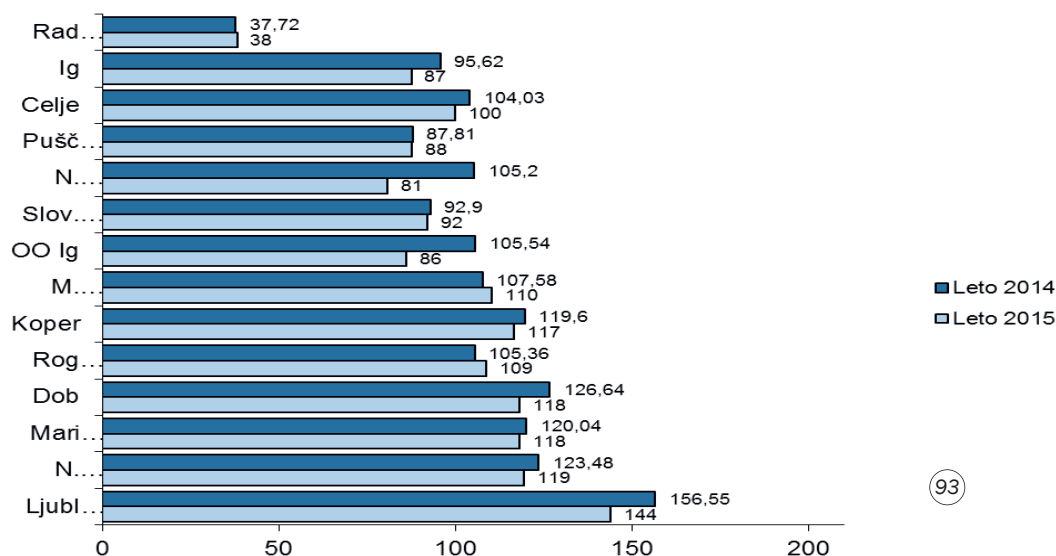
Zavod	zmogljivost	povprečno število zaprtih	delež zasedenosti (v %)
Dob	449	530,1	118,06
Slov. vas	70	64,4	92,00
Puščava	21	18,4	87,62
Ig	86	75,2	87,44
Celje	98	97,8	99,80
Koper	110	128,3	116,64
N. Gorica	28	22,6	80,71
Ljubljana	135	194,2	143,85
N. mesto	35	41,8	119,43
OO Ig	27	23,2	85,93
Maribor	146	172,5	118,15
M. Sobota	34	37,5	110,29
OO Rogoza	36	39,1	108,61
Radeče	47	17,9	38,09
SKUPAJ	1322	1463	110,67

Zasedenost posameznih zavodov in oddelkov glede na povprečno število zaprtih oseb

(92)

Primerjava zasedenosti posameznih zavodov in oddelkov v letih 2012 in 2013

93

Najbolj zasedeni so bili zavod Ljubljana, Dob, Oddelek Novo mesto in Maribor. Najmanjša zasedenost je bila v Prevezgojnim domu Radeče in zavodu Ig, česar pa ni možno primerjati z drugimi zavodi in oddelki zaradi specifične populacije (mladoletniki s prevzgojnim ukrepom in ženske).

Z različnimi ukrepi vzdržujemo še znosno zasedenost v zavodu Ljubljana, ki smo jo v zadnjem letu zmanjšali iz 156,5 % na 144 %. V povprečju se je prezasedenost v zadnjem letu znižala iz 116,8 % na 113,15 % v tem letu.

Težave zaradi prenapolnjenosti zavodov smo reševali s prerazporejanjem zaprtih oseb iz bolj zasedenih v manj zasedene sobe, oddelke in zavode, ter premeščanjem zaprtih oseb v zavode, ki so manj zasedeni. Še posebej smo pri tem pozorni na številčno stanje v zavodu Ljubljana, kjer je bila postavljena mejna vrednost 180 zaprtih oseb, ko je vodstvo zavoda Ljubljana dolžno sprožiti postopke za premeščanje zaprtih oseb.

Izboljšanje bivalnih razmer poskušamo uresničiti tudi z organizacijskimi spremembami na način, da se zaprtim osebam iz zaprtih delov in pripora omogoči več časa bivanja izven bivalnih prostorov (v skupnih prostorih, na hodnikih in podobno).

5. 3. 2. Ocena bivalnih in prostorskih razmer v zavodih

Večina zaporov se nahaja v zelo starih zgradbah, ki so bile zgrajene za povsem druge namene in že po svoji arhitektonski zasnovi ne ustrezajo sodobnim zahtevam izvrševanja pripora in kazni zapora. V preteklih desetletjih se je zelo malo vlagalo v izboljšanje prostorskih razmer. Novi zavod v Kopru je prvi zapor, ki je bil zgrajen po več kot štiridesetih letih. Pred štirimi leti sta bila odprta dva nova objekta v Zavodu Dob. Slabe prostorske razmere spremlja še prenapolnjenost, s katero se v zadnjih letih srečujemo v nekaterih zavodih. Na nujnost izboljšanja prostorskih razmer so opozorili tudi Varuh človekovih pravic, CPT (Odbor za preprečevanje mučenja in nečloveškega ravnanja ali kaznovanja pri Svetu Evrope) in druge institucije. Dodatno je na to opozorila tudi sodba Evropskega sodišča za človekove pravice.

Bivalne, delovne in prostorske razmere se med posameznimi zavodi in oddelki močno razlikujejo. Največ težav povzročajo preveliki bivalni prostori, kjer je bilo nastanjeno veliko zaprtih oseb. Dodaten problem predstavlja zastarela, dotrajana in pomanjkljiva oprema bivalnih in drugih prostorov, saj za nakup in obnovo vse opreme ni dovolj sredstev.

5.4 INFORMATIKA

Zaključen je bil projekt informatizacije eZapori, kjer pa se uporaba informacijskega sistema še širi v smislu novih uporabnikov. Pomemben rezultat je že v tem, da je večina podatkov za letno poročilo obdelana že v elektronski obliki, kar pomeni velik prihranek pri kadrovske obremenitvi in višji stopnji zanesljivosti podatkov. In ker je bil največji poudarek podan usposabljanju in povečevanju dnevne uporabe.

Na področju informatike zagotavljamo vsem uradom in oddelkom pričakovano razpoložljivost strežnikov, delovnih postaj in aplikacij vseh ključnih procesov, ki so podprti z informacijskimi rešitvami.

CILJI IN NALOGE

V Upravi RS za izvrševanje kazenskih sankcij bomo tudi v letu 2016 sledili zastavljenim ciljem in našemu poslanstvu.

Ključni strateški cilji:

- V sodelovanju z Ministrstvom za pravosodje pripraviti celovito strategijo razvoja sistema izvrševanja zapornih kazni tako, da bo v prihodnosti omogočeno izvajanje poslanstva in nalog na ustrezen ter finančno vzdržen način
- Zagotoviti dobro varnostno situacijo in strokovno obravnavo zaprtih oseb
- Povečati število zaposlenih javnih uslužbencev, predvsem pravosodnih policistov in strokovnih delavcev. Zagotoviti sredstva za zaposlitev v skladu s kadrovskim načrtom.
- V sodelovanju z Ministrstvom za pravosodje zagotoviti potrebna sredstva za delovanje URSIKS-a na vseh področjih, predvsem pa za investicijsko vzdrževanje in nakup opreme, uniforme in materialne stroške ter novogradnjo zapora v Ljubljani
- Izvajati postopke za začetek gradnje novega zapora v Ljubljani
- Z aktivnim sodelovanjem pri pripravi podzakonskih predpisov odpraviti težave v praksi in omogočiti učinkovitejše izvrševanje kazenskih sankcij.
- Pričeti z izvajanjem treh novih projektov, ki se financirajo iz kohezijskih sredstev: Delovne kompetence zaprtih oseb, nadgradnja IS eZapori in e-Zaporniška celica.
- Zagotoviti pogoje za večje zaposlovanje zaprtih oseb in povečanje pridelave zelenjave v lastni režiji

VSEBINA

PREDGOVOR	3
ORGANIZACIJSKA SHEMA UPRAVE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA IZVRŠEVANJE KAZENSKIH SANKCIJ	4
1. PRIKAZ POMEMBNEJŠIH DEJAVNOSTI V LETU 2015	11
2. STATISTIČNI PODATKI	14
2. 1. PODATKI O GIBANJU SKUPNEGA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB V LETU 2015	14
2. 2. PRIMERJAVA GIBANJA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB S PRETEKLIMI LETI	16
2. 3. OBSOJENCI	17
2. 3. 1. Podatki o gibanju števila obsojencev	17
2. 3. 2. Nastop kazni in priliv obsojencev	18
2. 3. 3. Odpust obsojencev in odliv s prestajanja kazni	19
2. 3. 4. Struktura obsojencev po vrsti storjenih kaznivih dejanj	20
2. 3. 5. Struktura obsojencev po dolžini kazni	21
2. 3. 6. Struktura obsojencev po starosti	22
2. 3. 7. Stranske kazni in varnostni ukrepi	23
2. 3. 8. Prevzem izvršitve kazni zaporu po mednarodnih pogodbah	24
2. 3. 9. Zapor ob koncu tedna - vikend zapor in hišni zapor	24
2. 4. OBSOJENCI, OBSOJENI NA MLADOLETNIŠKI ZAPOR	25
2. 4. 1. Podatki o gibanju števila mladoletnikov	25
2. 5. MLADOLETNIKI V PREVZGOJNEM DOMU	26
2. 6. PRIPORNIKI	27
2. 6. 1. Gibanje in struktura priprtih oseb	27
2. 7. TUJCI MED ZAPRTIMI OSEBAMI	29
2. 7. 1. Število tujcev med zaprtimi osebami	29
3. OBRAVNAVA ZAPRTIH OSEB	31
3. 1. STROKOVNO DELO Z ZAPRTIMI OSEBAMI	31
3. 1. 1. Organizacija in oblike strokovnega dela v zavodih	31
3. 1. 2. Nameščanje obsojencev in mladoletnikov v režime oziroma oddelke prestajanja kazni	33
3. 1. 3. Alternativni načini izvršitve kazni zaporu v skladu s 86. členom Kazenskega zakonika	34
3. 2. IZOBRAŽEVANJE OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV	35
3. 2. 1. Izobrazbena struktura	35
3.2.2. Vključenost v izobraževalne programe	36
3.2.3. Oblike izobraževanj v zavodih	36
3.2.4. Oblike izobraževanj izven zavodov	38
3.2.5. Financiranje izobraževanja	39
3.2.6. Uspehi	39
3. 3. PEDAGOŠKO DELO, PROSTOČASNE DEJAVNOSTI OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV	40

3.3.1. Delo pedagogov	40
3. 3. 2. Prostočasne dejavnosti obsojencev in mladoletnikov	43
3. 4. PSIHOLOŠKA DEJAVNOST	46
3. 5. SOCIALNO DELO IN POSTPENALNA DEJAVNOST	48
3. 5. 1. Socialna obravnava pripornikov	48
3. 5. 2. Socialna obravnava obsojencev in mladoletnikov	48
3. 5. 2. 1. Socialno delo ob sprejemu in v času prestajanja kazni	48
3. 5. 2. 2. Sodelovanje z zunanjimi izvajalci socialnega varstva in drugimi ustanovami	49
3. 5. 2. 3. Priprava na odpust	50
3. 5. 2. 4. Prostovoljno delo z obsojenci	52
3. 5. 2. 5. Število individualnih razgovorov socialnega delavca	53
3. 6. ZDRAVSTVENO VARSTVO	53
3. 6. 1 Enota za forenzično psihiatrijo	54
3. 6. 2. Zdravstveni pregledi zaprtih oseb v zavodskih ambulantah	54
3. 6. 3. Specialistični Pregli zaprtih oseb zunaj zavoda	54
3. 6. 4. Bolnišnično zdravljenje zaprtih oseb z varovanjem in brez varovanja	55
3. 6. 5. Bolezni zaprtih oseb	55
3. 6. 6. Substitucijska terapija	55
3. 6. 7. Izvajanje imunokemijskih urinskih testov	56
3. 6. 8. Število ležalnih dni v zavodskih bolniških sobah in v bolnišnicah	56
3. 6. 9. Poškodbe zaprtih oseb	56
3. 6. 10. Samopoškodbe in poskusi samomorov	56
3. 6. 11. Smrti	57
3. 6. 12. Gladovne stavke	57
3. 7. POSEBNE OBLIKE STROKOVNEGA OBRAVNAVANJA	58
3. 7. 1. Obravnava zaprtih oseb s težavami zaradi alkohola	58
3. 7. 2. Odvisnost od prepovedanih drog	60
3. 7. 3. Obravnava nevarnih obsojencev in mladoletnikov	62
3. 7. 4. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – tujcev	63
3. 7. 5. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – invalidov, na smrt bolnih in starih oseb	63
3. 7. 6. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost	63
3. 7. 7. Obravnava žensk	64
3. 7. 8. Obravnava mladoletnikov	64
3. 8. UGODNOSTI IN NAMENSKI IZHODI	64
3. 8. 1. Podeljene ugodnosti	64
3. 8. 2. Zlorabe ugodnosti	66
3. 8. 3. Problematika obravnavanja in podeljevanja ugodnosti	66
3. 8. 4. Namenski izhodi	67
3. 9. DISCIPLINSKO KAZNOVANJE OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV	68

3. 9. 1. Disciplinsko kaznovanje obsojencev in mladoletnikov na prestajanju mladoletniškega zapora	68
3. 9. 2. Disciplinsko kaznovanje mladoletnikov na prestajanju vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom	69
3. 10. POGOJNI ODPUST, PREDČASNI ODPUST TER POMILOSTITVE OBSOJENCEV	69
3. 10. 1. Pogojni odpust	69
3. 10. 2. Predčasni odpust	69
3. 10. 3. Pomilostitve obsojencev	69
3. 11. PRITOŽBE ZAPRTIH OSEB	69
3. 11. 1. Pritožbe obsojencev zaradi kršitve pravic oziroma drugih nepravilnosti, za katere ni zagotovljeno sodno varstvo, ter pritožbe pripornikov zaradi neustreznega ravnanja oziroma postopanja	69
3. 11. 2. Pritožbe obsojencev zoper odločbe, ki jih na prvi stopnji izda direktor zavoda (pritožbeni postopki na podlagi določb zakona, ki ureja splošni upravni postopek)	70
3. 12. VARNOST IN ZAVAROVANJE ZAVODOV IN ZAPRTIH OSEB	71
3. 12. 1. Splošne varnostne razmere	71
3. 12. 2. Pobegi zaprtih oseb	71
3. 12. 3. Uporaba prisilnih sredstev	73
3. 12. 4. Spremljanje zunaj zavoda	77
3. 12. 5. Konflikti med zaprtimi osebami	78
3. 12. 6. Nadzor paketov in pisemskih pošilk	79
3. 12. 7. Obiski in telefonski pogovori	80
3. 12. 8. Vnos nedovoljenih drog in opojnih substanc	80
3. 12. 9. Preiskave bivalnih prostorov	82
3. 12. 10. Preizkusi alkoholiziranosti	83
3. 12. 11. Odstranitev v posebni prostor po 236. členu zakona	83
3. 12. 12. Nudenje prve pomoči s strani pravosodnih policistov	83
3. 12. 13. Usposabljanje pravosodnih policistov	84
3. 12. 14. Arhitekturne in tehnične možnosti za varovanje zavodov in osebja	84
3. 13. DELO ZAPRTIH OSEB	85
3. 13. 1. Razporeditev zaprtih oseb na delo	85
3. 13. 2. Delo mladoletnikov v prevzgojnem domu	87
3. 13. 3. Plačilo za delo zaprtih oseb	87
3. 13. 4. Javni gospodarski zavodi	88
3. 13. 5. Hišna dela	88
3. 13. 6. Varstvo pri delu in požarna varnost	89
3. 13. 7. Nesreče pri delu	90
3. 14. PRAVICA DO VEROIZPOVEDI	90
4. DELOVANJE UPRAVE NA NACIONALNEM IN MEDNARODNEM PODROČJU	92
4. 1. ODNOSI Z JAVNOSTMI	92
4. 2. DELOVANJE NA MEDNARODNEM PODROČJU	93
4. 2. 1. Svet Evrope	93

4. 2. 2. Druge mednarodne organizacije	93
4. 2. 3. Projekti	94
4. 2. 4. Obiski in konference	95
5. KADROVSKE, FINANČNO-MATERIALNE IN PROSTORSKE RAZMERE	96
5. 1. KADROVSKE RAZMERE	96
5. 1. 1. Osnovni podatki o obsegu in strukturi javnih uslužbencev in zasedenih delovnih mestih glede na veljavno sistemizacijo	96
5. 1. 2. Obseg in dinamika zaposlovanja	97
5.1. 3. Izobraževanje javnih uslužbencev	97
5. 1. 4. Pripravištvu in študijska praksa	97
5. 1. 5. Odsotnost z dela zaradi bolezni oziroma delovnih nezgod, delovni invalidi in podobno	97
5. 1. 6. Preventivni zdravstveni pregledi javnih uslužbencev	98
5. 1. 7. Obravnavanje kršitev delovnih obveznosti javnih uslužbencev	98
5. 1. 8. Nadurno delo	98
5. 2. REALIZACIJA FINANČNEGA NAČRTA	99
5. 3. PROSTORSKE RAZMERE	102
5. 3. 1. Zmogljivost zavodov in njihova zasedenost	102
5. 3. 2. Ocena bivalnih in prostorskih razmer v zavodih	103
5. 4. INFORMATIKA	104

